

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OBILOVINY

PROSINEC
2012

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SEZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH ZKRATEK

CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určené včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
DG TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Eurozóny
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
GMO	Geneticky modifikovaný organismus(-y)
IGC	International Grain Council, Mezinárodní rada pro obiloviny
IN	Intervenční nákup
MATIF	Marché a Terme International de France, Komoditní termínovaná burza ve Francii
NK	Nařízení Komise (ES)
NR	Nařízení Rady (ES)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIC	Office National Interprofessionnel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	Program rozvoje venkova
SOT	Společná organizace trhu
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USD	Zkratka amerického dolaru, měnové jednotky USA
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědní redaktoři:

Ing. František Kůst MZe ČR

Ing. Jana Potměšilová MZe ČR

Ředitelka odboru rostlinných komodit:

Ing. Eva Divišová MZe

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Agrární komora ČR

Agrotest fyto, s.r.o. Kroměříž

Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)

Český statistický úřad (ČSÚ)

Ekonomický servis Ministerstva zemědělství

USA (USDA Economic Research Service)

Evropská komise (EK)

International Grain Council (IGC)

Ministerstvo financí České republiky

Ministerstvo zemědělství České republiky

Official Journal of the European Union

Organizace OSN pro výživu a zemědělství

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu

Státní rostlinolékařská správa (SRS)

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. (VÚPS)

Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o.

(FAO)

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha I

Internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-055-0, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce: AMAPRINT-Kerndl, s.r.o., Pražská 343/20 Třebíč

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA

OBILOVINY

PROSINEC
2012

OBSAH

Úvod	3
Seznam zkratek	3
Souhrn	4
Opatření na trhu obilovin ČR	5
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	5
2. Rozdělení odpovědnosti SZIF platební agentury a celní správy při provádění obchodních mechanismů	6
3. Zásahy SZIF platební agentury	7
4. Celní opatření platná od 1.5.2004 dle celního sazebníku EU	8
5. Licenční politika	10
6. Daňová politika	10
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám	11
8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin	13
9. Harmonizované nebo nové normy vztahující se k obilovinám	14
10. Podpůrné programy pro rok 2012	16
II. Nepotravinářské využití obilovin	23
Mezinárodní trh s obilovinami	25
Trh s obilovinami v České republice	35
Obiloviny celkem	37
Pšenice	48
Žito	57
Ječmen	62
Oves	69
Kukuřice	73
Triticale	79
Ostatní obiloviny	82
Přílohy	84

**Autoři touto cestou děkují
za spolupráci všem uvedeným
organizacím a jejich odborným
pracovníkům.**

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku. Počáteční zásoby** představují veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z prosince 2012 navazuje na zprávu vydanou v prosinci 2011. Vychází z údajů dostupných do 31. 10. 2012, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami s důrazem na sousední země a ve třetím situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující jednak podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci a dále stručné informace o aktuálním vývoji v komoditě **Olejniný a Luskoviny**. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese: www.eagri.cz.

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2012 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2012 celkové rozlohy **1 444,7 tis. ha**. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o mírný pokles o 23,5 tis. ha (tj. o 1,6 %). Menší nárůst z ozimých druhů obilovin byl zaznamenán u ozimého žita a triticales. Celkem o 6,3 tis. ha (tj. o 9,2 %). U ostatních významných ozimých druhů (u ozimé pšenice a u ozimého ječmene) došlo k výraznému snížení vlivem špatného přezimování. U pšenice ozimé činil tento pokles 59,8 tis. ha (tj. o 7,4 %) a u ozimého ječmene byl ve výši 2,8 tis. ha (tj. o 2,8 %). U všech jarních obilovin došlo k různě velkému nárůstu osevních ploch.

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Stále dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2012 bylo v ČR pěstováno 746,0 tis. ha ozimé pšenice. Ozimá pšenice znovu překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin a dosáhla úrovně 51,6 %. Z ostatních ozimých druhů byl zaznamenán pokles ještě u ozimého ječmene na úroveň 6,8 % (snížení o 0,1 %). Nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly všechny ostatní ozimé druhy obilovin (největší zvýšení je u ozimého žita o 0,4 %) a také u všech druhů jarních obilovin. Největší zvýšení bylo u jarního ječmene (o 1,2 %) a jarní pšenice (o 0,9 %). Mírné navýšení bylo dosaženo především u ovsa o 0,4 % a kukuřice na zrno o 0,1 %.

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2012, vycházející z odhadu ČSÚ k 15. 9. 2012, doplněná o odhad Ministerstva zemědělství u okrajových obilovin, činí **6 554,8 tis. tun**. Jedná se o významný meziroční pokles produkce obilovin o 1 730,0 tis. tun (tj. o 20,9 %). Předpokládaná celková produkce obilovin v letošním roce je srovnatelná s výší produkce, která byla zaznamenána v ročnicích 2002 a 2006. I tato podprůměrná úroveň sklizně obilovin s průměrnými jakostními parametry bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nebude měnit (vzhledem k nízké domácí spotřebě), což znamená, že setrvá trh s mírně převažujícími rysy vyšší nabídky nad poptávkou, ale s určitým nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny.

Dle odhadů EK (říjen 2012) bylo v marketingovém roce 2012/2013 z celkové výměry 56,8 mil. ha sklizeno 274,2 mil. tun obilovin. Z uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU-27 pro marketingový rok 2012/2013 je celková využitelná produkce obilovin odhadována na 271,6 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 123,6 mil. tun, pšenice tvrdá 8,3 mil. tun, ječmen 54,4 mil. tun, kukuřice 54,2 mil. tun, žito 8,3 mil. tun, oves 8,0 mil. tun, triticales 9,8 mil. tun a ostatní obiloviny 4,5 mil. tun. V porovnání s minulým marketingovým rokem celková produkce obilovin v EU-27 poklesla o 4,9 % a lze ji tak označit jako podprůměrnou produkci. Z hlavních členských států EU-27 produkce obilovin meziročně klesla o 1,9 % ve Velké Británii, o 8,6 % v Itálii, o 20,2 % ve Španělsku, o 30,1 % v Maďarsku

a o 44,4 % v Rumunsku. Naopak ke vzestupu produkce došlo ve Francii o 7,5 %, v Německu o 5,4 % a v Polsku o 3,3 %. Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu **4,83 t/ha**, což představuje meziroční pokles o 6,0 %. V intervenčních zásobách EU-27 se k 6. 7. 2012 nacházelo cca 89 tis. tun ječmene. Celé toto množství je určeno k provádění programu pomoci nejchudším osobám v EU-27 pro rok 2012.

V marketingovém roce 2011/2012 byl opět zahájen v ČR intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky nebylo od 1. listopadu 2011 do 31. května 2012 nabídnuto do intervenčního nákupu **žádné množství obilovin**.

V marketingovém roce 2012/2013 bude intervenční nákup obilovin v ČR realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění pro **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU-27**.

Celkový dovoz obilovin ve výši **140,6 tis. tun** v marketingovém roce 2011/2012 je oproti předchozímu ročníku vyšší o 39,0 tis. tun. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2012/2013 se očekává v důsledku podprůměrné sklizně s průměrnými kvalitativními parametry ve výši **173,0 tis. tun**. U zpracovaných výrobků vzrostl objem dovozu pšeničné mouky o 1,8 tis. tun na 38,0 tis. tun, avšak poklesl dovoz žitné mouky o 0,7 tis. tun na 7,7 tis. tun.

U celkového vývozu se očekává jeho výrazné snížení z **2 717,6 tis. tun** v marketingovém roce 2011/2012 na **1 774,0 tis. tun** v marketingovém roce 2012/2013. Uvedený, poměrně velmi vysoký celkový vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin. I v letošním roce zůstává zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se proto očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet jak ve formě pšenice, tak také ječmene a kukuřice. Tyto přebytky z letošní sklizně by se pak měly odčerpat opětovně vysokým exportem.

Přes vliv rekordní produkce obilovin ze sklizně roku 2011 nedošlo k výraznému propadu cen na obilném trhu ČR, ale u většiny komodit, a to jak v potravinářské tak i krmné kvalitě pokračoval trend vysokých cen. Ceny většiny komodit různě kolísaly, nebo stagnovaly a dosahovaly poměrně vysokých a rentabilních úrovní. Velmi vysoké ceny byly vykazovány u všech druhů obilovin. U pšenice potravinářské byla dosažena nejvyšší cenová hladina na začátku marketingového roku 2011/2012 v úrovni **5 348 Kč/t**. Pro marketingový rok 2012/2013 se předpokládá, že vlivem podprůměrné produkce obilovin s rozdílnými kvalitativními parametry dojde k postupnému navyšování cen na obilném trhu u většiny komodit, a to také s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin. Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2012 úrovně **5 000 – 5 450 Kč** a u krmné pšenice **4 900 – 5 200 Kč**.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečuje regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy, jednotné ceny a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobených v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoje venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT s obilovinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení řídicímu výboru pro společnou organizaci trhů (ŘV SOT), který je tvořen zástupci EK a členských států a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s obilovinami v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond SZIF.

Evropská unie (EU) praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních tržních organizací byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o podporu exportu zemědělských komodit a přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

Na jednání Rady ministrů zemědělství ve dnech 18. – 20. listopadu 2008 bylo dosaženo politické dohody o funkčnosti Společné zemědělské politiky (Health Check). Nová pravidla vstoupila v účinnost v průběhu let 2009 - 2013. Jde o určité kompromisní řešení, které však neodstranilo nerovnosti mezi starými a novými členskými státy EU. V sektoru Obiloviny byl intervenční systém sice zachován, ale byl výrazně změněn. Byl zaveden **nulový mechanismus** intervence pro ječmen, čirok, rýži a pšenici tvrdou. Dále byl stanoven **množstevní strop** pro pšenici obecnou v souhrnném objemu **3 miliony tun** pro celou EU-27. Pro ječmen a kukuřici je vyhlášen **množstevní strop 0 tun**.

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF platební agentury a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o
 - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - sazbách vývozních subvencí a vývozních cel,
 - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá kauce požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a vybírá vývozní cla.
- Při vývozu zpracovaných zemědělských výrobků vede registr předpisů.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a připisování vyvážených množství na licencích.
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebírání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen.

Platební agentury úzce spolupracují s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Zákonem č. 256/2000 Sb., ze dne 14. července 2000, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů byl zřízen Státní zemědělský intervenční fond (dále pouze „Fond“). Jeho úkolem je na základě nařízení vlády, vydaných k provedení tohoto zákona, provádět a zavádět tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami.

Činnost SZIF se dále řídí úplným zněním zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění, a nařízeními Rady nebo Komise Evropských společenství.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je od roku 2004 akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze země Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita - financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2011/2012

Pravidla režimu intervenčního nákupu stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Evropskou komisí byl v rámci všech členských států EU 27 pro marketingový rok 2011/2012 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl vyhlášen množstevní strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vychází ze základních nařízení, která upravují provádění společné organizaci trhu s obilovinami. Jedná se o nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2011:

V marketingovém roce 2011/2012 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

Intervenční skladování obilovin:

K 31. srpnu 2011 SZIF vyskladnil zbývající množství intervenčních zásob obilovin, které byly nakoupeny v marketingovém roce 2009/2010 a od září 2011 SZIF neeviduje žádné intervenční zásoby obilovin.

Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 30. září 2012 vykazovala 562 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 395 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, destinace 133 tis. tun. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. září 2012 uzavřeno 49 smluv v 86 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

Intervenční prodej obilovin:

V marketingovém roce 2011/2012 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2012/2013

V marketingovém roce 2012/2013 je intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění je v ČR v marketingovém roce 2012/2013 realizován **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU-27**. Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2012/2013 jsou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese <http://www.szif.cz> (jsou umístěny v sekci Společná organizace trhu - Rostlinná výroba - Obiloviny - Intervenční nákup obilovin - Důležité dokumenty; a - Ke stažení).

Seznam intervenčních center a skladovacích zařízení náležejících k těmto centrům platných pro Českou republiku je v souladu s nařízením Komise (EU) č. 1125/2010 zveřejňován a aktualizován v Úředním věstníku Evropské unie a na internetových stránkách SZIF.

4. Celní opatření platná po vstupu ČR do EU

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii - DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 2454/93

- Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízením Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření

pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístným číselným kódem, známými jako „order number“ (ON) – jednotná celní deklarace. Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí. Dovozce, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do jednotné celní deklarace (JCD) při propouštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence je složení kauce, která se držiteli licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond, viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ostatní licence, nevztahující se na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v několika málo případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD. Pak je celní kvóta uplatňována metodou „First - come - first - served“, ale i přesto je nutno předložit platnou licenci.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a) - národními předpisy:

- vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č. 201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz

b) - předpisy EU:

- nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení č. 1982/2004.

Začátkem roku 2009 došlo k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Měnily se mimo jiné limity hodnot zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2009. Práh pro vykazování od roku 2009 činí **8 miliónů Kč** fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU-27, přičemž zpravodajská jednotka, která překročila osvobozující práh v roce 2008 (2 nebo 4 milióny Kč), musela vykazovat údaje do Intrastatu nejméně do konce roku 2009. Další významnou změnou byla povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmito výkazy, je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2009 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí a certifikátů je založen na Nařízení Komise č. 376/2008, které stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Veškerý dovoz a vývoz produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení Komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz

6. Daňová politika

V souvislosti se vstupem do Evropské unie musela Česká republika jako členský stát přizpůsobit svůj daňový systém principům stanoveným právní úpravou Evropských společenství. Jednou z oblastí, které se tato změna dotkla, je režim daně z přidané hodnoty uplatňovaný u obchodů uskutečňovaných uvnitř společného trhu EU. Ode dne vstupu ČR do EU je Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je nový zákon o DPH č. 235/2004 Sb., který od 1. 5. 2004 nahradil stávající zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen „topné oleje“) a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen „zelená nafta“). Zákon č. 292/2009 Sb., kterým se měnil zákon č. 237/2004 Sb., a zákon č. 693/2004 Sb., o spotřebních daních, nezměnil nárok na vrácení 60 % spotřební daně, vznikající právníckým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška MZe č. 14/2010 s účinností od 12. 1. 2010, kterou se mění vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, ve znění vyhlášky 395/2008 Sb.

7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z prosince 2011 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 125 roku 2012.

Zákon č. 199/2012 Sb.,

kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Účinnost od 1. 7. 2012.

Uveřejněno v č. 68/2012 Sbírky zákonů.

Zákon č. 75/2012 Sb.,

kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 12. 3. 2012.

Uveřejněno v č. 28/2012 Sbírky zákonů.

Zákon č. 54/2012 Sb.,

kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 3. 2012.

Uveřejněno v č. 20/2012 Sbírky zákonů.

Zákon č. 345/2011 Sb.,

kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 29. 11. 2011.

Uveřejněno v č. 122/2011 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 332/2012 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 15. 10. 2012.

Uveřejněno v č. 122/2012 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 264/2012 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb.

Účinnost od 1. 8. 2012.

Uveřejněno v č. 89/2012 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 263/2012 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 8. 2012.

Uveřejněno v č. 89/2012 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb.,

o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu.

Účinnost od 1. 8. 2012.

Uveřejněno v č. 89/2012 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 107/2012 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 4. 2012.

Uveřejněno v č. 41/2012 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 60/2012 Sb.,

o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělcům.

Účinnost od 1. 3. 2012.

Uveřejněno v č. 24/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 290/2012 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 30. 9. 2012.

Uveřejněno v č. 102/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 206/2012 Sb.,

o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky.

Účinnost od 1. 7. 2012.

Uveřejněno v č. 72/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 182/2012 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 8. 2012.

Uveřejněno v č. 64/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 129/2012 Sb.,

o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu.

Účinnost od 18. 4. 2012.

Uveřejněno v č. 48/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 33/2012 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin.

Účinnost od 30. 1. 2012.

Uveřejněno v č. 12/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 32/2012 Sb.,

o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin.

Účinnost od 1. 2. 2012.

Uveřejněno v č. 12/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 25/2012 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 8. 2. 2012.

Uveřejněno v č. 10/2012 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 404/2011 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 1. 1. 2012.

Uveřejněno v č. 142/2011 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 383/2011 Sb.,

kteřou se mění vyhláška č. 175/2005 Sb., o náhradách nákladů za odborné úkony provedené Státní rostlinolékařskou správou.

Účinnost od 15. 12. 2011.

Uveřejněno v č. 133/2011 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 382/2011 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 9. 12. 2011.

Uveřejněno v č. 133/2011 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 380/2011 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu.

Účinnost od 9. 12. 2011.

Uveřejněno v č. 133/2011 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedeny základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tyto platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007,

kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).

Nařízení Rady (ES) č. 72/2009,

o úpravách společné zemědělské politiky změnou nařízení (ES) č. 247/2006, (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1405/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008, (ES) č. 479/2008 a zrušení nařízení (EHS) č. 1883/78, (EHS) č. 1254/89, (EHS) č. 2247/89, (EHS) č. 2055/93, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 2596/97, (ES) č. 1182/2005 a (ES) č. 315/2007 („**Health Check**“).

Nařízení Komise (EU) č. 1272/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.

Nařízení Komise (ES) č. 1290/2005,

o financování společné zemědělské politiky (SZP).

Nařízení Komise (ES) č. 884/2006,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, pokud jde o financování intervenčních opatření ve formě veřejného skladování Evropským zemědělským a záručním fondem (EZZF) a o zaúčtování operací veřejného skladování platebními agenturami členských států.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2010,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (EHS) č. 1234/2007, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 1301/2006,

kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty, které podléhají režimu dovozních licencí.

Nařízení Komise (EHS) č. 2220/1985,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu záruk pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 376/2008,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 612/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 1342/2003,

kterým se stanoví zvláštní prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí v odvětví obilovin a rýže.

Nařízení Komise (ES) č. 514/2008,

kterým se mění nařízení (ES) č. 376/2008, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty, jakož i nařízení (ES) č. 1439/95, (ES) č. 245/2001, (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 2014/2005, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 1918/2006, (ES) č. 341/2007, (ES) č. 1002/2007, (ES) č. 1580/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 1119/79.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008,

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

V září 2012 byly zveřejněny ve věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (číslo 9/2012) nově vyhlášené a vydané české technické normy. Doposud harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny jsou vydány Českým normalizačním institutem, Praha a jsou uvedeny níže:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-2 Obilí potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100-3 Obilí potravinářské – Část 3 : Pšenice tvrdá z dubna 1994.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 4 Obilí potravinářské – Část 4: Žito z dubna 1994.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5 : Ječmen sladovnický. Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z dubna 1994 včetně Změny Z1 z října 2002.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1100 - 7 z března 1994.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice. Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 2 Obilí krmné – Část 2: Pšenice krmná z března 1994.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200-3 Obilí krmné – Část 3: Ječmen krmný z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 6 Obilí potravinářské – Část 6: Ječmen potravinářský ze srpna 1994.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 4 Obilí krmné – Část 4: Oves krmný z března 1994.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (triticale). Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 5 Obilí krmné – Část 5: Žitovec (triticale) z března 1994.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice. Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 6 Obilí krmné – Část 6: Kukuřice krmná z října 1994 a současně ČSN 46 1100 - 8 Obilí potravinářské – Část 8: Kukuřice potravinářská z dubna 1994.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 7 Obilí krmné – Část 7: Proso z října 1994.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 8 Obilí krmné – Část 8: Pohanka z října 1994.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza. Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 9 Obilí krmné – Část 9: Mohár a čumíza z října 1994.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1200 - 10 Obilí krmné – Část 10: Čirok z října 1994.

ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot. Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 6 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (*Triticum durum*). Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 11 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek. Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 17 z 11. 4. 1988 a ČSN 46 1011 - 18 z 11. 4. 1988.

ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 12: Zkoušení obilovin – Trídění sladovnického ječmene – Praktická metoda. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 12 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 13 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene. Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006. Po nabytí platnosti této normy se ruší ČSN 46 1011 - 14 z 11. 4. 1988 včetně změn Z1 a Z2.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Po nabytí účinnosti této normy se ruší ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin – Stanovení obsahu vody – (Praktická referenční metoda) z ledna 1993.

ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky – Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači. Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test. Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čirok – Stanovení obsahu taninu. Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny – Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda. Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004. Po nabytí účinnosti se ruší ČSN 46 1011-5 z 11. 4. 1988 a zároveň se mění ČSN 994178 z 21. 3. 1990.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky – Odběr vzorků ze statických dávek. Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolina z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena. Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich – Stanovení obsahu popela spalováním. Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin – Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn. Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998. Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998. Vydání Změny Z1 provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998 Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005. Vydání Změny Z1 provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna Z1 k ČSN 46 12006-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice z července 2001. Vydání Změny Z1 provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok z ledna 2003. Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna Z1 k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (Triticum durum) z ledna 2002. Vydání Změny Z1 provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

Vydané předpisové ČSN jsou k dostání v síti prodejen norem v celé ČR a vydané předpisové podnikové normy (PN) jsou k dostání u vydavatele PN. Technické normy (včetně jejich změn) se nevztahují na obiloviny, luštěniny a olejninu nakupované SZIF a dále pro skladování v zemědělských veřejných skladech.

10. Podpůrné programy pro rok 2012

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2012 nezměnil a zůstal prakticky stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na:

- I. Přímé platby a národní doplňkové platby (Top – Up)
- II. Program rozvoje venkova na období 2007 - 2013
- III. Národní podpory

I. Přímé platby

Jednotná platba na plochu (SAPS)

Hlavním cílem jednotné platby na plochu zemědělské půdy (tzv. SAPS) je zabezpečit zemědělcům stabilní příjmy. Zemědělci se mohou rozhodnout, co chtějí produkovat, přičemž jim je zaručena stejná výše podpory nezávisle na tom, co produkují. Díky tomu se mohou lépe přizpůsobit poptávce na trhu zemědělských komodit. Konkrétní podmínky poskytnutí podpory upravuje nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství. Žádost o poskytnutí podpory SAPS je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Jednou z podmínek pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být poskytnuta podpora, která činí v součtu všech půdních bloků/dílů půdních bloků (PB/DPB) v žádosti nejméně 1 ha zemědělské půdy. Dotčené PB/DPB musí být vedeny v Evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS). Zemědělská půda, na kterou je požadováno poskytnutí finanční podpory, musí být na žadatele vedena v LPIS nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu.

SAPS je poskytován ze zdrojů Evropské unie na hektar způsobilé a oprávněné zemědělské půdy. Za půdu způsobilou je považována ta, která se k 30. 6. 2003 nacházela v dobrém zemědělském stavu. Poskytnutí finanční podpory v rámci SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (tzv. GAEC) a od roku 2009 také dodržováním některých zákonných požadavků na hospodaření (tzv. SMR), které jsou společně s GAEC známy jako podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance).

Vzhledem k tomu, že novým členským státům po svém vstupu do EU nebylo umožněno vyplácet přímé platby v plné výši, bylo v přístupových smlouvách stanoveno jejich postupné navyšování. Přehled základních ukazatelů SAPS v ČR je uveden v následující tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2004 - 2012

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15 (%)	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2004	243/2004	25	198,940	56,41	32,45	1 830,40
2005	144/2005	30	249,296	71,42	29,55	2 110,70
2006	144/2005	35	310,457	88,89	28,32	2 517,80
2007	47/2007	40	355,384	101,40	27,53	2 791,50
2008	47/2007	50	437,762	124,160	24,66	3 072,20
2009	47/2007	60	517,895	149,426	25,16	3 710,00
2010	47/2007	70	581,177	165,072	24,60	4 060,80
2011	47/2007	80	667,365	189,32	24,75	4 686,50
2012	47/2007	90	755,659	214,283	25,14	5 387,30

Pramen: Ministerstvo zemědělství ČR

S ohledem na negativní dopady letošního extrémně suchého počasí na zemědělce v některých regionech ČR bylo rozhodnuto o vyplácení záloh na SAPS všem žadatelům o tuto platbu ve výši 50 % v termínu od 16. 10. 2012.

Národní doplňkové platby (Top-Up)

Národní doplňkové platby k přímým podporám jsou poskytovány v souladu s nařízením vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie.

Počátkem roku 2012 došlo vzhledem k napjaté situaci ve státním rozpočtu ke změně nařízení vlády č. 112/2008 Sb., ve smyslu dočasného zastavení přijímání žádostí o Top-Up pro rok 2012, a to s účinností od 1. 4. 2012 (nařízení vlády č. 107/2012 Sb.). Následně se v průběhu roku podařilo Ministerstvu zemědělství zajistit možnost dodatečných finančních prostředků pro Top-Up pro rok 2012 a byl zahájen legislativní proces přípravy návrhu nařízení vlády, umožňující příjem žádostí a výplatu Top-Up. Tento návrh nařízení vlády byl schválen s nabytím účinnosti od 15. října 2012, termín pro podávání žádostí je 1. listopad 2012.

V rámci národních doplňkových plateb v roce 2012 bude podpora poskytována na následující dotační tituly: platba na chmel, platba na přežvýkavce (skot, ovce, kozy), platba na chov ovcí a na chov koz, platba na chov krav bez tržní produkce mléka, platba na brambory pro výrobu škrobu a platba na zemědělskou půdu, která v loňském roce nebyla součástí národních doplňkových plateb.

Návrh na zpětné zařazení platby na zemědělskou půdu byl do návrhu nařízení vlády vložen s ohledem na pracovní dokument Evropské Komise (DS/2011/14REV2), který Komise představila v závěru loňského roku. Na základě tohoto dokumentu bude od roku 2012 nově v členských státech aplikující tyto platby posuzována modulace, a to individuálně na farmu v závislosti na celkovém součtu přímých plateb (SAPS, zvláštní platby dle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, oddělená platba na cukr a oddělená platba na rajčata) a národních doplňkových plateb.

Informace o možnosti využívání Portálu farmáře SZIF při podávání Jednotné žádosti

Upozorňujeme všechny potenciální žadatele na možnost zpracovat tzv. Jednotnou žádost (JŽ) v elektronické podobě na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu farmáře SZIF. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ. Jedná se zejména o podání JŽ na SAPS, Dojnice, SSP, STP, Top-Up, LFA, Natura 2000 a AEO, u nichž je žadateli umožněno využití elektronických předtisků žádostí pro následné podání.

II. Program rozvoje venkova na období 2007 - 2013 - PRV

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013 vychází z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, a zejména navazuje na Národní strategický plán rozvoje venkova, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006 č. 499. Evropskou komisí byl Program rozvoje venkova schválen dne 23. května 2007.

Realizace Programu rozvoje venkova se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti, tj. **Osy I. – IV.**, jejichž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Čtvrtá průřezová osa **LEADER** klade důraz na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a tím přispění k realizaci priorit Os I, II a především Osy III.

PRV je realizován prostřednictvím následujících Os a opatření:

Opatření Osy I – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

- Modernizace zemědělských podniků
- Investice do lesů
- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- Pozemkové úpravy
- Seskupení producentů
- Další odborné vzdělávání a informační činnost

- Zahájení činnosti mladých zemědělců
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- Využívání poradenských služeb

Opatření Osy II - zlepšování životního prostředí a krajiny

- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES - Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
- Agroenvironmentální opatření - Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
- Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů
- Platby v rámci Natury 2000 v lesích
- Lesnicko-environmentální platby
- Agroenvironmentální opatření - Péče o krajinu
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- Zalesňování zemědělské půdy
- Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Opatření Osy III - kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

- Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- Podpora cestovního ruchu
- Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení, služby
- Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- Vzdělávání a informace

Opatření Osy IV - Leader

- Místní akční skupina
- Realizace místní rozvojové strategie
- Realizace projektů spolupráce

Příjem žádostí na projektová opatření Programu rozvoje venkova probíhá třikrát ročně v předem stanovených termínech na Státním zemědělském a intervenčním fondu.

III. Národní podpory

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství
2. Podpory PGRLF

I. Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo **zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2012**. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 921 z 32. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 14. 12. 2011.

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. – biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.

Podpora do výše 25 % u polních druhů řepka olejka, kukuřice a slunečnice, maximálně však u druhu řepka olejka 349 Kč/ha, kukuřice 473 Kč/ha a slunečnice 145 Kč/ha. Na ostatní druhy plodin (nevyjmenované v rozhodnutí Evropské komise) nebude podpora poskytována s výjimkou okrasných rostlin, u kterých bude podpora administrována formou „de minimis“ podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu „de minimis“.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma.

Podpora je poskytována do výše 80 % prokázaných přímých nákladů ve formě dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. - regionální a cílený přenos informací o realizaci společné zemědělské politiky, zajišťovaný prostřednictvím Krajských informačních středisek pro rozvoj venkova a zemědělství (KIS). Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je do 500 000 Kč na žadatele.

9.F.i. – *Odborné konzultace* - účelem je podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Výše podpory je odlišena dle daného subjektu, který je zařazen pod písmeno a) - do 250 000 Kč/žadatele a písmeno b) – do 200 000 Kč/žadatele.

10. D Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2012 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA) a Sdružení evropských vinařských regionů (AREV). Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro:

- modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, respektive krmiv

Podpora do výše 25 % vynaložených nákladů projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/1 projekt/1 příjemce) je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční). Určeno pro výrobce od 250 do 750 zaměstnanců s obratem od 50 do 200 mil. /rok a zpracovatele vybraných zemědělských produktů.

2. Podpory PGRLF

PGRLF, a.s. poskytoval v roce 2012 podporu v rámci níže uvedených programů:

- poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru („dotace“) v rámci programu **ZEMĚDĚLEC**.
- poskytování **finanční podpory pojištění zemědělcům na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin a hospodářských zvířat**.
- poskytování **finanční podpory pojištění na úhradu nákladů spojených s pojištěním sadebního materiálu lesních dřevin** pěstovaného ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin.
- poskytování podpory v rámci dotačního titulu **PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PODPORY PODPŮRNÝM A GARANČNÍM ROLNICKÝM A LESNICKÝM FONDEM, A.S. VE FORMĚ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ URČENÝCH PRO DOKONČENÍ PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ OBCÍ V PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA ČR NA OBDOBÍ 2007 – 2013**.

I. INVESTIČNÍ PROGRAM:

Program Zemědělec

Předmět a účel podpory - cílem Programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

a) V rámci tohoto Programu je podporován zejména nákup následujících investic:

traktor, sklízecí mlátička, adaptér ke sklízecí mlátičce, pluh, podmiťáč, brány rotační i diskové, rotavátor, mulčovač, žací stroj, obraceč, shrnovač, rozdružovač, ovíječka, lis a balička na slámu a seno, secí kombinace, rozmetadlo, osečkovač, návěs – přívěs, nástavba – nosič nástaveb, tahač, postřikovač, půdní fréza, samosběrací vůz, řezačka, krmný vůz, nakladač, rosič, kypřič, sazeč, drtič hrud, kompaktor, kultivátor, stroj na sběr kamene, sklízeč cukrovky, manipulátor, stroje na aplikaci kejdy, odplevelovač, překopávač kompostu, půdní válce, smyk, vyorávač, nahrnovač, senážní vůz.

b) V rámci tohoto Programu není zejména podporováno:

- nákup obchodních a družstevních podílů a nákup akcií,
- běžné opravy technologických zařízení budov a staveb (vč. střech),
- nákup zvířat (vč. základního stáda),
- nákup produkčních práv,
- výsadba jednoletých rostlin,
- nákup automobilů.

V rámci investičního programu **ZEMĚDĚLEC** je Žadateli - mladému zemědělci podpora navýšena o 1 % (fyzické osobě, která v roce podání žádosti nedosáhne věku 40 let nebo právnické osobě, kde fyzická osoba která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50 % a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let). Toto navýšení je poskytováno nejdéle do konce roku, ve kterém Žadatel – mladý zemědělec – dovrší věku 40 let.

Žadatelem může být subjekt, který zároveň splňuje tato kritéria:

- je zemědělským podnikatelem
- je zemědělským prvovýrobcem
- žadatel musí v prvním účetním období, ve kterém došlo k podání žádosti, dosahovat příjmů ze zemědělské výroby, z činností v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby, dotací z veřejných zdrojů a dalších plnění stanovených ve Výkladovém listu alespoň 25 % celkových příjmů a dle uvedených příjmů dosahovat po dobu platnosti a účinnosti smlouvy o poskytnutí podpory.

Platí od 1. 4. 2012: a) snížení dotace úroků z úvěru ze 4 % na 3 %

Platí od 10. 3. 2009 b) zvýhodnění i pro mladé právnické osoby + 1 %

c) podpora je určena i velkým podnikům ve smyslu příslušné definice ES

II. ELIMINACE RIZIK ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ:**I. Program PODPORA POJIŠTĚNÍ**

- podprogram Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin
- podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Předmět a účel podpory - cílem programů je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění.

2. Program PODPORA POJIŠTĚNÍ - POSKYTOVÁNÍ FINANČNÍ PODPORY POJIŠTĚNÍ PRODUKCE ŠKOLEK S PRODUKČÍ SADEBNÍHO MATERIÁLU LESNÍCH DŘEVIN

Předmět a účel Podpory - cílem programu je zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, dosažení větší propojitelnosti.

III. PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PODPORY PODPŮRNÝMA GARANČNÍM ROLNICKÝM A LESNICKÝM FONDEM, A.S. VE FORMĚ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ URČENÝCH PRO DOKONČENÍ PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ OBCÍ V PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA ČR NA OBDOBÍ 2007 - 2013

Předmět a účel Podpory - cílem programu je zlepšení životních podmínek v obcích, rozvoj obcí a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, relaxaci, dále pak ochrany kulturního dědictví venkova a zázemí pro společenské, kulturní, sportovní a jiné aktivity včetně zvyšování společenské hodnoty lesů.

Poskytovaná podpora - přímá investiční a neinvestiční podpora.

Oprávněný žadatel

- obce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, svazky obcí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, které:

- zaregistrovaly žádost o podporu v Programu rozvoje venkova v I.-5.kole příjmu žádostí,tj.v letech 2007 a 2008,
- mají uzavřenou dohodu o poskytnutí dotace z PRV a ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) jim nebyla ukončena administrací jejich žádosti,
- dosud nepředložily žádost o proplacení výdajů z PRV – vztahuje se na I. – 4. kolo příjmu žádostí,
- nejsou oprávněny na základě čl. 71 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 žádat o DPH jako způsobilý výdaj z PRV a zároveň nejsou ke dni předložení žádosti o proplacení výdajů z PRV registrované jako plátce DPH ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Předmět podpory

- daň z přidané hodnoty (DPH) jako příslušenství k nákladům vynaložených obcí (případně svazkem obcí) na úhradu investičních i neinvestičních projektových záměrů PRV realizovaných ve veřejném zájmu, a to zejména do

- a) zlepšení dopravní a technické infrastruktury a vzhledu obcí,
- b) vybudování a rekonstrukce vodovodů, kanalizací, čistíren odpadních vod (ČOV),
- c) územního plánování,
- d) studií a programů obnovy, využití a regenerace kulturního dědictví venkova,
- e) obnovy a zhodnocení kulturního dědictví venkova,
- f) stálých výstavních expozic a muzeí,
- g) občanského vybavení a služeb,
- h) zázemí pro společenské, kulturní, sportovní, environmentální a církevní aktivity,
- i) zvyšování společenské hodnoty lesů.

Výše podpory

- výše podpory se odvozuje z DPH příslušné ke způsobilým výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV, maximálně však do částky odpovídající DPH k proplacené dotaci z PRV. Výše podpory poskytnuté PGRLF nepřesáhne v součtu s proplacenou dotací z PRV částku původně přiznané dotace.

Program byl schválen rozhodnutím Vlády ČR ze dne 7. září 2009 a dále byl schválen rozhodnutím jediného akcionáře ze dne 14. září 2009.

I I. Nepotravinářské využití obilovin

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata využívány rovněž na produkci biopaliv.

Může se jednat buď o paliva určená k přímému spalování, kdy celou rostlinu, tzn. zrno i slámu, lze spalovat ve speciálních kotlích přímo v rozdružené formě, ve slisované formě (v balících) nebo v podobě pelet či briket. Poslední zmíněná forma skýtá pro obiloviny možnost využití v kotlích s automatickým podáváním, což umožňuje bezobslužný kontinuální provoz. Rostlinné pelety, které se vyrábějí mj. rovněž z celých rostlin obilovin nebo z jejich slámy, však nacházejí místo realizace své spotřeby rovněž v sektoru velké energetiky, u kterého lze další širší rozvoj předpokládat i vzhledem k aktuální energetické situaci v Evropě.

V současnosti se z obilovin pro energetické využití nejčastěji vyrábí kapalná dopravní paliva. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioetanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů resp. škrobů, jako jsou právě obiloviny, ale i například cukrová řepa a v zemích Jižní Ameriky pak cukrová třtina. Stejně jako ostatní členské státy EU řešila i ČR problematiku související s aplikací biopaliv v praxi. V ČR byla proto zavedena povinnost přimíchávání biosložek do

dopravních paliv, která respektuje závazky ČR na plnění cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Implementací příslušných směrnic EU do české národní legislativy tak byla tato povinnost zavedena novelizací zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší.

Povinné přimíchávání biosložek do fosilních paliv tak v případě benzínu znamená, že od 1. června 2010 musí být minimálně 4,1 % z celkového objemu prodaného benzínu tvořeno biosložkou – bioetanol. Hodnoty minimálních podílů biopaliv stanovené od 1. června 2010 byly platné i v roce 2011. Širší využití biopaliv je pak dále podpořeno zejména prostřednictvím Víceletého programu podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě. Podpora se v tomto případě týká čistých biopaliv a jejich vysokoprocentních směsí (SMN 30, E85, E95, čistý rostlinný olej) a spočívá v daňové úlevě, resp. ve vrácení proporcionalní části spotřební daně. V souvislosti s výrobou bioetanolu má v případě ČR dominantní roli cukrová řepa. Obiloviny nebyly v roce 2011 pro tento účel využívány. Lihovary, které využívají obiloviny (pšenici nebo kukuřici), nebyly v provozu. Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin jsou znázorněny v tabulce č. 1.

Tab. č. 1: Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin

Produkt	Plodina	Výnos plodiny (t/ha) ¹⁾	Výtěžnost paliva z plodiny (hl/t) ²⁾	Výtěžnost paliva z ha (hl/ha) ³⁾
Bioetanol	cukrová řepa	57,91	1,07	61,96
	brambory	26,19	0,83	21,74
	pšenice	5,24	3,85	20,17
	kukuřice	8,45	3,80	32,11
	žito	4,63	4,15	19,21
	triticale	4,21	3,98	16,76
MEŘO	řepka	3,18	3,97	12,62

1) Pramen: Data ČSÚ za rok 2009

2) Pramen: BIOMASA - obnovitelný zdroj energie (Pastorek, Kára, Jevič - FCC Public 2004)

3) Vztaženo k průměrným výnosům ČSÚ za rok 2009

Statistiku produkce, spotřeby a dalších ukazatelů bioetanolu bez ohledu na původní produkční plodinu (obiloviny, řepa, třtina) dlouhodobě sleduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Bilance je uvedena v tabulce č. 2.

Tab. č. 2: Domácí bilance bioetanolu (pro pohon motorů) v ČR v letech 2009, 2010 a 2011 (v tunách)

Rok	2009	2010	2011
Domácí produkce	89 625	94 523	54 412
Dovoz	32 939	10 361	35 696
Vývoz	50 953	36 556	7 378
Změna zásob +/-	- 3 325	- 710	3 769
Hrubá spotřeba	74 937	69 037	78 961

Pramen: MPO

Ačkoliv v současnosti není v ČR dostupná žádná přímá podpora pěstování energetických plodin (na plochu), tedy ani obilovin pro energetické využití, neznamená to, že by pěstitelé energetických plodin neměli nárok na jiné subvence. Stejně jako na ostatní běžné polní plodiny se i na tyto energetické plodiny vztahují platby na plochu SAPS a doplňkové národní platby Top-Up. Předpokládá se, že tyto dotace budou aplikovány minimálně do roku 2013.

Vzhledem k nutnosti plnění závazných cílů EU v oblasti bioenergetiky a to i s přihlédnutím ke zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR i v Evropě se pěstování obilovin pro energetické účely jeví i do budoucna jako perspektivní.

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Tab. č. I. Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. t)

	2010/11	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾	Změna 2012/13 proti 2011/12 (%)
Pšenice				
Sklizeň - svět	651,97	695,69	653,05	-6,13
z toho USA	60,06	54,41	61,76	+13,51
EU 27	135,86	137,37	131,58	-4,21
Ostatní evropské země	3,87	4,36	4,25	-2,52
SNS	81,06	114,42	77,71	-32,08
Dovoz - svět	133,65	152,73	136,08	-10,90
z toho USA	2,57	3,00	3,50	+16,67
EU 27	4,73	7,37	5,50	-25,37
Ostatní evropské země	1,65	1,94	1,76	-9,28
SNS	5,66	7,57	6,51	-14,00
Spotřeba - svět	654,73	695,46	678,22	-2,48
z toho USA	30,71	32,16	36,41	+13,22
EU 27	122,00	126,50	125,00	-1,19
Ostatní evropské země	5,36	5,59	5,52	-1,25
SNS	75,04	79,76	73,36	-8,02
Zásoby na konci marketingového roku - svět	197,93	198,17	173,00	-12,70
z toho USA	23,47	20,21	17,79	-11,97
EU 27	11,84	13,64	9,21	-32,48
Ostatní evropské země	1,45	1,51	1,44	-4,64
SNS	23,64	26,60	16,86	-36,62
Obiloviny kromě pšenice a rýže				
Sklizeň - svět	1 097,35	1 148,83	1 110,13	-3,37
z toho USA	330,23	323,68	284,24	-12,18
EU 27	140,25	146,24	141,00	-3,58
Ostatní evropské země	12,14	11,46	8,49	-25,92
SNS	47,57	78,96	68,35	-13,44
Dovoz - svět	116,19	131,93	118,75	-9,99
z toho USA	2,45	2,95	4,10	38,98
EU 27	8,61	7,11	5,56	-21,80
Ostatní evropské země	0,80	0,80	0,80	0,00
SNS	1,18	1,00	0,86	-14,00
Spotřeba - svět	1 129,46	1 148,62	1 128,58	-1,74
z toho USA	297,95	289,98	265,29	-8,51
EU 27	152,00	149,26	146,14	-2,09
Ostatní evropské země	10,79	10,59	9,13	-13,79
SNS	41,92	54,95	51,33	-6,59
Zásoby na konci marketingového roku - svět	164,55	164,77	146,32	-11,20
z toho USA	32,28	27,81	18,85	-32,22
EU 27	16,41	14,00	10,73	-23,36
Ostatní evropské země	1,66	0,91	0,77	-15,38
SNS	5,50	5,90	5,29	-10,34

Pramen: USDA, Říjen 2012

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů
2011/12 ¹⁾ předběžné údaje, 2012/13 ²⁾ odhady

Podle údajů USDA z října 2012 činila světová produkce pšenice v uplynulém marketingovém roce 2011/2012 celkem 695,69 mil. tun, světová produkce rýže 464,86 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 1148,83 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2,309 mld. tun. Předpokladem pro marketingový rok 2012/2013 je pokles světové produkce pšenice na 653,05 mil. tun a také ostatních obilovin kromě pšenice a rýže na 1110,13 mil. tun. Produkce rýže se má mírně zvýšit na 465,10 mil. tun. Globální produkce obilovin podle uvedených předpokladů má tedy meziročně klesnout cca na 2,228 mld. tun. Podle údajů uvedeného zdroje lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2011/2012 ve výši 2,302 mld. tun a pro marketingový rok 2012/2013 činí předpoklad USDA zhruba 2,275 mld. tun. Z uvedených dat vyplývá mírný pokles světové spotřeby obilovin.

Podle předpokladu Mezinárodní obilní rady (IGC) z konce října 2012 by **světová produkce obilovin** (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2012/2013 poklesnout na 1761,0 mil. tun, což je o 88,0 mil. tun (5 %) méně než v předchozím roce (1849,0 mil. tun v marketingovém roce 2011/2012). Meziroční pokles celosvětové produkce obilovin zahrnuje 39,0 mil. tun pšenice, 46,0 mil. tun kukuřice a 4,0 mil. tun ječmene. Z hlavních světových producentů zaznamenává meziroční nárůst produkce obilovin Čína, Indie, Argentina, a Kanada. Pokles v produkci obilovin je naopak předpokládán v USA, Austrálii, EU-27, Kazachstánu, Rusku a na Ukrajině.

Na základě posledních odhadů USDA i IGC se předpokládá pro aktuální marketingovém roce 2012/2013 schodek světové bilance obilovin. Omezená globální nabídka a vyšší ceny by se měly promítnout v celkové poptávce, díky čemuž by se letos poprvé od marketingového roku 1998/1999 měla snížit světová spotřeba obilovin. **Světová spotřeba obilovin** (bez rýže) odhadovaná IGC na celkem 1,81 mld. tun zaznamenává v marketingovém roce 2012/2013 meziroční pokles o 1,2 %. Hlavní podíl na tomto poklesu by v aktuálním roce mělo mít zejména užití na krmné účely (758,0 mil. tun v marketingovém roce 2012/2013), které by dle předpokladu IGC mělo meziročně klesnout o 4 %. Pokud jde o poptávku po krmivech, předpokládá se vyšší podíl v zastoupení jiných obilovin namísto kukuřice, potenciál vyššího užití pšenice a ječmene je nicméně omezen. Kromě toho by o cca 3 % měla klesnout i průmyslová spotřeba. Spotřeba obilovin k potravinářskému užití by měla naopak mírně stoupnout (cca o 0,7 % oproti marketingovému roku 2011/2012). Hlavní podíl na poklesu celosvětové poptávky po obilovinách bude mít zejména kukuřice (pokles o 24,0 mil. tun) a pšenice (pokles o 13,0 mil. tun).

Vzhledem k předpokladu nižší světové produkce obilovin v porovnání s jejich spotřebou, budou nižší i světové zásoby obilovin, jejich výše na konci marketingového roku 2012/2013 je dle IGC odhadována na 328,3 mil. tun, což je nejnižší úroveň zásob od marketingového roku 2007/2008. Pokles je způsoben zejména díky snížení zásob pšenice (pokles o 24,0 mil. tun) a kukuřice (pokles o 18,0 mil. tun). K poklesu zásob na konci marketingového roku 2012/2013 by mělo dojít zejména u 8 hlavních světových exportérů (s největším propadem zásob v USA) a to na nejnižší úroveň za posledních 17 let.

Předpoklad globální úrovně obchodu s obilovinami dosahující 249 mil. tun je nižší než vloni (268 mil. tun), což je zejména odrazem výrazného poklesu obchodu s kukuřicí ze strany hlavních exportérů po poklesu nabídky určené k vývozu v USA a na Ukrajině ovlivněné letošním suchem. Situace není příznivá ani u pšenice, kde jsou zásoby určené k exportu na nejnižší úrovni za posledních 5 let.

Pod vlivem napjatého stavu zásobení globálního trhu obilovinami i vývoje světové ekonomiky světové ceny obilovin od začátku marketingového roku 2012/2013 převážně rostou. První významná vlna vzestupu světových cen obilovin byla markantní již z počátku aktuálního marketingového roku, kdy byly hlavním důvodem cenového vzestupu špatné vyhlídky produkce v Rusku a na Ukrajině, logistické problémy v oblasti Černého moře způsobené silnými přivalovými dešti a zhoršující se stav porostů v USA v důsledku horka a sucha. Světové ceny obilovin nadále stoupaly i v průběhu září 2012 zejména v důsledku špatných klimatických podmínek na jižní polokouli a rovněž vzhledem ke klesajícímu dovozu z Černomořské oblasti. Od této doby ceny obilovin kolísají. Lze předpokládat, že jistý vliv na další vzestup cen obilovin mohou mít poslední zvěsti o možném uvalení vývozních restrikcí pro pšenici na Ukrajině.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů USDA z října 2012 globální produkce pšenice v marketingovém roce 2011/2012 vzrostla o 6,7 % ve srovnání s marketingovým rokem 2010/2011. Ze sklizňové plochy 221,9 mil. ha bylo sklizeno celkem 695,7 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,1 t/ha. Nejvíce pšenice bylo sklizeno v EU-27 (138,0 mil. tun), Číně (117,9 mil. tun), Indii (86,9 mil. tun), Rusku (56,2 mil. tun), USA (54,4 mil. tun), Austrálii (30,0 mil. tun), Kanadě (25,2 mil. tun), Kazachstánu (22,7 mil. tun), na Ukrajině (22,1 mil. tun) a v Argentině (15,5 mil. tun). Z hlavních světových exportérů došlo k meziročnímu vzestupu produkce pšenice v Rusku, na Ukrajině, Kazachstánu, EU-27, Austrálii a Kanadě. K poklesu produkce pšenice naopak došlo v USA a Argentině.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k vzestupu produkce vzrostla na 893,63 mil. tun. Světová spotřeba pšenice dosáhla rekordních 695,46 mil. tun. K meziročnímu nárůstu světové spotřeby pšenice (o 6 %) významně přispěla silná poptávka po krmné pšenici, která byla podpořena mj. i vzhledem k vysokým cenám kukuřice. Došlo tak zejména k nárůstu krmného užití pšenice v předpokládané výši 144,4 mil. tun, což je nejvyšší krmný podíl pšenice od rekordu dosaženého v marketingovém roce 1990/1991, kdy byly vyšší stavy hospodářských zvířat především v bývalém SSSR. Největší spotřebu pšenice zaznamenalo USDA v marketingovém roce 2011/2012 v EU-27 (126,5 mil. tun), v Číně (120,5 mil. tun), v Indii (81,4 mil. tun), Rusku (38,0 mil. tun) a v USA (32,2 mil. tun). Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2011/2012 vyrovnána globální bilance pšenice s podobnou úrovní produkce a spotřeby. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku 2011/2012 pouze nepatrně vzrostly na 198,2 mil. tun (tj. o 0,1 %). U hlavních světových exportérů došlo nicméně k poklesu zásob. Svě zásoby pšenice navýšila především Indie (20,0 mil. tun), k největšímu propadu zásob pšenice došlo naopak v USA (20,2 mil. tun) a Kanadě (5,9 mil. tun).

V aktuálním marketingovém roce 2012/2013 by mělo být podle odhadu USDA ze sklizňové plochy 217,4 mil. ha sklizeno 653,05 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,0 t/ha. Nejvíce pšenice má v marketingovém roce 2012/2013 vyprodukovat EU-27 (132,0 mil. tun), následovat bude Čína (118,0 mil. tun), Indie (93,0 mil. tun), USA (62,0 mil. tun), Rusko (38,0 mil. tun), Kanada (27,0 mil. tun), Austrálie (23,0 mil. tun), Ukrajina (16,0 mil. tun), Kazachstán (11,0 mil. tun) a Argentina (12,0 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně klesla o 6,1 %. Sklizeň pšenice by měla být oproti minulému marketingovému roku 2011/2012 vyšší zejména v Severní Americe, zatímco ve státech SNS, v EU-27, Argentině a Austrálii je očekáván pokles.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu je vzhledem k poklesu produkce odhadována na 851,22 mil. tun, což je úroveň srovnatelná s rokem 2010. Očekáván je meziroční pokles světové spotřeby pšenice a to zejména díky předpokladu jejího nižšího krmného užití (131,2 mil. tun) oproti výjimečně vysoké úrovni roku minulého (145,7 mil. tun). Poptávka po krmné pšenici bude nicméně silná vzhledem k omezené nabídce jiných alternativ, zejména kukuřice. Na základě předpokladu IGC spotřeba pšenice k potravinářskému (465,2 mil. tun) a průmyslovému užití (19,2 mil. tun) mírně vzroste. Největší spotřebu pšenice předpokládá USDA v marketingovém roce 2012/2013 v EU-27 (125,0 mil. tun), v Číně (122,0 mil. tun), v Indii (85,0 mil. tun), Rusku (35,0 mil. tun) a v USA (36,0 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 679,0 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí vyšší, světová bilance pšenice by tedy v tomto marketingovém roce 2012/2013 měla být schodková a světové zásoby pšenice by na konci roku měly poklesnout na 173,0 mil. tun (198,0 mil. tun v marketingovém roce 2011/2012). U hlavních světových exportérů dojde k poklesu zásob na nejnižší úroveň od marketingového roku 2007/2008, přičemž pokles je předpokládán zejména v oblasti Černého moře. Zásoby pšenice letos navýší především Indie (22,5 mil. tun), největší propad zásob pšenice naopak očekává Rusko (5,4 mil. tun).

Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu USDA činí 136,0 mil. tun, což představuje meziroční pokles o 11 % oproti výsledkům roku předchozího. Jeho pokles oproti rekordnímu minulému roku je způsoben zejména díky nižším dovozům pšenice ke krmným účelům. Přesto je předpoklad dovozů pro některé země (Jižní Korea, Thajsko, Vietnam) vyšší díky pokračujícím

vysokým nákupům. Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy severní Afriky (21,7 mil. tun), středního východu (20,4 mil. tun), jihovýchodní Asie (16,1 mil. tun), subsaharské Afriky (15,0 mil. tun) a východní Asie (14,3 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z USA (31,5 mil. tun), Austrálie (20,5 mil. tun), Kanady (19,0 mil. tun), EU-27 (16,5 mil. tun) a Ruska (19,0 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu očekává v tomto roce Rusko vzhledem k nižší sklizni v důsledku nepříznivého vývoje počasí. Největší meziroční vzestup vývozu pšenice je očekáván v USA.

Tab. č. 2. Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Ukazatel	Produkce (mil. t)			Vývoz (mil. t)		
	2010/11	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾	2010/11	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾
Země						
Rusko	41,51	56,23	38,00	3,98	21,63	9,00
Ukrajina	16,84	22,12	15,50	4,30	5,44	4,00
Čína	115,18	117,92	118,00	0,90	1,00	1,00
Indie	80,80	86,87	93,90	0,07	1,60	6,00
EU-27	135,86	137,37	131,58	22,91	16,44	16,50
Kanada	23,17	25,26	26,70	16,77	17,60	19,00
USA	60,06	54,41	61,76	35,98	28,07	31,50
Austrálie	27,41	29,52	23,00	18,48	23,04	20,50
Argentina	17,20	15,50	11,50	7,74	11,95	7,30

Pramen: USDA, Říjen 2012

Poznámka: 2011/2012 ¹⁾ předběžné údaje, 2012/2013 ²⁾ odhady

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů USDA z října 2012 činila v marketingovém roce 2011/2012 globální produkce ostatních obilovin („Coarse Grains“) kromě pšenice a rýže celkem 1 148,8 mil. tun. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o vzestup o 51,5 mil. tun vzhledem ke globálnímu vzestupu produkce kukuřice, ječmene, ova a žita. Největší část celkového sklizeného množství zaujímala produkce ostatních obilovin v USA ve výši 323,7 mil. tun, dále produkce Číny (200,0 mil. t) a produkce zemí EU-27 ve výši 146,2 mil. tun.

Tab. č. 3. Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin

	Světová produkce (mil. t)		Světový obchod (mil. t)		Světová spotřeba (mil. t)	
	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾	2011/12 ¹⁾	2012/13 ²⁾
Kukuřice	877,75	839,02	102,75	93,31	873,35	853,29
Ječmen	134,06	130,75	21,12	16,92	135,71	133,58
Čirok	53,78	59,48	5,41	6,03	55,59	59,68
Oves	23,00	21,45	2,10	2,11	22,76	21,88
Žito	12,87	13,84	0,55	0,39	13,09	13,85

Pramen: USDA, Říjen 2012

Poznámka: 2011/2012 ¹⁾ předběžné údaje, 2012/2013 ²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin bez pšenice a rýže by v současném marketingovém roce 2012/2013 měla činit 1 110,13 mil. tun, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem pokles o 38,7 mil. tun (o 3,4 %) především v důsledku předpokládaného globálního poklesu produkce kukuřice. Produkce čiroku by naopak měla celosvětově stoupnout, což je ovlivněno zejména vyšší sklizní této obiloviny v Argentině a Brazílii. Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být

dosažena tradičně v USA ve výši 284,24 mil. tun (z toho 271,94 mil. tun kukuřice, 6,19 mil. tun čiroku a 3,37 mil. tun ječmene), v Číně 188,31 mil. tun (200,00 mil. tun kukuřice), v zemích EU-27 ve výši 145,00 mil. tun (54,25 mil. tun ječmene, 55,61 mil. tun kukuřice, 8,14 mil. tun žita, 7,95 mil. tun ovsu) v Brazílii 73,49 mil. tun (70,00 mil. tun kukuřice), v Argentíně 39,10 mil. tun, v Indii 37,61 mil. tun, na Ukrajině 29,10 mil. tun, v Mexiku 28,98 mil. tun a v Rusku 27,85 mil. tun. Sklizeň ostatních obilovin byla letos nepříznivá zejména na severní polokouli s nejvyššími propady produkce v USA, EU-27 a na Ukrajině. Na meziročním poklesu produkce ostatních obilovin se v aktuálním roce zejména podílí výrazný pokles kukuřice v USA, která oproti minulému roku klesla o 13 %. V důsledku letošního sucha tam výnosy kukuřice poklesly v průměru na 7,7 t/ha (9,2 t/ha v minulém marketingovém roce).

Světová spotřeba ostatních obilovin mimo pšenice a rýže je odhadována na 1 128,58 mil. tun, tj. o 20,04 mil. tun (1,7 %) méně, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba ostatních obilovin by tedy měla převýšit produkci, a to především v důsledku předpokladu převisu spotřeby nad produkcí u kukuřice. Tato negativní bilance by se měla promítnout v poklesu celkových konečných zásob ostatních obilovin na úroveň 146,32 mil. tun, což je historicky nejnižší úroveň zásob od marketingového roku 2006/2007. Celosvětový obchod s ostatními obilovinami by měl činit 1 18,95 mil. tun, přičemž největšími vývozci by měly být USA (33,75 mil. tun), Argentina (23,91 mil. tun), Brazílie (19,01 mil. tun) a Ukrajina (15,01 mil. tun).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů USDA z října 2012 měla činit 130,75 mil. tun. Toto množství by znamenalo pokles světové produkce o 3,31 mil. tun (2,0 %) oproti minulému roku. Mezi hlavní světové producenty ječmene letos patří EU-27 (54,25 mil. tun), Rusko (14,00 mil. tun), Kanada (8,60 mil. tun), Austrálie (7,00 mil. tun), Ukrajina (6,70 mil. tun), přičemž meziroční pokles produkce je zaznamenán především v Rusku a na Ukrajině, nárůst naopak v EU-27. Pokles produkce odráží zejména nižší výnosy v některých státech SNS (zejména v Kazachstánu a na Ukrajině) v důsledku nepříznivého vývoje počasí. Kritické sucho na jihozápadní Ukrajině snížilo výnosový potenciál, což mělo spolu se sklizňovou plochou okolo 3,5 mil. ha vliv na pokles produkce. Suché a horké počasí se pravděpodobně projeví též na podprůměrných výnosech v Kazachstánu, kde se očekává nejnižší produkce za posledních 14 let na úrovni okolo 1,2 mil. tun. V Rusku se předpokládá o 12,0 % vyšší sklizňová plocha než v roce minulém vzhledem k vyšším osevům v reakci na vysoké ceny a stálou poptávku. Produkce ječmene je nicméně ovlivněna suchem postihujícím zejména jižní oblast a Sibiř.

Světová spotřeba ječmene by měla podle odhadu USDA poklesnout na 133,75 mil. tun. Oproti předchozímu roku by se tak globální spotřeba ječmene měla snížit o 3,3 mil. tun (tj. o 2,5 %). Úroveň celosvětové spotřeby ječmene stejně jako v minulém roce převyšuje produkci a konečné zásoby ječmene by se tak měly snížit na 19,77 mil. tun, což je nejnižší úroveň od marketingového roku 2007/2008. Pokles zásob je po nižší sklizni očekáván zejména v Rusku a na Ukrajině. Vzhledem k slabší globální nabídce ječmene je očekáváno omezení krmné spotřeby ječmene zejména ve státech SNS a severní Afriky.

V aktuálním marketingovém roce 2012/2013 se očekává výrazný pokles obchodu s ječmenem na 17,0 mil. tun oproti vysoké úrovni z minulého marketingového roku (21,0 mil. tun v marketingovém roce 2011/2012). Po značných nákupech v marketingovém roce 2011/2012, které pomohly doplnit zásoby, se v aktuálním marketingovém roce 2011/2012 předpokládají nižší dovozy Saudské Arábie okolo 7,0 mil. tun. Vyšší dostupnost sladovnického ječmene by se měla projevit v navracení dovozu EU-27 na normální úroveň okolo 0,4 mil. tun. Vzhledem k nižším přebytkům se očekává pokles vývozu ze strany Austrálie, EU-27 a Ruska. Na druhou stranu se předpokládá vzestup vývozu z Argentiny.

Aktuální globální sklizeň kukuřice pro marketingový rok 2012/2013 odhadlo USDA v říjnu 2012 na 839,017 mil. tun, což znamená meziroční pokles produkce o 38,735 mil. tun (o 4,4 %). Pokles je způsoben suchem, které v tomto roce ovlivnilo sklizeň kukuřice zejména na severní polokouli. Z celkové produkce by měla 32,0 %, tj. cca 271,9 mil. tun, činit sklizeň kukuřice v USA a 23,0 %, tj. 200,0 mil. tun sklizeň v Číně. Meziroční pokles sklizně kukuřice je očekáván ve všech hlavních producentských státech kromě Číny a Argentiny. Největší meziroční propad produkce je očekáván vlivem sucha v USA a v EU-27.

IGC předpokládá, že menší sklizeň bude mít vliv i na snížení spotřeby kukuřice, která tak poklesne poprvé od marketingového roku 1993/1994, což se projeví zejména v sektorech krmného (476,0 mil. tun) a průmyslového (239,0 mil. tun) užití. Podle USDA lze předpokládat v marketingovém roce 2012/2013 světovou spotřebu kukuřice na úrovni 853,29 mil. tun. Vzestup spotřeby kukuřice je letos předpokládán v Číně, Brazílii a Argentině, pokles spotřeby je naopak předpokládán v EU-27 a USA. Vzhledem k výrazné převaze spotřeby nad celkovou produkcí by mělo dojít k dalšímu poklesu světových konečných zásob kukuřice na 117,27 mil. tun (131,54 mil. tun v marketingovém roce 2011/2012), což je nejnižší úroveň zásob kukuřice za posledních 6 let. Prudký pokles zásob nastane zejména u hlavních světových exportérů. Nižší sklizeň a podprůměrné zásoby podporuje vyšší úroveň cen a nižší poptávku po kukuřici během marketingového roku 2012/2013. Nižší sklizeň kukuřice v USA a na Ukrajině se zřejmě odrazí na podprůměrné úrovni vývozu a vyšších obchodních cenách.

Předpokládaná úroveň globálního obchodu s kukuřicí dle odhadu USDA poklesne na 93,31 mil. tun (102,75 mil. tun v marketingovém roce 2011/2012). Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (31 mil. tun), Argentina (17,5 mil. tun), Brazílie (19,0 mil. tun) a Ukrajina (12,5 mil. tun), jejichž vývoz by měl představovat cca 86,0 % světového vývozu kukuřice. Výrazný propad vývozu na minimum za posledních 19 let je očekáván zejména v USA. Významný meziroční vzestup vývozu je naopak očekáván v Brazílii. Vysoké dovozní ceny a vyšší sklizeň pravděpodobně omezí dovozy Číny (2,0 mil. tun). Nižší dostupnost kukuřice na Ukrajině a v Srbsku může omezit dovozy EU-27 (5,0 mil. tun).

Evropská unie

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo v marketingovém roce 2011/2012 z celkové plochy 55,9 mil. ha sklizeno 288,4 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 285,7 mil. tun. Produkce jednotlivých druhů obilovin vykazovala: 128,7 mil. tun pšenice obecné, 8,3 mil. tun pšenice tvrdé, 51,4 mil. tun ječmene, 68,1 mil. tun kukuřice, 6,7 mil. tun žita, 7,8 mil. tun ovesa a 9,96 mil. tun triticale.

Tuto produkci lze označit jako průměrnou. Celková produkce obilovin v EU-27 vzrostla oproti minulému marketingovému roku o cca 3,0 % (na rozdíl od odhadu na podzim roku 2011, kdy se předpokládal pokles). Vzestup produkce se týkal většiny obilovin kromě ječmene a pšenice tvrdé. Největší meziroční nárůst (o 18,0 %) dochází u kukuřice. Z hlavních evropských producentů země produkce obilovin meziročně klesla nejvíce v Polsku a Rumunsku, produkce naopak vzrostla ve Francii, Německu, Velké Británii, Itálii a Maďarsku.

Celková nabídka obilovin na trhu EU-27 dosahující 336,7 mil. tun dostatečně pokryla celkovou spotřebu evropského trhu v celkové výši 271,3 mil. tun (krmné užití obilovin 167 mil. tun, potravinářské užití 65,4 mil. tun, průmyslové užití 29,2 mil. tun – z toho 10,7 mil. tun představuje užití na bioetanol) a na konci marketingového roku došlo k mírnému zvýšení zásob obilovin v EU-27 na 36,9 mil. tun. Ceny obilovin v EU-27 následovaly všeobecný trend na světovém trhu. Zejména v případě pšenice a ječmene ceny rostly především v prvních dvou měsících marketingového roku 2011/2012. Zhruba od září 2011 ceny naopak spíše klesaly. Od začátku roku 2012 následoval opět mírný vzestup a po zbytek marketingového roku byly ceny s mírnými výkyvy poměrně stabilní.

Vývoz obilovin z EU-27 v minulém marketingovém roce dosáhl průměrného výsledku o celkovém objemu 26,2 mil. tun vyvezených obilovin, přičemž 55,0 % (14,3 mil. tun) bylo zastoupeno pšenicí a 22,0 % (5,7 mil. tun) ječmenem. Dovoz obilovin z EU-27 dosáhl celkem 14,4 mil. tun, u toho 44,0 % (6,4 mil. tun) tvořila kukuřice a 38,0 % (5,4 mil. tun) tvořila pšenice setá.

Intervence, která byla od marketingového roku 2011/2012 omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice a ječmene, byla formálně otevřena od 1. 11. 2011. Vzhledem k vysoké úrovni cen oproti ceně intervenční však v tomto roce nebylo intervenčních nákupů v EU-27 využíváno. Docházelo pouze k uplatnění intervenčních zásob v rámci programu dodávek potravin ve prospěch nejchudších osob v EU-27. V intervenčních zásobách EU 27 se k 6. 7. 2012 nacházelo cca 89 tis. t ječmene. Celé toto množství je určeno k provádění programu pomoci nejchudším osobám v EU pro rok 2012.

Sklizeň obilovin v EU-27 byla v aktuálním marketingovém roce 2012/2013 významně ovlivněna nepříznivým průběhem počasí. Oblasti jižní a jihovýchodní Evropy byly v průběhu letního období zasaženy vlnou veder, což mělo vliv na obiloviny a jejich dřívější sklizeň. V některých oblastech Evropy (zejména ve Španělsku, západní Francii, na Ukrajině, v Rusku, severní Itálii, Slovensku, Maďarsku, Bulharsku a Rumunsku) došlo k poškození obilovin v důsledku sucha. Nadbytek srážek se naopak vyskytoval zejména v Irsku, severní části Velké Británie a Skandinávii, kde jsou obavy zejména o kvalitu obilovin. K významnému propadu letošní sklizně dochází díky suchu zejména u kukuřice v Maďarsku, severní Itálii, ve východní Evropě (Rumunsko, Bulharsko a Ukrajina) a v jihozápadní Francii. V těchto oblastech došlo k poklesu výnosů kukuřice až o 75,0 % oproti dlouhodobému průměru. Problematické jsou zejména oblasti, kde není k dispozici zavlažovací systém.

Na základě odhadů EK z října 2012 bylo v aktuálním marketingovém roce 2012/2013 z celkové plochy 56,8 mil. ha sklizeno 274,2 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU-27 pro marketingový rok 2012/2013 je celková využitelná produkce obilovin v EU-27 odhadována na 271,6 mil. tun, z toho zaujímá pšenice setá 123,6 mil. tun, pšenice tvrdá 8,3 mil. tun, ječmen 54,4 mil. tun, kukuřice 54,2 mil. tun, žito 8,3 mil. tun, oves 8,0 mil. tun, triticales 9,8 mil. tun a ostatní obiloviny 4,5 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem celková využitelná produkce obilovin v EU-27 poklesla o 4,9 % a lze ji označit za podprůměrnou. Z hlavních producentů států EU-27 produkce obilovin meziročně klesla o 8,6 % v Itálii, o 20,2 % ve Španělsku, o 30,1 % v Maďarsku, 44,4 % v Rumunsku a 1,9 % ve Velké Británii, ke vzestupu produkce naopak došlo o 7,5 % ve Francii, o 5,4 % v Německu a o 3,3 % v Polsku. Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 4,83 t/ha, což představuje meziroční pokles o 6,0 %. Výnosy oproti loňskému roku vzrostly u ječmene, žita a triticales, naopak u pšenice seté, kukuřice a pšenice tvrdé došlo k poklesu, přičemž nejvýraznějšího propadu výnosů dochází u kukuřice (o 24,0 % oproti marketingovému roku 2011/2012).

Při odhadu dovozu ve výši cca 15,4 mil. tun a úrovni počátečních zásob (37,0 mil. tun) činí celková nabídka obilovin na trhu EU-27 dle odhadů EK cca 324,0 mil. tun. Celková spotřeba je dle bilance EU-27 odhadována na 269,3 mil. tun, přičemž struktura využití obilovin je předpokládána podobně jako loni, tj. krmné užití obilovin ve výši 164,0 mil. tun, potravinářské užití 65,7 mil. tun a průmyslové užití 29,9 mil. tun, z toho 9,8 mil. tun představuje užití na bioetanol, na jehož výrobu je v EU-27 počítáno především s využitím pšenice (4,6 mil. tun) a kukuřice (3,0 mil. tun).

Přes očekávaný pokles exportu obilovin z EU-27, jehož celková výše je na konci marketingového roku odhadována Komisí na 22,6 mil. tun, bude i v tomto marketingovém roce obchodní bilance obilovin kladná a EU-27 tak upevní svou tradiční pozici aktivního vývozce. Dovoz obilovin do EU-27 je na druhou stranu podpořen vzhledem k pokračování aplikace nulových cel pro běžný dovoz i tarifní kvóty pro pšenici o nižší a střední jakosti a ječmen. EU-27 je za prvních 17 týdnů marketingového roku 2012/2013 čistým vývozcem 4,2 mil. tun obilovin s úrovní dovozu ve výši 3,9 mil. tun a vývozu 8,1 mil. tun. Hlavní složkou vyvážených obilovin je stejně jako v letech minulých pšenice setá (4,9 mil. tun). Z uvedené bilance vyplývá, že trhu EU-27 nehrozí nedostatek obilovin, předpokládá se nicméně výrazný propad zásob obilovin na konci marketingového roku 2012/2013 na 29,9 mil. tun.

Z výsledků šetření kvality pšenice ve státech EU-27 z letošní sklizně vyplývá následující hodnocení:

- u parametru obsahu bílkovin jsou výsledky víceméně příznivé, podprůměrné výsledky byly zaznamenány ve Francii a Nizozemsku;
- u parametru čísla poklesu byly většinou zaznamenány nadprůměrné výsledky (nad 270 s), podprůměrné výsledky byly zaznamenány ve Velké Británii a Nizozemsku;
- pokud jde o parametr vlhkosti, nahlášené výsledky většinou splňují normu (max 14,5 %), v průměru tyto výsledky dosahují kolem 13,0 %, podprůměrné výsledky (vyšší vlhkost) byly zaznamenány ve Velké Británii, Německu a v Nizozemsku;
- u parametru objemové hmotnosti dosáhla většina členských států nadprůměrných výsledků kolem 80 kg/hl.

Tab. č. 4. Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2011/2012-2012/2013

Obilovina	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13
Pšenice setá	23,2	23,0	5,6	5,4	129,7	124,6
Ječmen	11,9	12,5	4,3	4,4	51,8	54,8
Kukuřice	8,9	9,3	7,7	5,9	68,4	54,4
Pšenice tvrdá	2,5	2,7	3,4	3,1	8,4	8,4
Žito	2,2	2,4	3,1	3,6	6,9	8,5
Triticale	2,6	2,4	3,9	4,1	10,1	9,9
Ostatní obiloviny	1,7	1,8	2,7	2,7	4,5	4,8
Obiloviny celkem	55,9	56,8	5,1	4,8	288,4	274,2

Pramen: Evropská Komise, Říjen 2012

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby obilovin v EU-27 řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU-27. S výjimkou ječmene a pšenice seté o nižší a střední jakosti jsou celní sazby obilovin fixovány na základě různých světových referenčních cen pro jasně definované typy obilovin. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace pro jednotlivé druhy pšenice a jiné obiloviny na komoditních burzách ve Spojených státech amerických.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi intervenční cenou pro obiloviny (vynásobenou 1,55 a reprezentativní dovozní cenou CIF pro obiloviny v Rotterdamu). Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury. Právním základem pro stanovení cel obilovin v rámci legislativy EU-27 je čl. 136 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Celní systém se dále řídí prováděcími pravidly dle NK 642/2010, které nahradilo původní NK 1249/1996. Dovozní cla pro obiloviny jsou pravidelně stanovena a publikována formou nařízení Komise vždy patnáctý a poslední pracovní den každého měsíce. V současné době jsou tato dovozní cla u obilovin nulová.

Celní kvóty pro dovoz obilovin, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin jsou klíčové následující každoročně otevřené dovozní kvóty:

- **dovozní kvóta pro pšenici tvrdou s nulovou celní sazbou** v množství 50 000 tun pocházející ze všech třetích zemí (dle NK č. 2133/2001),
- **dovozní kvóta pro vysoce jakostní pšenici obecnou a tvrdou s nulovou celní sazbou** v množství 300 000 tun pocházející ze všech třetích zemí (dle NK č. 2133/2001),
- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s celní sazbou 12 €/t, o celkovém objemu 3 112 030 tun, z toho 572 000 tun pochází se z USA, 38 853 tun z Kanady, 2 378 387 tun z ostatních třetích zemí a 122 790 tun ze všech třetích zemí (dle NK č. 1067/2008); v souladu s NK č. 1350/2011 bylo výše uvedené clo s ohledem na situaci na trhu v EU-27 s převahou vysokých cen a nízkou úrovní zásob **pozastaveno** s platností do 30. června 2012; následně došlo na základě NK č. 569/2012 k prodloužení tohoto opatření do 31. prosince 2012,

- **dovozní kvóta pro ječmen** o celkovém objemu 307 105 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16 €/t (dle NK č. 2305/2003); v souladu s NK č. 1350/2011 bylo výše uvedené **clo** s ohledem na situaci na trhu v EU-27 s převahou vysokých cen a nízkou úrovní zásob **pozastaveno** s platností do 30. června 2012,
- **dovozní kvóta pro sladovnický ječmen** o celkovém objemu 50 000 tun pocházející ze třetích zemí s platnou **celní sazbou 8 €/t** (dle NK č. 1064/2009),
- **dovozní kvóta pro kukuřici** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 277 988 tun s **nulovou celní sazbou** (dle NK č. 969/2006),
- **dovozní kvóty pro kukuřici a čirok dovážené do Španělska** (2,0 mil. tun kukuřice a 0,3 mil. tun čiroku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. tun) se sníženým dovozním clem (dle NK č. 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU-27 umožnila tento dovoz od marketingového roku 1995/1996 v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově.

Intervenční systém obilovin v EU-27 v marketingovém roce 2012/2013

Intervenční nákup pro obiloviny je na základě platné legislativy v EU-27 otevřen od 1. 11. 2012. V tomto kontextu jsou aktuální zejména následující evropská nařízení v rámci SOT:

- Nařízení Rady (ES) č. 72/2009 o úpravách společné zemědělské politiky změnou nařízení (ES) č. 247/2006, (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1405/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008, (ES) č. 479/2008 a zrušení nařízení (EHS) č. 1883/78, (EHS) č. 1254/89, (EHS) č. 2247/89, (EHS) č. 2055/93, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 2596/97, (ES) č. 1182/2005 a (ES) č. 315/2007 („Health Check“).
- Nařízení Komise č. 1272/2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.
- Nařízení Komise č. 742/2010 o změně nařízení (EU) č. 1272/2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence.

Základní podmínky intervenčního nákupu obilovin v EU-27 pro marketingový rok 2012/2013 jsou obdobné jako v roce předchozím:

- ⇒ Evropskou komisí je v rámci všech členských států EU 27 pro marketingový rok 2012/2013 stanoven množství strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které budou nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/tunu. Pro ječmen a kukuřici je vyhlášen množství strop 0 tun.
- ⇒ Při intervenčním nákupu pšenice na úrovni EU-27 nad 3 miliony tun, u ostatních obilovin v případě navýšení nulového stropu, bude nákup realizován formou nabídkového řízení, ve kterém se bude „soutěžit“ o co nejnižší nabídnutou cenu s tím, že o přijatelnosti nabídek bude rozhodovat EK.
- ⇒ K nabídkám pšenice podaným v období od 1. 11. 2012 do 31. 5. 2013 bude přístupováno dle data podání nabídky, tj. záleží na datu jejich podání v uvedeném období. V případě překročení množství stropu 3 miliony tun pšenice v rámci celé EU-27 pokráčí Evropská komise nabídky podané v posledním vykazovaném období (prozatím nastaveno týdenní, Evropská komise však může změnit na denní) před naplněním množství stropu koeficientem krácení tak, aby se celkové nabídnuté množství pšenice v rámci EU-27 snížilo na max. 3 miliony tun.
- ⇒ Podaná nabídka pšenice je závazná, a proto ji až na jedinou výjimku není možno ani pozměnit, ani stáhnout. Danou výjimku tvoří uplatnění koeficientu krácení ze strany Evropské komise, na základě kterého může nabízející nabídku stáhnout do pěti dnů ode dne jeho zveřejnění.
- ⇒ Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.
- ⇒ V souladu s NK (ES) č. 1272/2009 nabízející hradí náklady spojené se stanovením obsahu kontaminujících látek.

Intervenční centra pro obiloviny

NK č. 1125/2010, kterým jsou stanovena intervenční centra pro obiloviny a kterým se mění NK č. 1173/2009 v souladu s horizontálním nařízením o intervencích NK č. 1272/2009 je publikován seznam intervenčních center ve státech EU-27. Seznam intervenčních center a skladů podléhá pravidelným aktualizacím, přičemž detaily k jednotlivým skladům jsou zveřejňovány prostřednictvím internetových stránek systému CIRCA Evropské komise:

http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/cereals/library?l=/publicdomain/cereals/intervention_facilities&vm=detailed&sb=Title

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2011/2012 se zvýšeným množstvím počátečních zásob (1 542,8 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2010/2011, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 510,7 tis. tun. Po nadprůměrné sklizni v roce 2011, která ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2011/2012, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj však nebyl touto tendencí ovlivněn (projevila se nepříznivá situace v konečných zásobách obilovin v EU 27 a také pokles světových zásob obilovin) a měl stále u všech obilovin v ČR pokračující velmi vysoký cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2012 v množství 6 554,8 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi podprůměrné sklizně (až osmnáctá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin však dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví mírné přebytky některých druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR zatím velmi mírně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin stagnují či různě kolísají.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2011 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2011 do 31. května 2012 a bylo umožněno ho realizovat v množství stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3 miliony tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2011 do 31. května 2012 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin.

Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2011/2012 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2010/2011 a tak docházelo k jeho vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do stávajících členských států EU – 27 (Německo, Polsko, Rakousko).

V metodice šetření některých údajů ČSÚ o jednotlivých ukazatelích rostlinné výroby byly provedeny některé významné změny. Vzhledem ke vzniku nové organizace územní samosprávy již nejsou výsledky jednotlivých šetření vztaheny na okresy, nýbrž na nově vzniklé územně samosprávné celky (kraje). Od roku 2003 již také nedochází k šetření sklizňových ploch, ale pro účely výpočtu průměrného hektarového výnosu se využívá plocha osevní zjištěná k 31. 5. daného roku. Tato plocha může být následně aktualizována v případě, že se výměra sklizně dané komodity výrazně odlišuje od plochy osevu.

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2012 došlo k mírnému snížení ploch ozimých obilovin o 56,3 tis. ha, tj. o 5,8 %. U jarních obilovin došlo díky zaorávkám ozimů k mírnému navýšení osevních ploch veškerých jařin o 32,9 tis. ha, tj. o 6,7 %.

Podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu a dovozu výrobků a o licenčním řízení, jsou druhy zboží, na které se vztahovaly licenční režimy, vyhlášovány nařízením vlády. Veškerý dovoz a vývoz produktů, který patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanovena v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat Plodinová burza Brno, Obchodní burza Hradec Králové, Moravskoslezská komoditní burza v Ostravě, I. Karlovarská komoditní burza, Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech (ZVS) a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubopisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. V současné době, tj. k 31. 10. 2012, již není provozován žádný zemědělský veřejný sklad. ZVS byly zrušeny na vlastní žádost a nebo byly uvedeny do klidového režimu.

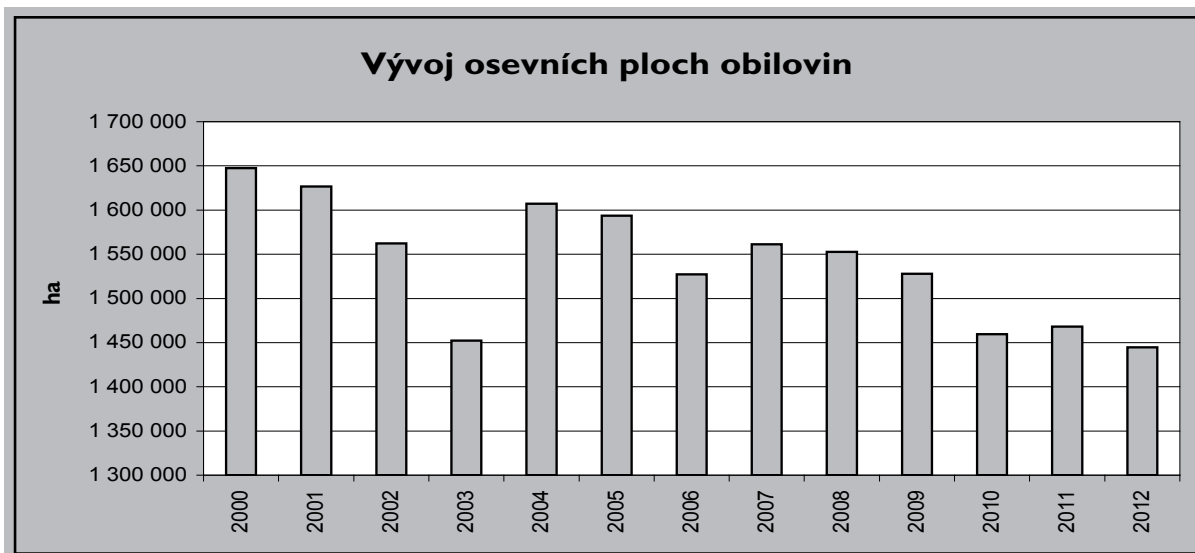
OBILOVINY CELKEM

Výroba

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2012 ve výši 6 554,8 tis. tun je stanovena na základě odhadu sklizně základních obilovin a kukuřice ČSÚ k 15. 9. 2012, doplněného o odhad Ministerstva zemědělství pro sklizeň ostatních obilovin. Proti skutečnosti předchozího roku je o 1 730,0 tis. tun (tj. o 20,9 %) nižší. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde o velmi výrazný propad a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné se sklizňovými ročníky 2002 a 2006. Tato produkce se historicky řadí až na osmnácté místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o podprůměrnou sklizeň, která ale svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500 - 6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů by neměl být problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, a to i přes nevyrovnanost kvality pšeničného zrna. Charakteristickým rysem letošního ročníku jsou celkově dobré hodnoty v parametrech obsahu bílkovin a kvality bílkovin a problémy jsou s objemovou hmotností a číslem poklesu. Rozdíl mezi oblastí Čech a Moravy se projevil v důsledku sucha hlavně v objemové hmotnosti, kdy na Moravě vyhovělo 72 % vzorků, zatímco v Čechách 83 % vzorků. Kvalita u sladovnického ječmene ze sklizně ročníku 2012 je podobná jako u pšenice, kdy sklizený ječmen vykazuje vysoký obsah bílkovin. Příznivé jsou hodnoty přepadu a klíčivosti. Obsah zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných a částečně sladařsky využitelných je srovnatelný s hodnotami z předchozích let.

V letošním roce se dá předpokládat, že podprůměrná sklizeň obilovin nepovede k tvorbě výrazných přebytků v celkové bilanci. Přesto lze očekávat, že vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě obilovin bude nutné vzniklé přebytky odčerpávat určitým vývozem (export v rámci EU-27 a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin na výrobu bioetanolu.

Graf. č. I.

Pramen: ČSÚ

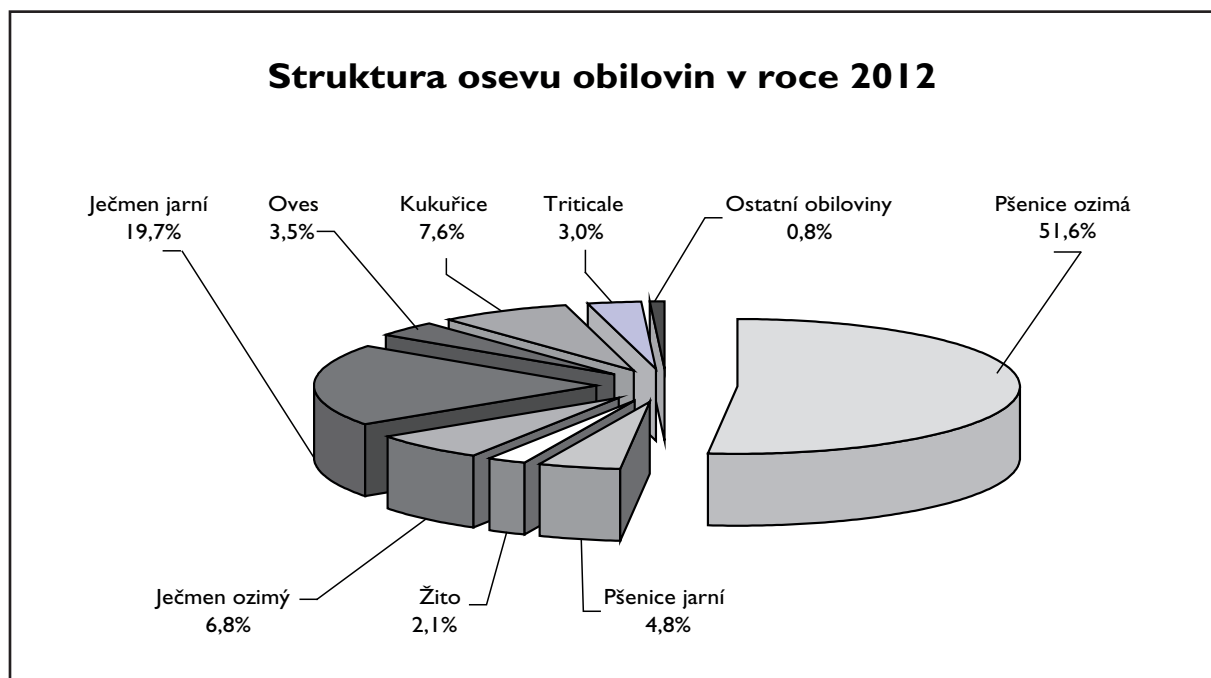
Osevní plochy

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2012 velmi mírně poklesla proti předchozímu roku o 23,5 tis. ha na 1 444,7 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu se tak osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o snížení o 1,6 %. Ke dvěma meziročním procentickým nárůstům

u ozimých obilovin došlo u ozimého žita o 22,3 % a triticales o 1,5 %. U ostatních ozimých obilovin došlo k poklesu v různé výši - u ozimé pšenice o 7,4 % a u ozimého ječmene o 2,8 %. U všech jarních obilovin (s výjimkou kukuřice na zrno) došlo ke zvýšení osevních ploch, a to především u jarní pšenice o 21,0 %, ovsa o 12,2 %, jarního ječmene o 4,5 % a u ostatních obilovin o 34,6 %. Z jarních obilovin byl zaznamenán pokles pouze u kukuřice na zrno o 0,1 %. V roce 2012 zaujímají zrniny celkem 1 464,8 tis. ha (59,1 %) celkové osevní plochy a obiloviny 58,2 % celkové osevní plochy.

Struktura osevních ploch obilnin v roce 2012 je znázorněná na grafu č. 2. Při porovnání osevních ploch roku 2012 s rokem 2011 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná. Největší procentický nárůst ve struktuře byl zaznamenán u jarního ječmene o 1,2 %, u jarní pšenice o 0,9 %, u žita a ovsa o 0,4 %, u ostatních obilovin o 0,2 % a u kukuřice na zrno o 0,1. Pokles ve struktuře obilovin zaznamenaly oba dva významné druhy ozimých obilovin. U ozimá pšenice byl zaznamenán pokles na 51,6 % - tj. o 3,3 % a u ozimého ječmene na 6,8 % - tj. o 0,1 %. U triticales se struktura nezměnila a zůstává na 3,0 %. Přes letošní pokles ve struktuře osevních ploch ozimá pšenice opětovně překročila hranici svého 50,0% zastoupení.

Graf č. 2.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2012 se očekává průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 4,54 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o velmi vysoký pokles o 1,06 t/ha (tj. o 18,9 %). Nevýrazné zvýšení výnosu se očekává pouze u jedné ozimé obiloviny a to u žita o 0,05 t/ha (tj. o 1,1 %). U všech ostatních druhů ozimých i jarních obilovin se předpokládá výrazné snížení hektarových výnosů. Největší snížení z ozimých obilovin se očekává u pšenice ozimé o 1,36 t/ha (tj. o 23,5 %) a z jarních obilovin – u kukuřice na zrno o 1,64 t/ha (tj. o 18,7 %). Další, o něco nižší poklesy se předpokládají jak u ostatních ozimých druhů obilovin - u ozimého ječmene o 0,57 t/ha (tj. o 12,3 %) a u triticales o 0,06 t/ha (tj. o 1,3 %), ale také u všech druhů jarních obilovin – u jarního ječmene o 0,52 t/ha (tj. o 10,5 %), u jarní pšenice o 0,32 t/ha (tj. o 7,3 %), u ovsa o 0,14 t/ha (tj. o 3,9 %), a u ostatních obilovin o 0,36 t/ha (tj. o 21,6 %).

Jak je z uvedených údajů patrné, že kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin má na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	1 579,8	1 558,6	1 541,7	1 462,8	1 479,5	1 444,7
Výnos	t/ha	4,53	5,37	5,08	4,70	5,60	4,54
Výroba	tis. t	7 152,9	8 369,5	7 832,0	6 877,5	8 284,8	6 554,8
Počáteční zásoby	tis. t	920,3	1 210,1	1 409,9	1 510,7	1 542,8	1 740,5
Dovoz celkem	tis. t	179,7	126,8	73,8	101,6	140,6	173,0
Celková nabídka	tis. t	8 252,9	9 706,4	9 315,7	8 489,9	9 968,2	8 468,3
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	5 699,5	5 833,0	5 388,0	5 480,0	5 510,0	5 435,0
z toho – potraviny	tis. t	1 997,0	1 987,0	2 045,0	2 101,0	2 212,0	2 103,0
– osiva	tis. t	348,5	347,0	333,0	338,0	330,5	335,0
– krmiva	tis. t	3 265,0	3 187,0	2 777,0	2 768,0	2 734,5	2 759,0
– technické užití	tis. t	89,0	312,0	233,0	273,0	233,0	238,0
Vývoz celkem	tis. t	1 343,2	2 272,5	2 073,2	1 791,8	2 717,6	1 774,0
Intervenční nákup	tis. t	0,0	191,1	343,8	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	191,1	0,0	324,7	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	343,8	19,1	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	7 042,7	8 296,6	7 805,0	6 947,1	8 227,6	7 209,0
Konečné zásoby	tis. t	1 210,2	1 409,9	1 510,7	1 542,8	1 740,5	1 259,3
Konečné zásoby/celkové užití	%	17,18	16,99	19,36	22,21	21,15	17,47
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	21,23	24,17	28,04	28,15	31,59	23,17

Pramen: ČSÚ, ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

Po velmi vysokých sklizních obilovin v ČR v roce 2008 a 2009, kdy došlo k nárůstu počátečních zásob obilovin a vlivem nízké domácí spotřeby v marketingových ročnicích 2009/2010 a 2010/2011, dochází k obdobné situaci i v letošním roce 2012. Nárůst počátečních zásob obilovin je očekáván až na hranici 1 740,5 tis. tun. V meziročním srovnání jde o navýšení zásob o 197,7 tis. tun (tj. o 12,8 %).

Předpokládaná podprůměrná úroveň sklizně v roce 2012, pokračující poměrně vysoký vývoz obilovin do zahraničí a nulový intervenční nákup vytvářejí ve stávajícím marketingovém roce 2012/2013 předpoklady pro poměrně nízkou hladinu zásob obilovin, a to na úrovni 1 259,3 tis. tun.

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2011/2012 se celkem dovezlo ze zahraničí 140,6 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku zvýšení o 39,0 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu je tento objem dovezených obilovin nad obvyklým průměrem dovozu, který se pohybuje v rozmezí 60 – 100 tis. tun. Obdobný objem jako v marketingovém roce 2011/2012 byl dovezen v marketingovém roce 2008/2009, kdy bylo do ČR dovezeno 126,8 tis. tun obilovin. Převážná část dovozu ročníku 2011/2012 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita. Podstatná část dovozu se uskutečnila

v rámci vnitrounijního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 136,0 tis. tun obilovin a dovoz z třetích zemí činil 4,6 tis. tun. Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2012/2013 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2011/2012 předpokládá, že dojde vlivem podprůměrné produkce obilovin v ČR, ale také pod vlivem nevyrovnané kvality potravinářských obilovin ke zvýšení dovozu na hladinu 173,0 tis. tun.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2005 – 2012 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	20,7	30,7	51,4	2005/2006	61,1
2006	30,4	208,7	245,2	2006/2007	384,3
2007	175,6	89,4	265,0	2007/2008	179,7
2008	90,3	72,9	163,2	2008/2009	126,8
2009	53,9	44,3	98,2	2009/2010	73,8
2010	29,5	70,3	99,8	2010/2011	101,6
2011	31,3	75,7	107,0	2011/2012	140,6
2012	64,9	38,1 ^{*)}	103,0 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *)údaje do konce srpna 2012

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 8 468,3 tis. tun pro marketingový rok 2012/2013 je o 1 499,9 tis. tun (tj. 15,0 %) nižší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného snížení je zcela patrné, že dojde k podstatnému snížení úrovně zásob při mírném poklesu výše vývozních dispozic.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2012/2013 je očekávaná celková domácí spotřeba ve výši 5 435,0 tis. tun. Ve srovnání se skutečností marketingového roku 2011/2012 je nižší o 75,0 tis. tun (1,4 %). Rozdíl je tvořen mírným snížením ve využití obilovin na potraviny. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické užití jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol a nebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticales, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2011 nebyly obiloviny pro účel výroby bioetanolu využívány a jejich technické užití bylo využito pouze pro účel výroby biomasy.

Vývoz

Původních, poměrně vysokých předpokladů celkového vývozu v marketingovém roce 2011/2012 bylo stoprocentně dosaženo a bylo docíleno rekordní úrovně vývozu. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 2 717,6 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu.

Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2012/2013 dosahuje poměrně vysoké úrovně (s ohledem na podprůměrnou sklizeň obilovin v ČR) 1 774,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 1 110,0 tis. tun (tj. 62,6 %) pšenice, 250,0 tis. tun (tj. 14,1 %) ječmene a 330,0 tis. tun kukuřice (tj. 18,6 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 1 750,0 tis. tun (tj. 98,6 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 24,0 tis. tun (tj. 1,4 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2005 – 2012 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	1 002,4	1 163,8	2 166,2	2005/2006	1 961,9
2006	798,1	918,4	1 716,5	2006/2007	1 472,6
2007	554,2	817,0	1 371,2	2007/2008	1 343,2
2008	526,2	876,9	1 403,1	2008/2009	2 272,5
2009	1 395,6	1 178,5	2 574,1	2009/2010	2 073,2
2010	894,7	936,9	1 831,6	2010/2011	1 791,8
2011	854,9	1 322,0	2 176,9	2011/2012	2 717,6
2012	1 395,6	323,0 *)	1 718,6 *)	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2011/2012 došlo k dalšímu, výraznějšímu navýšení konečných zásob především vlivem poměrně vysokých počátečních zásob a vysoké sklizně do konečné výše 1 740,5 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o nárůst o 197,7 tis tun (12,8 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím došlo k navýšení o 1 280,5 tis. tun na úroveň 8 227,6 tis. tun. Tento nárůst pramení především z mírného zvýšení užití obilovin na potraviny a rekordního vývozu.

Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává skokový pokles konečných zásob do úrovně 1 259,3 tis. tun především v souvislosti s podprůměrnou produkcí obilovin ze sklizně roku 2012, nulovým intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a stále velmi vysoký vývoz obilovin na zahraniční trhy. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl za posledních devět ročníků značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. První, velmi vysoký nárůst cen obilovin byl patrný především v ročníku 2003, kdy ceny rozhodujících obilovin (pšenice potravinářská a sladovnický ječmen) po žních pokořily hranici 4 000 Kč/t. Avšak v následujícím roce 2004, vlivem rekordní produkce obilovin, ceny obilovin významně poklesly a dostaly se ještě pod hranici, kde byly v roce 2003. Potravinářské a krmné obiloviny se obchodovaly pod hranicí 3 000 Kč. Postupný nárůst cen obilovin začal až po žních roku 2006 a tento trend pokračoval i po žních 2007, kdy byla postupně u potravinářské pšenice prolomena hranice 5 000 Kč/t a následně i 6 000 Kč/t. Obdobný vývoj cen byl i u ostatních druhů obilovin. V dalším roce 2008 pod vlivem velmi vysoké domácí, evropské i světové produkce obilovin došlo ke strmému pádu cen všech obilných komodit, které se pohybovaly v cenovém rozmezí od 2 250 do 3 073 Kč/t. V marketingovém roce 2009/2010 díky pokračující velmi dobré produkci obilovin jak v EU - 27 tak i ČR pokračoval cenový propad všech obilných komodit, a to jak světových tak i evropských a potažmo i domácích cen obilovin. Cenový pokles se projevil především u nejvíce obchodované komodity - u pšenice potravinářské, kdy v druhé polovině marketingového roku 2009/2010 dosahovala cenové hladiny v rozmezí od 2 661 do 2 810 Kč/t. V roce 2010 vzhledem k průměrné sklizni obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli v ČR a také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny obilovin začaly velmi rychle narůstat a byly na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok 2010/2011. Tento nastoupený trend vysokých cen pokračoval i v minulém roce 2011.

Vzhledem k předpokládané podprůměrné sklizni obilovin v ČR s průměrnými jakostními ukazateli lze v tomto roce očekávat, že se tento trend ve vývoji cen měnit nebude, a to jak u potravinářského, tak i u krmného obilí. Bilance obilovin pro marketingový rok 2012/2013 bude stále mírně přebytková i přes odhadovanou nižší sklizeň obilovin v ČR.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě bude promítat do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Snížený odhad světové produkce pšenice marketingového roku 2012/2013 na 662,0 mil. tun (pokles o 4,9 %), předpoklad poklesu světových zásob pšenice o 8,6 % (na 180,0 mil. tun), signály o snížení produkce obilovin na trhu EU – 27 (278,2 – 278,6 mil. tun) a očekávaná podprůměrná domácí produkce budou důvodem pro zvýšenou poptávku po všech obilovinách. Lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou buď stagnovat a nebo různě kolísat. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v závěru roku 2012 úrovně 5 650 – 5 950 Kč a u krmné pšenice 4 900 – 5 300 Kč. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat výrazný nárůst cenových průměrů a to u krmného ječmene na 4 800 – 5 100 Kč/t, u ovsa 4 600 – 4 900 Kč/t a u kukuřice 5 100 – 5 500 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 5 300 – 5 700 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává cena v rozmezí 5 200 – 5 750 Kč/t.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2011/2012

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	805,8	57,4	863,1	25,0	100,8	272,0	372,8	45,2	43,5	121,0	8,8	1 479,5
Výnos	t/ha	5,78	4,41	5,69	4,74	4,64	4,95	4,87	3,63	4,52	8,79	1,67	5,60
Výroba	tis. t	4 660,2	252,9	4 913,0	118,5	467,7	1 345,9	1 813,7	164,2	196,9	1 063,7	14,7	8 284,8
Poáčetní zásoby	tis. t			985,1	9,5			411,5	15,2	25,0	96,2	0,2	1 542,8
Dovoz – v rámci EU	tis. t			39,4	21,6			38,6	0,3	0,2	34,8	1,1	136,0
Dovoz – třetí země	tis. t			0,2	0,8			0,8	0,0	0,0	2,4	0,4	4,6
Dovoz celkem	tis. t			39,6	22,4			39,4	0,3	0,2	37,2	1,5	140,6
Celková nabídka	tis. t			5 937,7	150,4			2 264,6	179,7	222,1	1 197,1	16,5	9 968,2
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			3 035,0	104,0			1 625,0	118,0	162,0	461,0	5,0	5 510,0
z toho – potraviny	tis. t			1 290,0	95,0			780,0	28,0	0,0	16,0	3,0	2 212,0
– osiva	tis. t			195,0	5,0			90,0	12,0	12,0	15,0	1,5	330,5
– krmiva	tis. t			1 400,0	4,0			750,0	75,0	115,0	390,0	0,5	2 734,5
– technické užití	tis. t			150,0	0,0			5,0	3,0	35,0	40,0	0,0	233,0
Vývoz - v rámci EU	tis. t			1 757,7	34,8			333,6	27,6	17,5	496,8	10,3	2 678,3
Vývoz – třetí země	tis. t			26,5	0,1			2,7	9,8	0,0	0,1	0,1	39,3
Vývoz celkem	tis. t			1 784,2	34,9			336,3	37,4	17,5	496,9	10,4	2 717,6
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 819,2	138,9			1 961,3	155,4	179,5	957,9	15,4	8 227,6
Konečné zásoby	tis. t			1 118,5	11,5			303,3	24,3	42,6	239,2	1,1	1 740,5
Kon. zás./celk.užití	%			23,21	8,25			15,46	15,64	23,74	24,98	7,29	21,15
Kon. zás./dom.spotřeba	%			36,85	11,02			18,66	20,59	26,31	51,90	22,44	31,59

Pramen: ČSÚ;¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SZIF a SSHR, bilance schválena na jednání Komoditního výboru pro obiloviny dne 9. 11. 2012.

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2012/2013, vycházející z odhadů k 15. září 2012

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	746,0	69,4	815,4	30,6	98,0	284,3	382,3	50,8	44,2	109,6	11,9	1 444,7
Výnos	t/ha	4,42	4,09	4,39	4,79	4,07	4,43	4,34	3,49	4,46	7,15	1,31	4,54
Výroba	tis. t	3 294,2	283,6	3 577,8	146,3	398,7	1 259,0	1 657,7	177,3	197,1	783,3	15,4	6 554,8
Počáteční zásoby	tis. t			1 118,5	11,5			303,3	24,3	42,6	239,2	1,1	1 740,5
Dovoz ze země EU	tis. t			64,0	15,0			50,0	0,0	0,0	40,0	1,0	170,0
Dovoz z třetích zemí	tis. t			1,0	1,0			0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	3,0
Dovoz celkem	tis. t			65,0	16,0			50,0	0,0	0,0	40,0	2,0	173,0
Celková nabídka	tis. t			4 761,3	173,8			2 011,0	201,6	239,7	1 062,5	18,5	8 468,3
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			3 040,0	110,0			1 550,0	132,0	171,0	423,0	9,0	5 435,0
z toho - potraviny	tis. t			1 250,0	100,0			700,0	30,0	0,0	17,0	6,0	2 103,0
- osiva	tis. t			190,0	6,0			95,0	14,0	12,0	16,0	2,0	335,0
- krmiva	tis. t			1 450,0	4,0			750,0	85,0	119,0	350,0	1,0	2 759,0
- techn. užití	tis. t			150,0	0,0			5,0	3,0	40,0	40,0	0,0	238,0
Vývoz do země EU	tis. t			1 100,0	30,0			240,0	30,0	15,0	329,0	6,0	1 750,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			10,0	0,0			10,0	2,0	0,0	1,0	1,0	24,0
Vývoz celkem	tis. t			1 110,0	30,0			250,0	32,0	15,0	330,0	7,0	1 774,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 150,0	140,0			1 800,0	164,0	186,0	753,0	16,0	7 209,0
Konečné zásoby	tis. t			611,3	33,8			211,0	37,6	53,7	309,5	2,5	1 259,3
Kon. zás./ celkové užití	%			14,73	24,13			11,72	22,91	28,87	41,10	15,78	17,47
Kon. zás./dom. spotřeba	%			20,11	30,71			13,61	28,46	31,40	73,16	28,06	23,17

Pramen: ČSÚ¹⁾, MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SSHR

Vliv průběhu počasí na vývoj porostů

Příprava půdy a setí ozimů pro sklizeň 2012 byla na většině území ČR ovlivněna příznivým průběhem klimatických podmínek, neboť v měsíci září bylo velmi teplo (ranní teploty byly v rozmezí od 5 °C do 15 °C a odpolední od 11 °C do 29 °C) a spadlo v průměru 48 mm srážek, což činí 92 % dlouhodobého normálu. Zemědělcům se podařilo založit porosty v odpovídající kvalitě a ozimy v průměru vzcházely za 10 až 14 dnů. Říjen byl na srážky poměrně bohatý, neboť spadlo od 10 mm do 46 mm srážek (105 % dlouhodobého normálu). Teplotně byl říjen v průměru o -0,2 °C chladnější než je dlouhodobý normál a průměrná teplota byla ve výši 7,8 °C. Odnožení ozimých obilovin vesměs probíhalo cca v polovině měsíce listopadu, který však byl extrémně suchý. Průměrná teplota v tomto měsíci byla ve výši 2,5 °C a spadlo v průměru pouze 1 mm srážek (2 % dlouhodobého normálu). Obiloviny v tomto období vykazovaly velmi slabou odolnost k mrazu a nebyly dobře otuženy a připraveny na zimní období. Měsíc prosinec byl za posledních několik let mimořádně teplý, neboť průměrná teplota v ČR v tomto měsíci dosáhla úrovně 1,9 °C a byla o 2,9 °C nad dlouhodobým normálem. Srážky v tomto měsíci byly zpočátku dešťové a později i ve formě sněhu, celkem ve výši 56 mm (116 % dlouhodobého normálu). Do konce roku 2011 byla zima teplotně nadnormální a srážkově podnormální.

Na počátku měsíce ledna se denní teploty pohybovaly nad bodem mrazu a kolísaly od 1 °C do 12 °C. Mrazy se objevily jen krátce v polovině měsíce. Trvalejší ochlazení přišlo až v posledním týdnu měsíce ledna, kdy teploty poklesly k -10 °C. Průměrná teplota v lednu 2012 byla -0,2 °C, což je o 2,6 °C více než dlouhodobý průměr. Srážky byly nadprůměrné, neboť spadlo 84 mm (199 % dlouhodobého normálu). V tomto období byla většina pozemků v ČR bez sněhové pokrývky.

V únoru (hlavně v první polovině měsíce) pokračovalo velmi silné ochlazení (teploty klesaly až k -22 °C) a většinou mrzlo bez sněhové pokrývky (tzv. „holomrazy“). Sněhová pokrýвка se vyskytovala jen místy a pohybovala se v řádu několika málo centimetrů. Toto období se tak pro většinu ozimů stalo kritickým. Od druhé poloviny měsíce února nastalo pozvolné oteplování s průměrnými teplotami od 7 °C do 10 °C. V tomto měsíci spadlo 35 mm srážek (91 % dlouhodobého normálu). Po roztání sněhu a po silných mrazech v měsíci únoru vypadaly ozimy na mnoha místech velmi špatně. Poškození porostů silnými mrazy se většinou lišilo podle přítomnosti a vydatnosti sněhové pokrývky.

V první dekádě března se ranní teploty stále pohybovaly pod bodem mrazu až k -7 °C. Odpolední maxima pak činily 5 až 10 °C. Srážky v tomto měsíci byly opět minimální, v průměru 15 mm (38 % dlouhodobého normálu). Od 19. 3. 2012 na většině území ČR panovalo poměrně stálé počasí, ale porosty obilovin začínalo trápit po únorových holomrazech sucho. Suché a slunečné počasí v druhé dekádě měsíce března umožnilo provést skoro všechny jarní práce. Příprava půdy a setí jařin se naplno rozběhly a jarní obiloviny byly (s výjimkou kukuřice na zrno) zasety v termínu do 15. dubna. Některé špatně přezimující obiloviny byly zaorány a probíhalo setí náhradních plodin.

Cca do poloviny dubna 2012 panovalo velmi suché a teplé počasí. Průměrné teploty se pohybovaly o 1,1 °C nad dlouhodobým normálem a přšelo jen sporadicky. Poté se citelně ochladilo a teprve ke konci měsíce se teploty velmi rychle zvyšovaly. Změnu teplot doprovázely lokální, místy vydatnější srážky. V průměru spadlo v ČR 39 mm srážek. Porosty jařin ke konci dubna se nacházely ve fázi odnožování. Na lehkých půdách se projevil nedostatek vláhy a docházelo ke žloutnutí porostů. Na začátku května přišlo mírné ochlazení s minimem srážek. U porostů obilovin se na řadě míst ČR začal projevovat vláhový deficit. Zásoba půdní vláhy byla nejnižší v Čechách v celém pásu od Prahy směrem na Ústí nad Labem a dále pak ve východní oblasti od Pardubic směrem na Liberec. Na téměř celé Moravě byla zásoba půdní vláhy minimální. Přímo katastrofální pak byla především v oblasti jižní Moravy, ale také na hranicích Olomouckého a Zlínského kraje. Tyto oblasti měly využitelnou vodní kapacitu ve výši 0 – 10 %. Měsíc květen byl teplotně nadnormální a srážkově hluboce podnormální (průměrná měsíční teplota byla 14,4 °C, což je o 2,6 °C více než dlouhodobý průměr a srážky činily 48 mm, což je pouze 65 % dlouhodobého normálu). Následující červnové počasí přineslo tolik očekávané srážky (v průměru 84 mm), ale pro vegetaci obilovin v uvedených oblastech a na lehčích půdách to již bylo pozdě a porosty byly nenávratně poškozeny. Koncem měsíce června a začátkem měsíce července započaly žně (sklizeň ozimého ječmene i ozimé pšenice). Postup sklizně byl velmi často přerušován srážkami (hlavně v první polovině měsíce července) a tak se sklizeň neustále

protahovala. Na některých porostech obilovin se začaly vyskytovat v různé míře černě (*Alternaria sp.*). Žně byly v podstatě ukončeny ke dni 3. 9. 2012, kdy bylo v ČR sklizeno 99,9 % výměry základních obilovin (v roce 2011 byla sklizeň obilovin v ČR ukončena až k 6. 9., v roce 2010 to bylo k 20. 9., v roce 2009 to bylo k 7. 9., v roce 2008 k 1. 9.).

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilovin v ČR v roce 2012

Virové zakrslosti a jejich přenašeči

Inspektoři Státní rostlinolékařské správy (SRS) odpozorovali na jaře 2012 celkem 376 porostů podezřelých z výskytu virových zakrslostí, z těchto pak odebrali 152 vzorků. Výskyt virových zakrslostí byl laboratorně potvrzen u 79 vzorků (52 %). Z pozitivních vzorků bylo 62 vzorků (79 %) infikováno WDV (vir zakrslosti pšenice), 4 vzorky (5 %) infikováno BYDV (vir žluté zakrslosti ječmene) a 38 vzorků (16 %) infikováno směsnou infekcí WDV + BYDV. Nejčastější výskyty viróz byly zaznamenány ve Středočeském, Olomouckém a Jihomoravském kraji.

V polních podmínkách se u porostů s výskytem virových zakrslostí hodnotil také plošný rozsah a intenzita napadení virózy (procentické vyjádření je uvedeno v tabulce).

Plošný rozsah a intenzita napadení infikovaných porostů obilnin virovými zakrslostmi na jaře roku 2012

Plošný rozsah napadení virózy	Intenzita napadení virózy
slabý výskyt (méně než 5 % napadené plochy, napadeny jednotlivé rostliny) – 80 %	slabá (rostliny s barevnými změnami na listech) – 75 %
střední výskyt (5 – 25 % napadené plochy, ohniskové napadení) – 11 %	střední (rostliny s barevnými změnami a slabými příznaky zakrslosti – zkrácení rostlin o méně než 50 % normálního vzrůstu) - 15 %
silný výskyt (více než 25 % napadené plochy, plošné napadení) – 9 %	silná (rostliny výrazně zakrslé – zkrácení rostlin o 50 a více % normál. vzrůstu) – 10 %

K 22. 10. 2012 bylo odpozorováno 32 porostů, z nichž 17 bylo odebráno k potvrzení infekce (konkrétně se jednalo o obilní výdrol). Z těchto na infekci podezřelých porostů bylo potvrzeno 9 vzorků jako pozitivních. Z těchto pozitivních vzorků bylo 7 vzorků (78 %) infikováno WDV a 2 vzorky (22 %) byly infikovány směsnou infekcí WDV + BYDV. V nově založených porostech ozimých obilnin nebyl k uvedenému datu zjištěn výskyt žádného ze zmiňovaných virů.

Průzkum výskytu přenašeče WDV kříška polního (*Psammotettix alienus*) byl na jaře 2012 prováděn ve 314 porostech obilnin, přičemž v 95 porostech (30 %) byl zaznamenán jeho výskyt. Intenzita výskytu kříška v napadených porostech byla u 89 % porostů slabá (méně než 3 dospělci na 100 smyků), u 11 % porostů střední (3 – 7 dospělci na 100 smyků) a u 0 % porostů silná (více než 7 dospělci na 100 smyků). V rezervoárech virových zakrslostí a na novém osevu ozimých obilnin byl potvrzen jeho výskyt ve 108 porostech ze 130 (83 %). Intenzita výskytu kříška v napadených porostech byla u 56 % porostů slabá, u 23 % porostů střední a u 21 % porostů silná.

Kromě kříška byl významný i výskyt hlavního přenašeče BYDV mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*). Ta je spolu s ostatními druhy mšic monitorována pomocí sacích pastí typu Johnson-Taylor a informace o výskytech jsou průběžně zveřejňovány v Aphid bulletinu SRS. V porostech se mšice začaly objevovat ve větších počtech až od 23. týdne. Nálety v sacích pastech byly velmi silné, na některých lokalitách překročily nejsilnější záchyty z roku 1994 až čtyřnásobně. S příchodem srážek se však i četnost snížila na meziroční průměr. Srpen a první polovina září sice přály přeletu mšic na další hostitelské rostliny, nicméně se četnost pohybovala na stále stejné úrovni. V polovině září se četnost mšice střemchové zvýšila díky podzimnímu přeletu.

Snětivosti

Výskyt původců snětivosti z rodu *Tilletia* byl hodnocen především na základě vzorků zrna pšenice odebraných při sklizni. K 22. 10. 2012 bylo prozatím diagnostikováno 215 vzorků, z nichž 21 vzorků bylo pozitivních. Na výskyt *T. caries* připadal podíl 86 % z pozitivních vzorků, na výskyt *T. controversa* podíl 14 % a na souběžné výskyty *T. caries* + *T. controversa* podíl 10 %, *T. caries* + *T. laevis* ani *T. caries* + *T. controversa* + *T. laevis* nebyla prozatím potvrzena.

Ostatní škodlivé organismy

Pěstitelský rok 2011/2012 byl co do průběhu počasí velmi různorodý a s tím souvisel i výskyt škodlivých organismů. Při sledování houbových chorob bylo zjištěno nejvíce středních až silných výskytů u padlí pšenice a padlí ječmene (*Blumeria graminis*), tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*), tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*), růžové sněžné plísnovitosti obilnin (*Monographella nivalis*), síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*), hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens* subsp. *triticultura*), růžovění klasů pšenice (*Fusarium* spp.) a před sklizní také černí obilnin (*Cladosporium* spp., *Alternaria* spp.). Dále byly v menším rozsahu zaznamenány střední výskyty světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*), chorob pat stébel (původci - *Rhizoctonia cerealis*, *Gaeumannomyces graminis*, *Oculimacula yallundae*, *Fusarium* spp.), endofytické tmavohnědé skvrnitosti ječmene (*Ramularia collo-cygni*), spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*), prašné snětivosti ječmene (*Ustilago tritici* f. sp. *hordei*) a obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*). Na Opavsku byly hlášeny silné příznaky původce virové zakrslosti pšenice (WDV).

V případě živočišných škůdců bylo zjištěno nejvíce středních až silných výskytů hraboše polního (*Microtus arvalis*), kohoutků (*Oulema* spp.), bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera virgifera*), mšic (Aphidoidea), kyjatky osenní (*Sitobion avenae*) a zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*). V menším rozsahu byly pozorovány významnější výskyty třásněnek (Thysanoptera), hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*), obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*), bejlomorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*), plodomorky plevové (*Sitodiplosis mosellana*), zelenušky žlutopásé (*Chlorops pumilionis*) a bzunky ječné (*Oscinella frit*).

Z plevelů se významněji vyskytovaly zejména chundelka metlice (*Apera spica-venti*), sveřep rolní (*Bromus arvensis*), oves hluchý (*Avena fatua*), mák vlčí (*Papaver rhoeas*), svízel přítula (*Galium aparine*), heřmánkovité plevele (*Matricaria* sp.), violka (*Viola* spp.), rozrazil (*Veronica* spp.), ježatka kuří noha (*Echinochloa crus-galli*) a pýr plazivý (*Elytrigia repens*).

Podrobné informace o výskytech škodlivých organismů a poruch jsou k dispozici na webových stránkách SRS (www.srs.cz).

PŠENICE

Výroba

Na základě odhadu produkce ČSÚ k 15. 9. 2012 se odhaduje v ČR sklizeň pšenice v roce 2012 v množství 3 577,8 tis. tun. Z tohoto množství je 3 294,2 tis. tun pšenice ozimé (tj. 92,1 % celkové výroby) a 283,6 tis. tun pšenice jarní (tj. 7,9 % z celkové výroby). Celková výroba pšenice výrazně poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 1 335,3 tis. tun, tj. o 27,2 %. Toto snížení vyplývá především z poklesu produkce pšenice ozimé o 1 366,0 tis. tun, tj. o 29,3 %.

Na poklesu výroby pšenice v roce 2012 se jednak podílí podprůměrný hektarový výnos ozimé pšenice, ale také snížení osevních ploch. Přesto pšenice zůstává i nadále na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 54,6 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošního významného propadu úrody pšenice je zapotřebí si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo znovu počasí. To umožnilo zemědělcům na podzim roku 2011 provést bezproblémovou přípravu a také setí ozimů, kdy se podařilo zasít ozimé obiloviny převážně v odpovídajícím agrotechnickém termínu. Ozimy vzešly poměrně brzy a vlivem příznivých srážkových a teplotních poměrů byl jejich stav na podzim dobrý. Většina porostů byla vyrovnaná, přiměřeně hustá, ale nebyla připravena na zimní období. Sněhová pokrývka nebyla na většině území ČR a porosty ozimů prakticky stále vegetovaly, neboť i v měsíci lednu 2012 se teplota pohybovala od 1 °C až do 12 °C. Kritickým obdobím pro porosty ozimé pšenice byl konec ledna 2012 a hlavně první polovina měsíce února 2012, kdy porosty čelily silným holomrazům. Zima ročníku 2011/2012 způsobila výrazné problémy v přezimování porostů (kromě sněhové pokrývky měl vliv na přezimování i výběr odrůdy). Takto poškozené porosty ozimých pšenic holomrazy byly ještě dále decimovány dlouhotrvajícím suchem v období měsíců dubna a částečně i května. Přestože se v závěru měsíce května 2012 ochladilo, již to nepomohlo rostlinám k tomu, aby se v dostatečné míře formovaly výnosové prvky. Počátek sklizně byl často přerušován velmi častými a vydatnými srážkami, které způsobily snížení některých kvalitativních parametrů sklizeného zrna. Letošní úroveň výroby pšenice je srovnatelná se sklizňovým ročníkem 2006 (3 506,3 tis. tun). Přes podprůměrnou úroveň sklizně pšenice se celkový charakter našeho vnitřního trhu v zásadě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 1 110,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 150,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 500 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2012 byly potvrzeny nevyrovnané, ale celkově dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 47 % vzorků z letošní sklizně, což je stejně jako v roce 2010 (v loňském roce to bylo 49 %). Letošní výsledky ukazují na celkově uspokojivé hodnoty obsahu bílkovin a kvality bílkovin a problémy s objemovou hmotností a číslem poklesu. Větší rozdíly v kvalitě pšenice se projevují na úrovni jednotlivých krajů.

Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2012/2013 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice celková produkce pšenice, ale její kvalita. Dá se očekávat, že potravinářská pšenice bude mít určité problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby, ale i přes pokles v její produkci by toto nemělo činit problém.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2012 a procenta vzorků, nevyhovujících ČSN 461 100-2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2012 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – seditest (ml) ^{*)}	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2007	785,0	42	320,0	13,1	5,5	0,6
2008	794,0	38	328,0	12,3	4,5	0,3
2009	775,0	43	329,0	12,5	4,5	0,9
2010	766,0	41	278,0	12,9	4,6	0,8
2011	788,0	45	255,0	12,2	3,9	1,2
2012 ^{**)}	778,0	51	296,0	13,7	4,0	1,9

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Sedimentační test prováděn složitějším Zeleného testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

***) Výsledky hodnocení 500 vzorků pšenice

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 461100-2

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^{**)}
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	55,5	37,4	32,4	52,1	70,2	32,8	50,6
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	40,1	14,0	13,7	26,0	40,6	11,8	24,2
Zeleného test nižší než 30 ml [*]	11,6	17,2	29,0	8,8	7,5	10,5	1,0
číslo poklesu nižší než 220 s [*]	46,1	11,0	8,2	2,2	26,8	30,2	14,4
bílkoviny nižší než 12 %	12,7	19,6	42,2	33,9	23,6	42,3	15,2
bílkoviny nižší 11,5 % [*]	7,9	9,9	28,7	19,3	13,2	28,9	9,6
obsah příměsí ^{*)}	48,4	34,7	24,8	22,0	28,1	37,1	39,6
obsah nečistot ^{*)}	52,2	31,2	17,6	51,6	41,0	68,3	40,0

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: *) Jakostní ukazatele podle ČSN 461100-2 platné od 1. 7. 2002

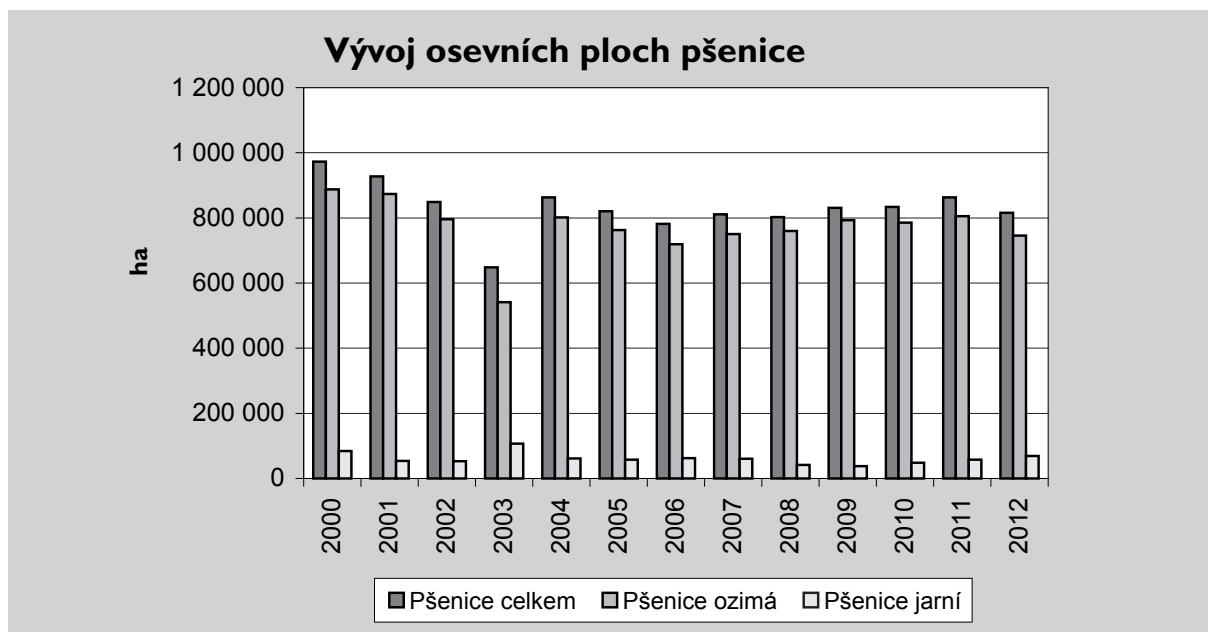
***) Výsledky hodnocení 500 vzorků pšenice

Osevní plochy

Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2012 proti předchozímu roku 2011 poklesla o 47,8 tis. ha (tj. 5,5 %) a dosáhla výměry 815,4 tis. ha. Tento úbytek osevních ploch způsobila pšenice ozimá, která byla poškozena holomrazy v únoru 2012 a některé plochy byly zaorány. Osevní plocha pšenice ozimé meziročně poklesla o 59,8 tis. ha, (tj. o 7,3 %) na 746,0 tis. ha. U pšenice jarní činil nárůst o 12,0 tis. ha (tj. 21,0 %).

Ozimá pšenice v roce 2012 zůstává naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou i přes pokles osevních ploch. Důvody určité stability pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a případné nabídky do intervenčního nákupu.

Graf. č. 3.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2012 se očekává v roce 2012 u pšenice celkem průměrný výnos ve výši 4,39 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem výrazný pokles o 1,30 t/ha (tj. o 22,8 %). Pokles výnosu u ozimé pšenice o 1,36 t/ha (tj. o 23,5 %) na 4,42 t/ha je způsoben jednak vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek v zimním období (únor 2012), kdy porosty ozimých pšenic ve většině oblastí ČR čelily holomrazům, a dále pak vlivem sucha v měsících dubnu a květnu 2012, tj. v období, kdy se formují generativní orgány rostlin, které mají podstatný vliv na výši výnosů. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je výnos obdobný jako v ročníku 2006 (4,49 t/ha). Pšenice jarní zaznamenala také snížení hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2011 o 0,32 t/ha, tj. o 7,3 %.

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010 2011	2011/ 2012	2012/ ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	811,0	802,3	831,3	833,6	863,1	815,4
Výnos	t/ha	4,86	5,77	5,24	4,99	5,69	4,39
Výroba	tis. t	3 938,9	4 631,5	4 358,1	4 161,6	4 913,0	3 577,8
Počáteční zásoby	tis. t	549,4	701,3	783,2	924,0	985,1	1 118,5
Dovoz celkem	tis. t	30,6	44,7	32,3	23,5	39,6	65,0
Celková nabídka	tis. t	4 518,9	5 377,5	5 173,6	5 109,1	5 937,7	4 761,3
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	2 918,0	2 967,0	2 850,0	3 005,0	3 035,0	3 040,0
z toho - potraviny	tis. t	1 210,0	1 200,0	1 250,0	1 285,0	1 290,0	1 250,0
- osiva	tis. t	188,0	192,0	185,0	195,0	195,0	190,0
- krmiva	tis. t	1 500,0	1 450,0	1 285,0	1 370,0	1 400,0	1 450,0
- technické užití	tis. t	20,0	125,0	130,0	155,0	150,0	150,0
Vývoz celkem	tis. t	899,6	1 595,3	1 338,3	1 180,3	1 784,2	1 110,0
Intervenční nákup	tis. t	0,0	32,0	61,3	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	32,0	0,0	61,3	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	61,3	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	3 817,6	4 594,3	4 249,6	4 124,0	4 819,2	4 150,0
Konečné zásoby	tis. t	701,3	783,2	924,0	985,1	1 118,5	611,3
Konečné zásoby/celkové užití	%	18,37	17,05	21,74	23,89	23,21	14,73
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	24,03	26,40	32,42	32,78	36,85	20,11

Pramen: ČSÚ;¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2012/2013 proti předchozímu roku vzrostly o 133,4 tis. tun (tj. o 13,5 %) na 1 118,5 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je možné na počátku marketingového roku 2012/2013 hodnotit jako průměrný s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy. Obdobná úroveň zásob pšenice byla v marketingovém roce 2002/2003 (1 374,3 tis. tun).

Dovoz

Vzhledem k nadprůměrné sklizni v roce 2011 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládá v marketingovém roce 2011/2012 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv ve výši 30,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2011/2012 činil 39,6 tis. tun pšenice. Více jak polovina (62,1 %) celkového dovozu byla uskutečněna v první polovině marketingového roku 2011/2012.

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává podstatně vyšší úroveň dovozu (zajištění kvalitních partií pšenice pro potravinářský průmysl a osiv) než v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU-27 a třetí země) se předpokládá ve výši 65,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	7,0	12,9	19,9	2005/2006	23,9
2006	11,0	30,8	41,8	2006/2007	64,3
2007	33,5	9,3	42,8	2007/2008	30,6
2008	21,3	26,1	47,4	2008/2009	44,7
2009	18,6	22,6	41,2	2009/2010	32,3
2010	9,7	20,4	30,1	2010/2011	23,5
2011	3,1	24,6	27,7	2011/2012	39,6
2012	15,0	12,6 ^{*)}	27,6 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2011/2012 činila celková nabídka pšenice 5 937,7 tis. tun. Jednalo se o mimořádně vysokou nabídku pšenice, která byla podobná jako ve sklizňovém ročníku 2004. Takto vysoká nabídka neomezila předpoklady vysokých vývozních dispozic a to i s ohledem na výrazný nárůst cen nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 1 800,0 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2012/2013 činí 4 761,3 tis. tun, což představuje výrazné snížení o 1 176,4 tis. tun (tj. 19,8 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o velmi vysoký propad v úrovni celkové nabídky, která vyplývá z letošní podprůměrné sklizně.

Přesto tato celková nabídka významně neomezí vývozní dispozice. Očekává se, že předchozí vysoké tempo vývozu do zahraničí z předchozích ročníků sice mírně poleví, ale vývoz bude i nadále pokračovat, a to i s ohledem na určité kolísání světových a evropských cen.

Potravinářské užití

Celková spotřeba mouky dlouhodobě klesala a v roce 2005 byla prolomena hranice hodnoty 90 kg/osobu a rok. V marketingovém roce 2008/2009 pokračoval nepříznivý vývoj v bilanci zahraničního obchodu s moukou a výrobky z mouky. Objem dovozu těchto výrobků do ČR se neustále zvyšoval a tak i v marketingovém roce 2009/2010 opět mírně vzrostl a činil 51,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2010/2011 byl zaznamenán pokles v dovozu pšeničné mouky. Proti předchozímu roku 2009/2010 došlo ke snížení o 14,8 tis. tun (tj. o 29,0 %) na úroveň 36,2 tis. tun.

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k určité stagnaci vývozu pšeničné mouky. Vývoz do konce marketingového roku činil 11,8 tis. tun a představoval čtvrtou nejnižší úroveň vývozu od marketingového roku 1995/1996. Tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2009/2010, kdy se vyvezlo pouhých 6,4 tis. tun. V následujícím marketingovém roce došlo k mírnému oživení vývozu pšeničné mouky a vyvezlo se celkem 12,6 tis. t.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2010 dosáhla podle ČSÚ 138,6 kg v hodnotě zrna (96,2 kg v hodnotě mouky) a klesla oproti předchozímu roku o 6,1 kg (4,2 %). Znovu se tak obnovil trend poklesu ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny I I 01) v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	7,5	9,3	16,8	2005/2006	17,1
2006	7,8	11,3	19,1	2006/2007	28,2
2007	16,9	16,3	33,2	2007/2008	33,8
2008	17,5	23,6	41,1	2008/2009	50,6
2009	27,0	27,0	54,0	2009/2010	51,0
2010	24,0	19,6	36,0	2010/2011	36,2
2011	16,6	17,5	34,1	2011/2012	38,0
2012	20,5	7,1 ^{*)}	27,6 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny I I 01) v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	16,5	7,7	24,2	2005/2006	9,9
2006	2,2	3,6	5,8	2006/2007	7,7
2007	4,1	4,5	8,6	2007/2008	11,2
2008	6,7	6,3	13,0	2008/2009	11,8
2009	5,5	3,6	9,1	2009/2010	6,4
2010	2,8	6,9	9,7	2010/2011	12,6
2011	5,7	11,1	16,8	2011/2012	23,9
2012	12,8	4,8 ^{*)}	17,6 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2011/2012 byla proti předchozímu ročníku na stejné úrovni a v konečném výsledku činila 195,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává velmi mírné snížení spotřeby na osiva do výše 190,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2011/2012 došlo k velmi mírnému nárůstu její krmné spotřeby na 1 400,0 tis. tun (meziročně o 30,0 tis. tun, tj. o 2,2 %), což je výsledek přesunu ve spotřebě na krmiva mezi krmnou pšenicí a krmným ječmenem.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2011/2012 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru vzhledem k nadprůměrné produkci této komodity.

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem nevýznamný růst v užití pšenice pro krmivářské účely z 1 400 tis. tun na 1 450,0 tis. tun.

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu musí deklarovat vyšší obsah škrobu a měla by splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot). Proto je nutné odmítnout určité názory, že na líh se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísně, mykotoxiny apod.) a škůdci.

V roce 2011 se předpokládalo stále nízké užití pšenice pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely. Využití pšenice pro tyto účely nebylo žádné, ale vzhledem k zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR bylo spotřebováno pro tyto účely 150,0 tis. tun

Pro marketingový rok 2012/2013 se předpokládá přibližně stejné užití pšenice pro tyto potřeby do výše 150,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2011/2012 se očekával rekordní objem vývozu pšenice v důsledku nadprůměrné sklizně. Po sklizni se předpokládal celkový vývoz ve výši 1 800,0 tis. tun, a to především z pohledu vyšší poptávky po kvalitní surovině v EU a také v důsledku o něco nižších cen, které v této době v ČR byly. Tempo vývozu, hlavně v první polovině marketingového roku 2011/2012, bylo poměrně vysoké a vyvezlo se 920,8 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. Celkem bylo vyvezeno rekordních 1 784,2 tis. tun pšenice. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU - 27 (Německo – 68,4 %, Polsko – 19,3 %, Rakousko – 5,4 %) z celkového objemu vývozu.

Z důvodu zvýšených počátečních zásob pšenice a určité stagnace domácí spotřeby se očekává v marketingovém roce 2012/2013 pokračování poměrně vysoké úrovně vývozu. Tuto variantu potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku bylo vyvezeno za dva měsíce 181,6 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 1 110,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	695,7	798,6	1 494,3	2005/2006	1 277,6
2006	479,0	523,9	1 002,9	2006/2007	767,0
2007	243,1	554,2	797,3	2007/2008	899,6
2008	345,4	601,4	946,8	2008/2009	1 595,3
2009	993,9	761,8	1 755,7	2009/2010	1 338,3
2010	576,5	670,3	1 246,8	2010/2011	1 180,3
2011	510,0	920,8	1 430,8	2011/2012	1 784,2
2012	863,4	181,6 ^{*)}	1 045,0 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2011/2012 došlo k navýšení celkového užití pšenice vzhledem k rekordnímu objemu vývozu pšenice v roce 2011. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2010/2011 vzrostlo celkové užití pšenice o 695,2 tis. tun (tj. o 16,9 %) na úroveň 4 819,2 tis. tun. Konečné zásoby vzrostly a skončily na zvýšené hladině 1 118,5 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 450,0 tis. tun a realizaci stále velmi vysokého vývozu pšenice ve výši 1 110,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2012/2013 k snížení v celkovém užití pšenice na úroveň 4 150,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o propad o 669,2 tis. tun (tj. o 13,9 %). Konečné zásoby by měly také klesnout a měly by se dostat na velmi nízkou úroveň 611,3 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2005/2006 – 2012/2013 (bez DPH)

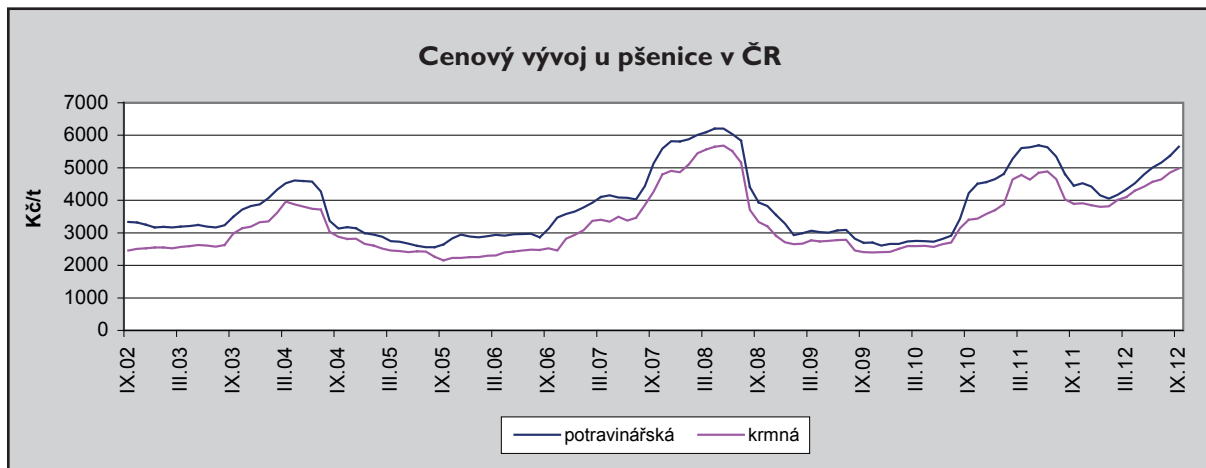
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	2005/2006	2 557	2 559	2 645	2 825	2 944	2 886	2 859	2 894	2 937	2 917	2 958	2 965
	2006/2007	2 969	2 860	3 126	3 467	3 584	3 655	3 780	3 923	4 100	4 154	4 089	4 076
	2007/2008	4 026	4 435	5 133	5 591	5 819	5 806	5 876	6 015	6 098	6 207	6 210	6 036
	2008/2009	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/2010	3 093	2 821	2 693	2 698	2 612	2 663	2 661	2 733	2 756	2 741	2 731	2 810
	2010/2011	2 916	3 426	4 218	4 510	4 558	4 649	4 816	5 280	5 610	5 629	5 687	5 634
	2011/2012	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/2013	5 161	5 371	5 645									
Pšenice krmná	2005/2006	2 424	2 264	2 155	2 230	2 227	2 255	2 251	2 295	2 309	2 395	2 425	2 456
	2006/2007	2 482	2 478	2 527	2 455	2 821	2 941	3 085	3 367	3 407	3 344	3 495	3 379
	2007/2008	3 462	3 849	4 261	4 792	4 908	4 860	5 099	5 448	5 568	5 645	5 682	5 517
	2008/2009	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/2010	2 784	2 457	2 408	2 400	2 407	2 419	2 509	2 596	2 592	2 603	2 570	2 653
	2010/2011	2 699	3 143	3 399	3 436	3 580	3 702	3 882	4 647	4 782	4 839	4 843	4 893
	2011/2012	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/2013	4 642	4 854	4 983									

Pramen: ČSÚ

V marketingovém roce 2011/2012, i přes nadprůměrnou sklizeň obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli, ale také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin buď stagnovaly a nebo začaly různě kolísat (nahoru i dolů) a držely se na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice velmi mírně poklesly, aby pak v závěru marketingového roku začal jejich růst. Na začátku a konci marketingového roku 2011/2012 byla u pšenice potravinářské opětovně prolomena cenová hladina 5 000 Kč/t. U pšenice krmné probíhalo kolísání cenové hladiny od 3 797 Kč/t do 4 654 Kč/t. Cenové maximum bylo docíleno u pšenice potravinářské v měsíci červenec 2012 – 5 348 Kč/t a u pšenice krmné také v měsíci červenec 2012 – 4 654 Kč/t.

Vzhledem k podprůměrné produkci pšenice s průměrnou kvalitou ze sklizně roku 2012 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě určitou stagnaci cen, nebo pozvolný růst cen na vnitřním trhu na hladinu 5 000 – 5 450 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 4 900 – 5 200 Kč/t.

Graf č. 4.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

ŽITO

Výroba

Předpokládaná sklizeň žita v roce 2012, stanovená ČSÚ podle údajů k 15. 9. 2012 dosahuje výše 146,3 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2011 to představuje nárůst produkce o 27,8 tis. tun (tj. o 23,5 %). Po výrazném snížení produkce žita v předchozích ročnících se jedná o velmi mírné oživení zájmu zemědělců o pěstování této komodity. Důvodem tohoto zvýšeného zájmu je především nedostatek této komodity na obilním trhu, možnost vývozu a poměrně vysoké ceny. Přesto je nutné stále mít na zřeteli, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K určitému omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina, by měla mít své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčítých, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolnost vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003 a i zima ročníku 2011/2012).

Velmi mírný nárůst produkce roku 2012 představuje zastavení trendu poklesů ročníků 2005, 2006 a 2010, ve kterých zemědělci také ztráceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Dosažená produkce žita sice pokrývá potřeby domácího zpracovatelského průmyslu, ale přesto bude zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2012/2013 dovoz určitého množství kvalitního potravinářského žita ze zahraničí.

Kvalitu žita ze sklizně 2012 lze podle konečných výsledků (37 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako kvalitní (v hodnocených parametrech dle ČSN 461100-4 vyhovělo 84 % vzorků). Kvalita žita určeného pro potravinářské zpracování je srovnatelná s ročníky 2004 a 2008, kdy byly stanoveny obdobné parametry kvality. Hodnocení kvality žita z letošní sklizně dokumentuje tabulka pod textem, ze které je patrné, že značná část letošní sklizně žita vyhovuje kvalitativním požadavkům normy.

Procentický podíl vzorků žita neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářského žita podle požadavků ČSN 461100-4

Ukazatel jakosti	2008	2009	2010	2011	2012 *)
Objemová hmotnost menší než 700 g/l	3,2	6,9	28,8	0,0	5,0
Číslo poklesu menší než 120 s	7,0	1,0	57,7	66,0	16,0
Příměsi	7,5	2,8	9,6	3,5	3,9
Nečistoty	0,0	2,8	1,9	0,5	1,1

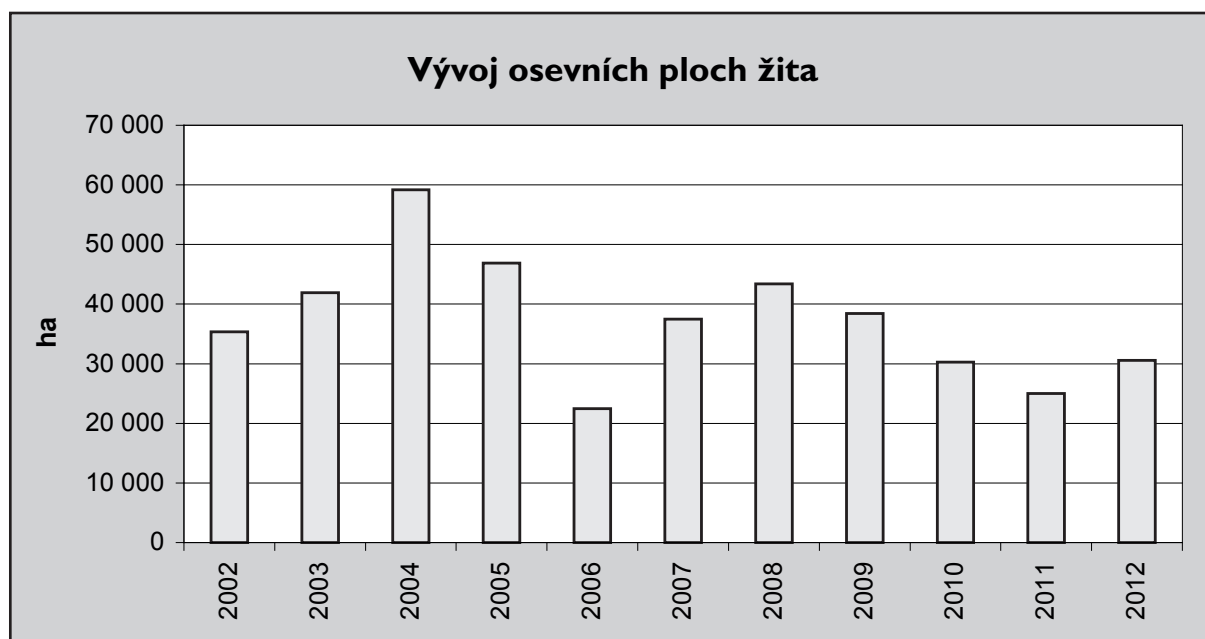
Pramen: Monitoring kvality sklizně žita v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.;

*) Výsledky hodnocení 37 vzorků žita

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2012 bylo žito pěstováno v ČR na 30,6 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k mírnému navýšení osevních ploch o 5,6 tis. ha (tj. o 22,4 %). Toto zvýšení sice ukončilo situaci v poklesu pěstebních ploch žita, které zde byly v předchozích sklizňových ročnících, ale problémy související se zhoršenými odbytovými podmínkami vyřešeny nebyly. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro produkci na výrobu bioetanolu.

Graf. č. 5.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Odhadovaný hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2012 dosáhl výše 4,79 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku nepatrné navýšení o 0,05 t/ha (tj. o 1,1 %). Na mírném zvýšení výnosu měly vliv především příznivé klimatické podmínky v oblastech, kde se žito pěstuje (např. kraj Vysočina).

Bilanční tabulka žita

Ukazatel	Jedn.	2007 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	37,5	43,4	38,5	30,2	25,0	30,6
Výnos	t/ha	4,73	4,83	4,63	3,91	4,74	4,79
Výroba	tis. t	177,5	209,8	178,1	118,2	118,5	146,3
Počáteční zásoby	tis. t	5,1	2,8	33,2	36,3	9,5	11,5
Dovoz celkem	tis. t	5,4	5,5	5,2	22,6	22,4	16,0
Celková nabídka	tis. t	188,0	218,1	216,5	177,1	150,4	173,8
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	151,0	151,8	146,5	142,0	104,0	110,0
z toho – potraviny	tis. t	140,0	140,0	135,0	122,0	95,0	100,0
– osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	9,0	9,8	9,5	8,0	5,0	6,0
– krmiva	tis. t	2,0	2,0	2,0	12,0	4,0	4,0
– technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem	tis. t	34,2	33,1	33,7	25,6	34,9	30,0
Celkové užití	tis. t	185,2	184,9	180,2	167,6	138,9	140,0
Konečné zásoby	tis. t	2,8	33,2	36,3	9,5	11,5	33,8
Konečné zásoby/celkové užití	%	1,52	17,95	20,13	5,69	8,25	24,13
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	1,86	21,86	24,76	6,71	11,02	30,71

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy - odhad

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. Vlivem průměrné produkce žita v ročníku 2009, nízkého dovozu a nezměněné domácí spotřeby v marketingovém roce 2009/2010 došlo v marketingovém roce 2010/2011 k malému meziročnímu navýšení o 3,1 tis. tun na průměrnou úroveň 36,3 tis. tun. V souvislosti s nízkou produkcí žita ze sklizně roku 2010 došlo k výraznému poklesu těchto zásob na úroveň 9,5 tis. tun.

Po velmi mírném navýšení produkce žita v marketingovém roce 2012/2013 došlo k mírnému navýšení počátečních zásob o 3,0 tis. tun na celkovou úroveň 11,5 tis. tun.

Dovoz

Po velmi nízkém dovozu v marketingových ročnících 2007/2008 a 2008/2009 pokračovala stagnace v dovozu i v následujícím marketingovém ročníku 2009/2010 a jeho úroveň činila 5,2 tis. tun. Vlivem nízké a nekvalitní sklizně v marketingovém roce 2010/2011 došlo ke zvýšení úrovně dovozu do celkové výše 22,6 tis. tun.

Obdobná úroveň dovozu se očekává i v marketingovém roce 2011/2012, a to ve výši 26,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	4,4	6,0	10,4	2005/2006	11,8
2006	5,8	41,2	47,0	2006/2007	77,1
2007	35,9	3,2	39,1	2007/2008	5,4
2008	2,2	3,2	5,4	2008/2009	5,5
2009	2,3	3,3	5,6	2009/2010	5,2
2010	1,9	7,7	9,6	2010/2011	22,6
2011	14,9	11,0	25,9	2011/2012	22,4
2012	11,4	9,0 ^{*)}	20,4 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2012/2013 podle aktuálního předpokladu výše 173,8 tis. tun. Nabídka žita tak dosáhne proti předchozí sezóně navýšení o 23,8 tis. tun (tj. o 15,6 %). Toto zvýšení je ovlivněno zvýšenou produkcí v roce 2012.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita bylo v posledních letech stabilizované a bylo realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2011/2012 došlo k výraznému snížení potravinářské spotřeby na úroveň 95,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává mírný růst v potravinářském užití žita do výše 100,0 tis. tun a to především vzhledem k očekávané vyšší domácí produkci žita.

Spotřeba žita na obyvatele a rok v roce 2010 byla na úrovni 11,0 kg v hodnotě zrna. V hodnotě mouky to činí 8,5 kg na obyvatele a rok. Podobně jako u pšenice, také i u žita došlo k poklesu ve spotřebě v porovnání s předchozím rokem o 2,3 kg (tj. o 17,3 %).

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo, ve které je zahrnuto i osivo pro pícninářské účely, se v marketingovém roce 2012/2013 očekává nízká úroveň ve výši 6,0 tis. tun. Toto snížení je dáno především nezájmem zemědělců o tuto komoditu.

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává stejná úroveň v rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k použití jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2011/2012 byl oproti předchozímu marketingovému roku o 9,3 tis. tun vyšší (tj. o 36,3 %).

V roce 2012 se očekává mírně zvýšená produkce žita než v roce předchozím, a tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2012/2013 bude realizován vývoz na přibližně stejné úrovni ve výši 30,0 tis. tun.

Vývoz žita v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	26,7	47,2	73,9	2005/2006	86,1
2006	38,9	13,6	52,5	2006/2007	25,5
2007	11,9	25,8	37,7	2007/2008	34,2
2008	8,4	8,4	16,8	2008/2009	33,1
2009	24,7	13,5	38,2	2009/2010	33,7
2010	20,2	16,3	36,5	2010/2011	25,6
2011	9,3	16,1	25,4	2011/2012	34,9
2012	18,8	5,2 ^{*)}	24,0 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2011/2012 bylo zaznamenáno ve srovnání s předchozím obdobím snížení v celkovém užití žita a jeho výše činila 138,9 tis. tun, především vlivem nižší domácí spotřeby než v roce minulém. Konečné zásoby nevýznamně vzrostly a dosáhly podprůměrné úrovně 11,5 tis. tun.

V nadcházejícím marketingovém roce 2012/2013 se očekává stagnace v celkovém užití do úrovně 140,0 tis. tun. Konečné zásoby by pak měly vzrůst na hladinu 33,8 tis. tun, díky vyšší celkové nabídce.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2005/2006 – 2012/2013 (bez DPH)

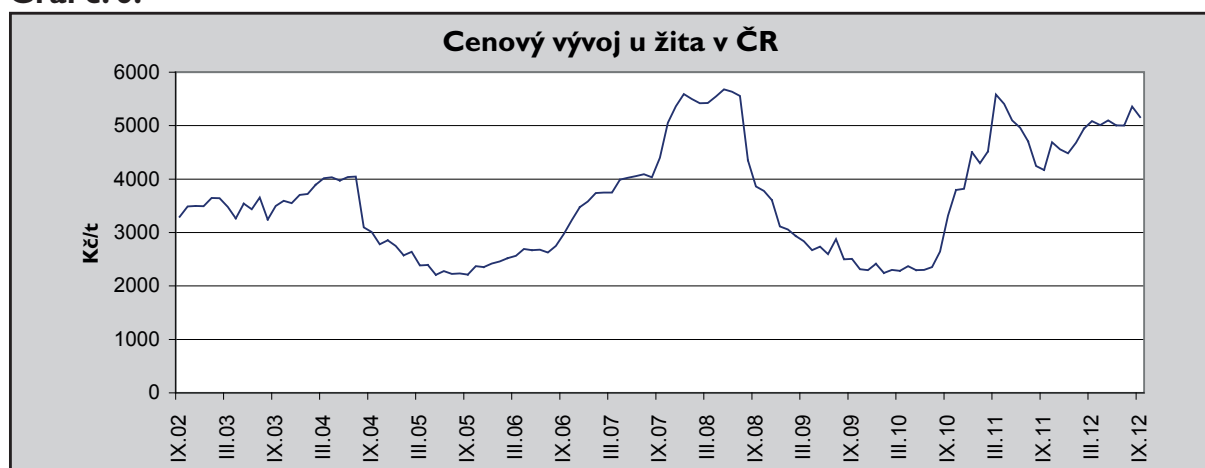
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2005/2006	2 227	2 236	2 212	2 373	2 354	2 418	2 459	2 521	2 563	2 692	2 672	2 680
	2006/2007	2 628	2 748	2 975	3 234	3 475	3 579	3 738	3 750	3 750	3 988	4 025	-
	2007/2008	4 090	4 032	4 399	5 056	5 363	5 590	5 497	5 419	5 424	5 548	5 679	5 637
	2008/2009	5 555	4 350	3 860	3 779	3 609	3 113	3 059	2 932	2 837	2 669	2 735	2 594
	2009/2010	2 879	2 500	2 507	2 313	2 298	2 413	2 245	2 299	2 282	2 369	2 294	2 299
	2010/2011	2 355	2 643	3 315	3 794	3 820	4 506	4 296	4 519	5 583	5 408	5 099	4 960
	2011/2012	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/2013	5 000	5 358	5 160									

Pramen: ČSÚ

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavním důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita, která bývala v ČR v posledních letech nad úrovní většiny ostatních obilovin, začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Cenový růst dále pokračoval v marketingovém roce 2007/2008 se svým vrcholem v měsíci květen 2008, kdy CZV dosáhla úrovně 5 679 Kč/t. Poté ceny sice mírně poklesly, ale byly stále poměrně vysoké. Tento vývoj pokračoval až do srpna roku 2008. Od druhé poloviny marketingového roku 2008/2009 následoval výrazný pád cen této značně rizikové plodiny. V následujícím marketingovém roce 2009/2010 ceny žita stagnovaly a byly mírně nad hranicí 2 000 Kč/t. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke skokovému zvýšení cen obilovin a tudíž i žita a tento nástup velmi vysokých cen pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2012/2013 ceny, obdobně jako u ostatních druhů obilovin, pod vlivem cenového kolísání obilovin. K mírnému navýšování nebo stagnaci cen u žita zřejmě přispěje celková situace v produkci obilovin nejen ve světě, ale i v celé Evropě. Vývoj ceny tak bude odpovídat podmínkám na trhu. Lze očekávat oproti jiným komoditám mírnější růst ceny žita. Předpokládá se, že cena velmi kvalitních partií potravinářského žita se bude v závěru marketingového roku 2012/2013 pohybovat v rozmezí 5 200 – 5 750 Kč/t.

Graf č. 6.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

JEČMEN

Výroba

Odhad celkové sklizně ječmene dle ČSÚ k 15. 9. 2012 je na úrovni 657,7 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 398,7 tis. tun (tj. 24,0 %) ječmene ozimého a 259,0 tis. tun (tj. 76,0 %) ječmene jarního.

Celková výroba ječmene se snížila proti skutečnosti předchozího roku o 156,0 tis. tun, tj. o 8,6 %. Na tomto snížení produkce má podíl jak pokles výroby jarního ječmene o 86,9 tis. tun (tj. o 6,5 %), tak i ozimého ječmene, kde byl zaznamenán propad produkce o 69,0 tis. tun (tj. o 14,8 %).

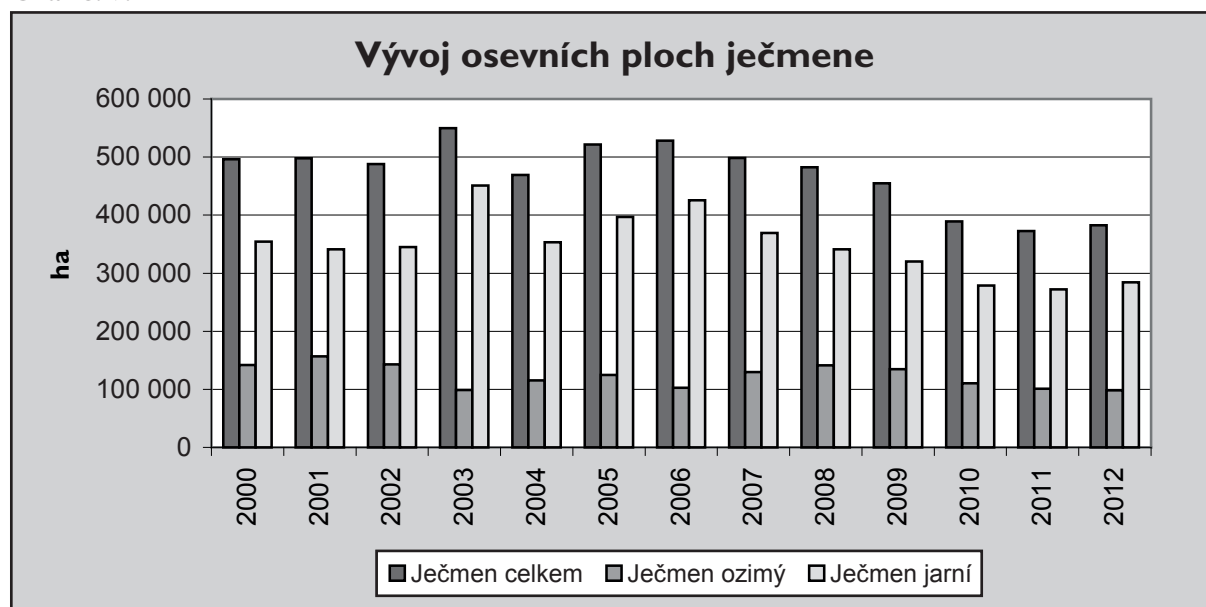
Průměrná úroveň výroby ječmene celkem v roce 2012 je pod vlivem průměrného hektarového výnosu spolu se současným zvýšením osevních ploch u jarního ječmene. Porosty jarního ječmene byly sice v ročníku 2011/2012 založeny v optimálním agrotechnickém termínu (do konce měsíce března), ale další průběh počasí (především suchý duben) měl velmi negativní dopad na průběh celé vegetace jak u ozimů, tak i u jařin, což se samozřejmě projevilo na vyšší výnosu. Tento aspekt přispěl rozhodující měrou ke snížené celkové produkce obou ječmenů.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2012 výměry 382,3 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku nevýznamně vzrostla o 9,5 tis. ha (tj. o 2,5 %). Důvodem tohoto mírného navýšení byl nárůst osevních ploch jarního ječmene o 12,0 tis. ha (tj. o 4,4 %) na 284,3 tis. ha). Osevní plochy ozimého ječmene poklesly o 2,8 tis. ha (tj. o 2,7 %) na 98,0 tis. ha. Příčiny nárůstu osevních ploch jarního ječmene lze hledat především v jarních zaorávkách ploch ozimé pšenice, která byla velmi silně poškozena holomrazy v měsíci únor 2012.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně velmi mírně vzrostlo. Dosáhlo tak v letošním roce úrovně 74,3 % z celkových ploch ječmene, ale i tak je jedno z nejnižších od roku 1990. Toto mírné navýšení způsobilo nárůst v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 19,7 %. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo roku 2003 a dosáhlo úrovně 25,6 %.

Graf č. 7.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2012 dosáhl podle odhadu ČSÚ hodnoty 4,34 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 4,07 t/ha a u jarního 4,43 t/ha. Výrazným snížením ozimý ječmen nepotvrdil svoji vysokou výnosovou schopnost z předchozích ročníků 2007 a 2009 a dosáhl cca stejné výnosové hladiny jako v roce 1999 (4,05 t/ha). Na poklesu hektarového výnosu u jarního ječmene mělo vliv především počasí, kdy po zasetí následovalo velmi suché a teplé počasí v měsíci duben 2012, kdy rostliny nedostatečně odnožily, což mělo rozhodující vliv na výnos.

Proti předchozímu roku jde o pokles hektarového výnosu ječmene celkem o 0,53 t/ha (tj. o 10,9 %). Na tomto snížení se podílejí oba ječmeny - pokles výnosu u jarního ječmene činí 0,52 t/ha (tj. o 10,5 %) a u ozimého ječmene je pokles o 0,57 t/ha (tj. o 12,3 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech významně kolísala od příliš vysoké v období let 1997 až 1999 až po příliš nízkou v letech 2000 až 2001. Od marketingového roku 2002/2003 vykazovala trend částečné stabilizace s mírným, postupným navýšením v marketingovém roce 2004/2005. Na počátku marketingového roku 2005/2006 zásoby prudce vzrostly a dosahovaly rekordní výše 493,0 tis. tun. Po tomto velmi výrazném meziročním navýšení se v ročníku 2006/2007 opět snížily na úroveň 266,3 tis. tun a v marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu, ale mírnějšímu snížení o 45,0 tis. tun. V marketingovém roce 2008/2009 došlo ke zvýšení úrovně těchto zásob na hladinu 287,5 tis. tun a v marketingovém roce 2009/2010 tento trend pokračoval výrazným navýšením na hladinu 446,3 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2010/2011 došlo ke snížení počátečních zásob na úroveň 359,7 tis. tun. V minulém marketingovém roce 2011/2012 počáteční zásoby vzrostly o 51,8 tis. tun (tj. o 14,4 %) na úroveň 411,5 tis. tun.

Ve výhledu marketingového roku 2012/2013 se očekává opětovný pokles těchto zásob do výše 303,0 tis. tun.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012 ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	498,7	482,4	454,8	388,9	372,8	382,3
Výnos	t/ha	3,80	4,65	4,40	4,07	4,87	4,34
Výroba	tis. t	1 893,4	2 243,9	2 003,0	1 584,5	1 813,7	1 657,7
Počáteční zásoby	tis. t	221,3	287,5	446,3	359,7	411,5	303,0
Dovoz celkem	tis. t	105,1	25,4	16,2	34,6	39,4	50,0
Celková nabídka	tis. t	2 219,8	2 556,8	2 465,5	1 978,8	2 264,6	2 011,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	1 712,0	1 709,0	1 563,0	1 520,0	1 625,0	1 550,0
z toho - potraviny	tis. t	600,0	600,0	610,0	650,0	780,0	700,0
- osiva	tis. t	109,0	104,0	98,0	95,0	90,0	95,0
- krmiva	tis. t	1 000,0	1 000,0	850,0	770,0	750,0	750,0
- techn. užití	tis. t	3,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vývoz celkem	tis. t	220,3	242,4	260,3	310,7	336,3	250,0
Intervenční nákup	tis. t	0,0	159,1	282,5	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	159,1	0,0	263,4	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	282,5	19,1	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	1 932,3	2 110,5	2 105,8	1 567,3	1 961,3	1 800,0
Konečné zásoby	tis. t	287,5	446,3	359,7	411,5	303,3	211,0
Konečné zásoby/celkové užití	%	14,88	21,14	17,08	26,25	15,46	11,72
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	16,79	26,11	23,02	27,07	18,66	13,61

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Ačkoli byla v předchozích ročních sklizeň ječmene pouze na průměrné úrovni, v letech 2001 - 2003 byla situace v dovozu ječmene stabilizována. Vzhledem k průměrné produkci pšenice a možnosti vzájemné substituce v krmných směsích se nízká produkce ječmene v tomto období neodrazila ve výraznějším nárůstu dovozu ječmene ze zahraničí. Vzhledem k tomu, že celkové sklizně obilovin v marketingových ročnících 2004/2005 a 2005/2006 byly dobré, potřeba jejich dovozu ze zahraničí byla opět velmi nízká a meziroční pokles produkce ječmene se nepromítl do navýšení dovozu. Po obrovském navýšení dovozu ječmene v marketingovém roce 2006/2007 v množství 199,3 tis. tun došlo v marketingovém roce 2007/2008 k velkému snížení o 94,2 tis. tun (tj. o 47,3 %) na úroveň 105,1 tis. tun. Další razantní snížení nastalo v marketingovém roce 2008/2009, kdy v důsledku vysoké produkce ječmene s výbornými kvalitativními parametry nastalo výrazné snížení dovozu do hladiny 25,4 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 pokračoval další pokles dovozu ječmene na úroveň 16,2 tis. tun (snížení o 36,2 %), ale v následujícím marketingovém roce 2010/2011 vlivem podprůměrné produkce ječmene došlo k významnému navýšení dovozu do výše 34,6 tis. tun. V minulém marketingovém roce 2011/2012 došlo k mírnému navýšení dovozu do výše 39,4 tis. tun.

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává vlivem podprůměrné produkce ječmene s průměrnými kvalitativními parametry navýšení hladiny dovozu do výše 50,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	1,5	2,4	3,9	2005/2006	4,6
2006	2,2	125,4	127,6	2006/2007	199,3
2007	73,9	65,1	139,0	2007/2008	105,1
2008	40,0	16,1	56,1	2008/2009	25,4
2009	9,3	7,3	16,6	2009/2010	16,2
2010	8,9	33,8	42,7	2010/2011	34,6
2011	0,8	30,1	30,9	2011/2012	39,4
2012	9,3	8,3 ^{*)}	17,6 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2011/2012 v množství 2 264,6 tis. tun představovala meziroční zvýšení o 285,8 tis. tun (tj. o 14,4 %) a ve srovnání s předchozími roky se přiblížila k průměrné úrovni. V marketingovém roce 2012/2013 se očekává v důsledku nižší produkce ječmene snížení celkové nabídky do výše 2 011,0 tis. tun.

Potravinářské užití

Na základě výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2012 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2012/2013 zajištěny v dostatečném množství, ale s určitým kvalitativním výběrem odpovídající suroviny z tuzemské proveniencí. Výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46-1100-5.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna

biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo její částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu.

Průměrný obsah vlhkosti zrna 12,1 % vypovídá, že sklizeň probíhala ve zcela v optimálních podmínkách. Průměrný obsah bílkovin v zrně ječmene je 12,1 %. Celkem 151 vzorků (53,5 %) z celkových 282 nevyhovělo požadavku normy na obsah dusíkatých látek (norma 10 – 12 %: min. 9,5 %, max. 15,4 %), u 11 vzorků (3,2 %) byl obsah bílkovin pod hranicí 10,0 %.

Průměrný přepad zrna (hmotnost zrna na síti 2,5 mm) 89,4 % je sice nižší o 4,3 % než v roce 2011, ale je druhým z nejvyšších od roku 2000. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (ZPSN - max. hodnota 3,0 %) je ve výši 1,4 %. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí částečně využitelných (ZPSCV) je 4,1 %.

Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,1 %.

Průměrné hodnoty kvalitativních ukazatelů

Rok/ukazatel	Vlhkost (%)	Přepad (%)	ZPSN (%)	ZPSCV (%)	N-látky (%)	Klíčivost (%)
2005	12,5	83,2	1,9	5,1	11,1	97,9
2006	12,7	74,3	13,6	2,2	11,5	94,0
2007	12,1	79,7	1,5	4,3	12,7	98,0
2008	12,4	84,4	1,4	3,8	11,6	97,7
2009	12,5	80,6	1,3	9,4	11,8	98,2
2010	13,3	87,9	1,3	4,2	11,0	98,0
2011	13,7	93,7	1,6	4,8	10,8	97,4
2012 *)	12,1	89,4	1,4	4,1	12,1	98,1

Pramen: VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Poznámka: *) v roce 2012 celkem 282 vzorků jarního ječmene – 8. 10. 2012

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Kvalita uskladněného ječmene ze sklizně 2012 tak zřejmě bude vykazovat vzhledem k nízké sklizňové vlhkosti určitou stabilitu v hodnocených parametrech.

Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku 1107 10 99) v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	117,8	100,8	218,6	2005/2006	239,3
2006	138,5	124,6	263,1	2006/2007	250,7
2007	126,1	106,7	232,8	2007/2008	240,7
2008	134,0	109,9	243,9	2008/2009	245,9
2009	136,0	108,1	244,1	2009/2010	235,4
2010	127,3	113,7	241,0	2010/2011	267,0
2011	153,3	123,6	276,9	2011/2012	265,0
2012	141,4	49,8 *)	191,2 *)	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

V marketingovém roce 2011/2012 došlo k celkové stagnaci v exportu této významné vývozní komodity, a to i přes zvýšenou celkovou produkci ječmene.

Z důvodu nižší celkové produkce ječmene ve sklizňovém roce 2012 se očekává, že dojde ke snížení vývozních dispozic u této komodity.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2012/2013 se ve srovnání s předchozím obdobím nepatrně zvýší na úroveň 95,0 tis. tun. Nepředpokládá se žádné výrazné rozšíření, ale určitá stagnace ploch sladovnického ječmene.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2011/2012 ve výši 750,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat především v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává stagnace v užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na opětovné úrovni 750,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2011/2012 bylo tempo vývozu výrazně vyšší než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se vyvezlo 153,8 tis. tun a v druhé polovině marketingového roku byl objem vývozu ještě vyšší a to v úrovni 182,5 tis. tun. Celkově bylo vyvezeno 336,3 tis. tun. V meziročním srovnání činí zvýšení o 25,6 tis. tun (tj. 8,2 %).

V marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá výrazné snížení vývozních možností (vzhledem k nízké sklizni) na úroveň 250 tis. tun.

Vývoz ječmene v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	224,7	225,4	450,1	2005/2006	363,3
2006	137,9	217,2	355,1	2006/2007	403,6
2007	186,4	143,8	330,2	2007/2008	220,3
2008	76,5	105,9	242,4	2008/2009	242,4
2009	136,5	133,0	269,5	2009/2010	260,3
2010	127,3	137,0	264,3	2010/2011	310,7
2011	173,7	153,8	327,5	2011/2012	336,3
2012	182,5	73,2 *)	255,7 *)	2012/2013	

Pramen: ČSÚ;

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Cenový vývoj

V předchozích sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší.

V marketingovém roce 2008/2009 se očekávala radikální změna cenového vývoje. Cenový vývoj byl pod silným vlivem nadprůměrné produkce pšenice a dále byl pod velkým tlakem velmi nízkých cen všech obilovin na zahraničních trzích, což vedlo k výraznému poklesu cen jak sladovnického, tak i krmného ječmene. U krmného ječmene se tak projevilo opětovné oddálení cen od cenové hladiny sladovnického ječmene. V marketingovém roce 2009/2010 pokračovala určitá stagnace oddalování cenových hladin obou ječmenů a průměrná výše rozdílů se pohybovala ve výši 1 365 Kč/t. V dalším marketingovém roce 2010/2011 se cenové hladiny začaly znovu přibližovat a jejich průměrný rozdíl se snížil na 582 Kč/t. V minulém marketingovém roce 2011/2012 se cenové hladiny začaly znovu oddalovat a jejich průměrný rozdíl klesl na 993 Kč/t.

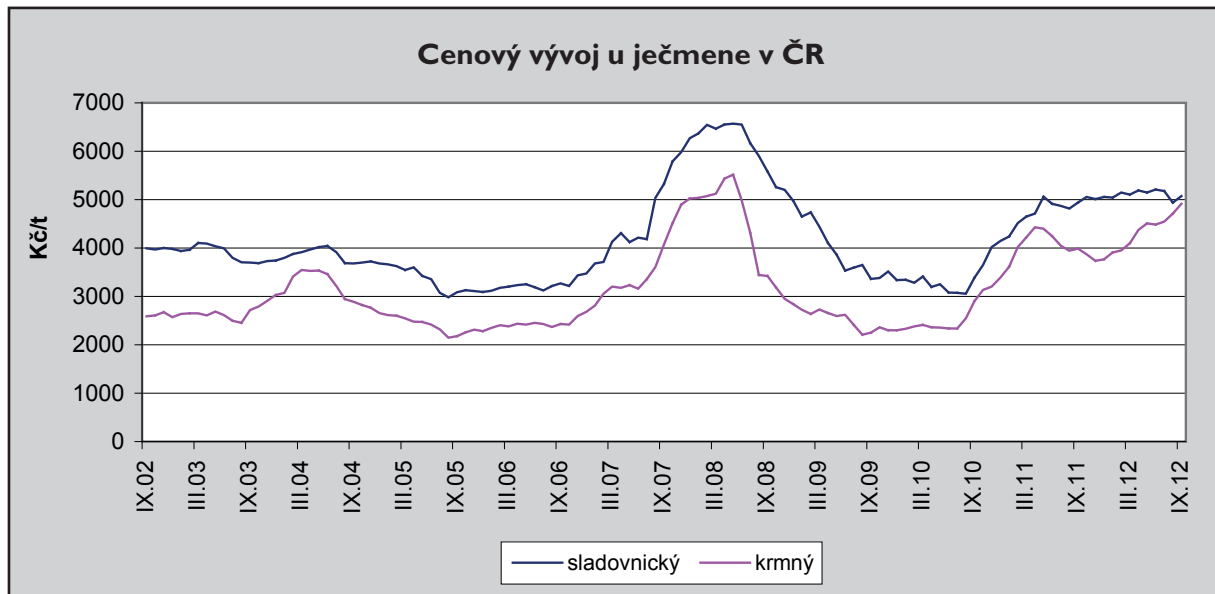
V marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá, že cenové hladiny u obou ječmenů budou velmi mírně růst či stagnovat a tak výše rozdílů se bude zmenšovat a bude se pohybovat v rozmezí od 400 do 700 Kč/t. U sladovnického ječmene by mělo dojít k mírnějšímu cenovému nárůstu (díky smluvním závazkům) v rozmezí 5 300 – 5 700 Kč/t, u ječmene krmného se předpokládá výraznější růst měsíčních průměrů v závěru roku 2012 na úroveň 4 800 – 5 100 Kč/t.

Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2005/2006 – 2012/2013 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladov.	2005/2006	3 076	2 981	3 083	3 127	3 112	3 094	3 114	3 176	3 205	3 231	3 253	3 189
	2006/2007	3 122	3 212	3 267	3 217	3 434	3 475	3 682	3 713	4 127	4 309	4 124	4 212
	2007/2008	4 184	5 037	5 323	5 789	5 981	6 271	6 369	6 549	6 464	6 555	6 571	6 554
	2008/2009	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/2010	3 595	3 652	3 364	3 383	3 514	3 336	3 343	3 280	3 409	3 198	3 250	3 081
	2010/2011	3 072	3 055	3 388	3 652	4 017	4 147	4 241	4 518	4 652	4 710	5 063	4 916
	2011/2012	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/2013	5 175	4 940	5 071									
Ječmen potrav.	2005/2006	2 683	2 697	-	2 613	-	2 827	2 527	-	-	-	-	-
	2006/2007	-	2 766	-	3 127	-	3 130	3 136	3 180	3 092	3 300	3 397	3 317
	2007/2008	3 442	3 526	4 491	4 961	5 650	5 725	5 925	5 867	-	5 751	5 990	-
	2008/2009	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/2010	-	-	-	2 500	2 786	-	2 574	-	3 137	3 390	2 542	2 623
	2010/2011	2 633	2 667	3 075	3 473	3 271	4 392	3 742	4 070	4 414	4 970	-	-
	2011/2012	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 836	4 997	5 115	5 014
	2012/2013	-	4 850	5 093									
Ječmen krmný	2005/2006	2 322	2 150	2 178	2 256	2 314	2 281	2 348	2 407	2 379	2 434	2 416	2 455
	2006/2007	2 431	2 368	2 431	2 416	2 598	2 678	2 812	3 055	3 200	3 175	3 234	3 158
	2007/2008	3 353	3 609	4 074	4 516	4 895	5 023	5 039	5 076	5 125	5 435	5 513	4 990
	2008/2009	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/2010	2 410	2 207	2 249	2 360	2 301	2 300	2 330	2 378	2 412	2 359	2 357	2 335
	2010/2011	2 336	2 543	2 903	3 138	3 201	3 393	3 615	4 020	4 220	4 432	4 399	4 244
	2011/2012	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/2013	4 545	4 712	4 912									

Pramen: ČSÚ

Graf č. 8.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

OVES

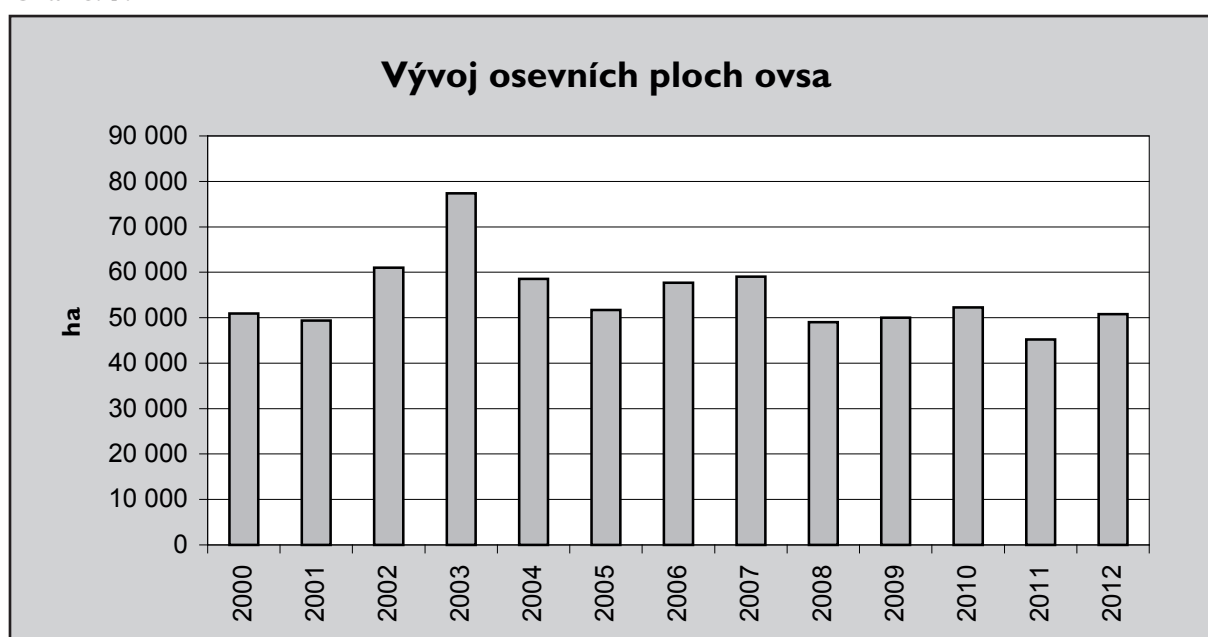
Výroba

Odhad ČSÚ k 15. 9. 2012 dosahuje produkce ve výši 177,3 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní vyšší o 13,1 tis. tun (tj. o 8,0 %). Po loňském zvýšení výroby ovesa dochází i v letošním roce k jejímu navýšení, a to cca na úroveň roku 1999 a to do výše 177,3 tis. tun.

Osevní plochy

Osevní plocha ovesa v ČR v roce 2012 po ročním poklesu vzrostla o 5,6 tis. ha (tj. o 12,4 %) na 50,8 tis. ha. Plocha ovesa představuje jen 3,5 % plochy obilovin. V roce 2013 se očekává její určitá stagnace.

Graf č. 9.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Oves se v roce 2012 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha. Jeho předpokládaný průměrný hektarový výnos je o 0,14 t/ha nižší (tj. o 3,9 %) než v předchozím marketingovém roce 2011/2012 a nachází se ve výši 3,49 t/ha. Oves tak v letošním roce docílil obdobného výnosu, který byl v roce 2009 (3,32 t/ha).

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2011/2012 byly výrazně nižší než vstupní zásoby předchozího období o 10,1 tis. tun a byly ve výši 15,2 tis. tun. Oves, obdobně jako další obiloviny (s výjimkou pšenice, ječmene a kukuřice) patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby snižovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá nárůst počátečních zásob na úroveň 24,3 tis. tun.

Bilanční tabulka ovsa

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012 ^(*) / 2013
Osevní plocha	tis. ha	59,0	49,0	50,0	52,3	45,2	50,8
Výnos	t/ha	2,70	3,18	3,32	2,64	3,63	3,49
Výroba	tis. t	159,4	155,9	166,0	138,2	164,2	177,3
Počáteční zásoby	tis. t	22,0	3,1	11,3	25,3	15,2	24,3
Dovoz celkem	tis. t	0,0	0,2	0,0	0,2	0,3	0,0
Celková nabídka	tis. t	181,4	159,2	177,3	163,7	179,7	201,6
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	162,0	131,0	129,0	115,0	118,0	132,0
z toho - potraviny	tis. t	27,0	27,0	28,0	25,0	28,0	30,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	14,0	12,0	13,0	13,0	12,0	14,0
- krmiva	tis. t	120,0	90,0	85,0	74,0	75,0	85,0
- techn. užití	tis. t	1,0	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Vývoz celkem	tis. t	16,3	16,9	23,0	33,5	37,4	32,0
Celkové užití	tis. t	178,3	147,9	152,0	148,5	155,4	164,0
Konečné zásoby	tis. t	3,1	11,3	25,3	15,2	24,3	37,6
Konečné zásoby/celkové užití	%	1,74	7,62	16,64	10,27	15,64	22,91
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	1,92	8,60	19,61	13,26	20,59	28,46

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Od druhé poloviny roku 2002 dochází ke snižování dovozu ovsa do ČR až na nulovou úroveň. Tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012, kdy dovoz ovsa dosáhl výše 0,3 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2012/2013 se očekává dovoz opět na nepodstatné úrovni.

Dovoz ovsa v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	0,0	0,3	0,3	2005/2006	0,5
2006	0,2	0,2	0,4	2006/2007	0,3
2007	0,1	0,0	0,1	2007/2008	0,0
2008	0,0	0,2	0,2	2008/2009	0,2
2009	0,0	0,0	0,0	2009/2010	0,2
2010	0,2	0,0	0,2	2010/2011	0,2
2011	0,2	0,1	0,3	2011/2012	0,3
2012	0,2	0,1 ^{*)}	0,3 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celková nabídka

Vzhledem k nárůstu produkce ovsa činilo meziroční zvýšení celkové nabídky této komodity v marketingovém roce 2011/2012 o 16,0 tis. tun (tj. o 9,8 %). Celková nabídka činila 179,7 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka v marketingovém roce 2012/2013 bude vyšší a dosáhne výše 201,6 tis. tun.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2012/2013 se očekává vzhledem k mírnému zvýšení domácí produkce s rozličnou kvalitou ovsa zvýšená nabídka kvalitního potravinářského ovsa pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pícninářské účely. V marketingovém roce 2011/2012 došlo v souvislosti s určitou stagnací osevních ploch i ke stagnaci ve spotřebě osiva.

Ve stávajícím marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá velmi mírný nárůst úrovně spotřeby na osivo ve výši 14,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Vlivem mírně zvýšené celkové nabídky ovsa došlo v marketingovém roce 2011/2012 k nepatrnému meziročnímu nárůstu krmivářského užití o 1,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím obdobím se jedná o nárůst o 1,4 %. Ze střednědobého hlediska se jedná o podprůměrné využití ovsa pro krmné účely, které souvisí s vyšší dostupností krmné pšenice pro tuto potřebu.

Zvýšená produkce ovsa v letošním sklizňovém roce s velmi proměnlivou kvalitou se stává zdrojem pro určité navýšení jeho krmného užití.

Vývoz

V marketingovém roce 2006/2007 došlo k poklesu vývozních dispozic a úroveň vývozu se navrátila k hladině, jaká byla v marketingovém roce 2003/2004 a dosáhla výše 18,2 tis. tun. V marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu poklesu úrovně na 16,3 tis. tun a další marketingový ročník 2008/2009 zaznamenal pouze nepatrné navýšení úrovně vývozu do výše 16,9 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 došlo k mírnému oživení vývozních dispozic na úroveň 23,0 tis. tun, které pokračovalo i v minulém marketingovém roce 2010/2011 a dosáhlo úrovně 33,5 tis. tun.

I v marketingovém roce 2011/2012 pokračoval trend ve zvyšování vývozních dispozic a bylo dosaženo celkové úrovně ve výši 37,4 tis. tun (nárůst o 3,9 tis. tun).

Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává mírné snížení tempa vývozu do výše 32,0 tis. tun.

Vývoz ovsa v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	22,9	16,9	39,8	2005/2006	31,7
2006	14,8	9,6	24,4	2006/2007	18,2
2007	8,6	10,2	18,8	2007/2008	16,3
2008	6,1	6,1	12,2	2008/2009	16,9
2009	10,8	12,0	22,8	2009/2010	23,0
2010	11,0	16,3	27,3	2010/2011	33,5
2011	17,2	18,2	35,4	2011/2012	37,4
2012	19,2	3,1 ^{*)}	22,3 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2011/2012 došlo v souvislosti s vyšší celkovou nabídkou a také vyšší domácí spotřebou ve srovnání s marketingovým rokem 2010/2011 k mírnému navýšení celkového užití. Navýšily se i konečné zásoby tohoto marketingového roku na zvýšenou úroveň 24,3 tis.tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá, že vlivem průměrné produkce, sníženého vývozu a vyšší domácí spotřeby ovsa dojde k mírnému navýšení celkového užití. Konečné zásoby by však měly opět vzrůst do úrovně 37,6 tis. tun.

Cenový vývoj

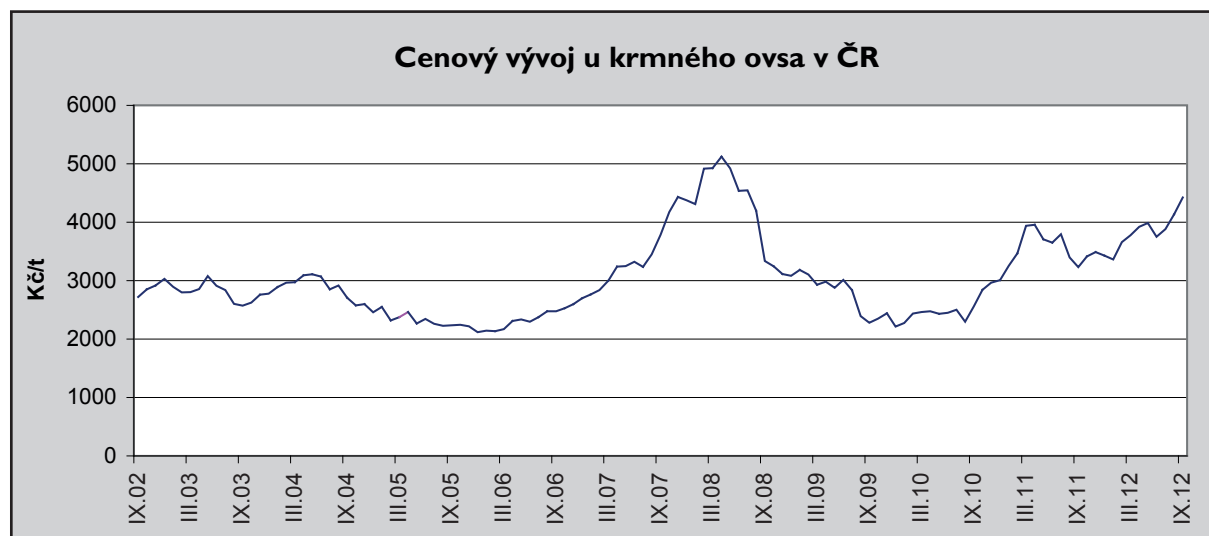
Měsíční průměry cen ovsa u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2005/2006 – 2012/2013 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2005/2006	2 263	2 226	2 235	2 246	2 220	2 116	2 145	2 137	2 172	2 311	2 337	2 343
	2006/2007	2 375	2 477	2 478	2 530	2 599	2 697	2 765	2 839	3 001	3 238	3 248	2 296
	2007/2008	3 237	3 449	3 785	4 173	4 433	4 375	4 311	4 919	4 925	5 121	4 923	4 536
	2008/2009	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/2010	2 839	2 394	2 281	2 349	2 442	2 215	2 275	2 435	2 462	2 475	2 432	2 448
	2010/2011	2 501	2 296	2 557	2 844	2 963	3 009	3 252	3 468	3 937	3 955	3 707	3 652
	2011/2012	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/2013	3 884	4 134										

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ovsa mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivem a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ovsa byla v marketingovém roce 2011/2012 pod vlivem cenového růstu všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ovsa byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako všechny ostatní krmné obiloviny, pod vlivem vyšší poptávky s ohledem na nižší produkci krmných obilovin (především kukuřice na zrno). V závěru roku 2012 se očekává pozvolný nárůst měsíčních průměrů cen krmného ovsa na úroveň 4 600 – 4 900 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2012 zaznamenala výrazný propad ve výši sklizně, když po loňské rekordní produkci se snížila výroba o 280,4 tis. tun a dosáhla úrovně ve výši 783,3 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 1 063,7 tis. tun, se jedná o významné snížení v produkci této komodity. Příčiny poklesu lze spatřit především ve snížení hektarového výnosu.

Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2012 dojde ve stávajícím sklizňovém roce 2012 ke snížení produkce kukuřice o 26,4 % na 783,3 tis. tun. V dlouhodobém srovnání se přesto tato sklizeň stane čtvrtou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 1990.

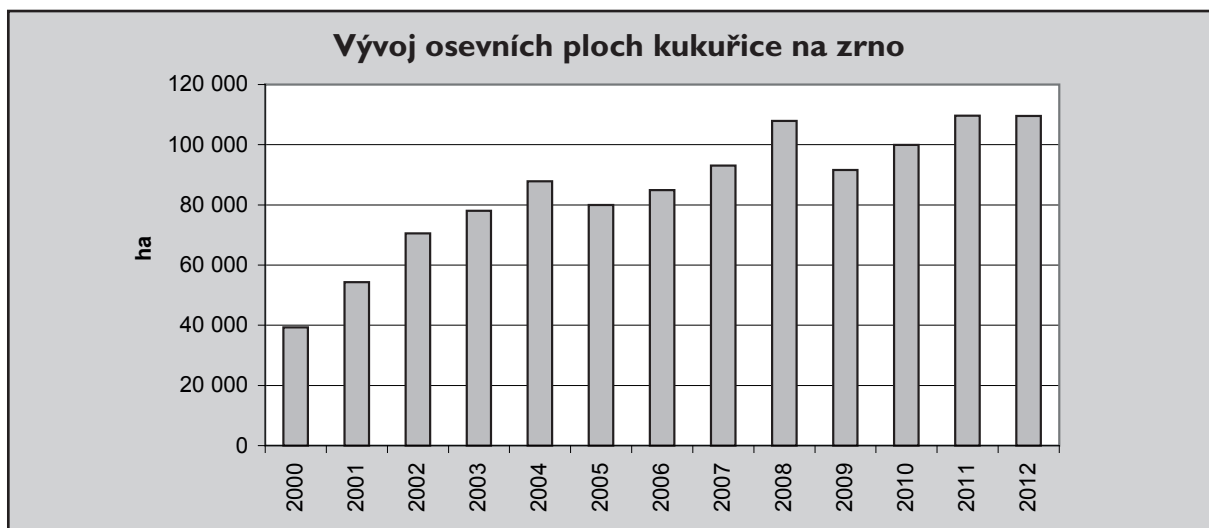
V souvislosti s neustále se rozšiřující plochou kukuřice je nezbytné upozornit na významného škůdce kukuřice, kterým je bázlivec kukuřičný (*Diabrotica virgifera virgifera*). Za ochranu proti šíření bázlivce kukuřičného je zodpovědná Státní rostlinolékařská správa. Každoročně, od roku 1999 jsou prostřednictvím SRS instalovány feromonové lapáky do určených oblastí dle metodiky vydané odborem karantény.

Jestliže se v minulých letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních sedmáct let více než 8x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2012) bylo pro sklizeň roku 2012 kukuřicí na zrno oseto 109,6 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o nevýznamný pokles o 0,1 tis. ha (tj. 0,1 %). Přes tento nepatrný pokles je znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Graf č. 10.

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

V oblasti pěstování GM plodin pokračoval rozvoj nových technologií i v roce 2012, a to zejména v zemích mimo EU-27. Největší výměry GM plodin (kukuřice, sóji, bavlníku a řepky) jsou v USA (69,0 mil. ha), Brazílii (30,3 mil. ha), Argentíně (23,7 mil. ha), Indii (10,6 mil. ha), Kanadě (10,4 mil. ha) a v Číně (3,9 mil. ha). U GM kukuřice je to USA, Kanada, Jihoafrická republika a Španělsko. EU-27 zaujímá vůči GM plodinám obezřetný postoj, který je založený na principu předběžné opatrnosti a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako např. USA, kde „nové technologie“ nachází stále větší uplatnění. Prvenství v pěstování GM kukuřice (označení MON-810) si v EU-27 s velkým odstupem udrželo Španělsko. Vývoj ploch GM kukuřice v EU-27 zobrazuje tabulka č. 1.

Tab. č. 1. – Vývoj ploch Bt kukuřice v EU-27

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	1 290	5 000	8 380	6 480	4 680	5 090	3 053
Španělsko	54 000	75 150	79 270	76 000	67 730	97 000	116 306
Portugalsko	1 250	4 260	4 850	5 090	0	7 720	9 278
Rumunsko	0	290	7 150	3 240	820	590	217
Polsko	0	100	3 000	3 000	0	0	0
Slovensko	30	950	1 900	870	1 250	1 000	189
Francie	5 000	23 000	0	0	0	0	0
Německo	950	2 640	3 170	0	0	0	0
CELKEM	62 520	111 390	107 720	94 680	74 480	111 400	129 043

Kukuřice je v ČR od roku 2005 první pěstovanou GM plodinou. V roce 2010 se také poprvé vysazovaly GM brambory Amflora se změněným složením škrobu (amylopektin na úkor amylozy). V současné době je nejběžnější GM kukuřice s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému (*Ostrinia nubilalis*).

Při pěstování GM kukuřice platí pro pěstitele na úrovni EU-27, tak i v ČR řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, kteří s nimi nakládají. V ČR upravil oblast používání GMO zákon č. 153/2000 Sb., který prošel za poměrně krátkou dobu další právní úpravou. Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty je již plně v souladu s legislativou Evropských společenství a platí od 25. února 2004.

V ČR byla poprvé GM kukuřice zasetá v roce 2005 na výměře 270 ha (dle evidence SZIF). V roce 2006 se rozšířilo její pěstování pětinasobně na celkovou výměru 1 290 ha. V tomto roce 2006 evidenci vedlo Ministerstvo zemědělství prostřednictvím regionálních zemědělských agentur. Informaci o pěstebních plochách poskytovali přímo pěstitelé (v počtu 85) na základě zákonné povinnosti ohlašovat místo pěstování GM plodiny dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 441/2005 Sb. V dalším pěstitelském ročníku 2007 došlo k dalšímu výraznému rozšíření ploch na celkovou výměru 5 000 ha. Pěstování GM kukuřice se v tomto roce věnovalo 131 pěstitelů ČR. V roce 2008 bylo oseto GM kukuřicí celkem 8 380 ha. V roce 2009 se podle evidence MZe poprvé snížily plochy s GM kukuřicí a to na 6 480 ha. Výrazný pokles ploch byl zaznamenán i v roce 2010, kdy bylo oseto 4 680 ha. V roce 2011 byl obnoven proces rozšíření ploch (po dvou ročních poklesu) s GM a to na 5 090 ha (64 pěstitelů). V roce 2012 plocha pěstování GM kukuřice v ČR opět poklesla a dosáhla výměry 3 053 ha. Pěstování se věnovalo 41 pěstitelů. Mezi hlavní důvody poklesu a růstu patří problematický odbyt pro tento typ kukuřice, kterou je nutno oddělovat od klasické produkce kukuřice a označovat ji jako geneticky modifikovaný organismus a také zřejmě cena osiva.

Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Hektarové výnosy

V roce 2012 se očekává průměrný výnos kukuřice na zrno ve výši 7,15 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2011 jde o velký pokles o 1,64 t/ha (tj. o 18,7 %). Po vysokých výnosech v ročnících 2002, 2009 a 2011, kdy kukuřice na zrno dosáhla výnosové hladiny nad 8,0 t/ha, se jedná o snížení na průměrnou úroveň. Přes toto snížení v letošním roce kukuřice znovu potvrzuje schopnost dosáhnout velmi vysokých hektarových výnosů.

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	111,7	113,8	105,3	103,3	121,0	109,6
Výnos	t/ha	6,80	7,54	8,45	6,71	8,79	7,15
Výroba	tis. t	758,8	858,4	889,6	692,6	1063,7	783,3
Počáteční zásoby	tis. t	101,7	165,5	37,4	89,2	96,2	239,2
Dovoz celkem	tis. t	37,3	42,9	18,2	19,5	37,2	40,0
Celková nabídka	tis. t	897,8	1066,8	945,2	801,3	1197,1	1062,5
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	578,5	673,0	459,0	479,0	461,0	423,0
z toho - potraviny	tis. t	14,0	14,0	16,0	16,0	16,0	17,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	14,5	14,0	13,0	13,0	15,0	16,0
- krmiva	tis. t	500,0	500,0	380,0	390,0	390,0	350,0
- technické užití	tis. t	50,0	145,0	50,0	60,0	40,0	40,0
Vývoz celkem	tis. t	153,8	356,4	397,0	226,1	496,9	330,0
Celkové užití	tis. t	732,3	1029,4	856,0	705,1	957,9	753,0
Konečné zásoby	tis. t	165,5	37,4	89,2	96,2	239,2	309,5
Konečné zásoby/celkové užití	%	22,60	3,63	10,42	13,64	24,98	41,10
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	28,61	5,56	19,43	20,08	51,90	73,16

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. Po meziročním navýšení těchto zásob v marketingovém roce 2010/2011 pokračoval mírnější nárůst těchto zásob i v minulém marketingovém roce 2011/2012 na úroveň 96,2 tis. tun.

V tomto marketingovém roce 2012/2013 se očekává výrazné navýšení počátečních zásob o 143,0 tis. tun (tj. o 148,6 %) na úroveň 239,2 tis. tun vzhledem k rekordní sklizni v roce 2011.

Dovoz

Dovoz kukuřice v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	7,4	8,5	15,9	2005/2006	19,2
2006	10,7	10,1	20,8	2006/2007	41,9
2007	31,8	10,4	42,2	2007/2008	37,3
2008	26,9	19,2	46,1	2008/2009	42,9
2009	23,7	10,1	33,8	2009/2010	18,2
2010	8,1	8,0	16,1	2010/2011	19,5
2011	11,5	9,0	20,5	2011/2012	37,2
2012	28,2	8,8 ^{*)}	37,0 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu. V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřice na výrobu potravin či pro osevní účely.

V marketingovém roce 2011/2012 výrazně vzrostl a do České republiky bylo dovezeno o 17,7 tis. tun (tj. o 90,8 %) více kukuřice než v marketingovém roce 2010/2011 a to celkem 37,2 tis. tun.

Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává obdobný dovoz do úrovně 40,0 tis. tun.

Celková nabídka

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává další, velmi vysoká úroveň v celkové nabídce kukuřice především v důsledku vysokých počátečních zásob a poměrně vysoké produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 1 062,5 tis. tun, což je o 134,6 tis. tun (tj. o 11,2 %) méně než v marketingovém roce 2011/2012.

Potravinářské užití

Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti dokrývána dovozem. Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává nepatrné navýšení v potravinářském užití kukuřice.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na siláž. Pro nastávající období se předpokládá mírný růst v osevních plochách kukuřice na zrno, ale především u kukuřice na siláž, což by se mělo odrazit i ve zvýšené úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 16,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Stagnace v krmivářském užití v marketingovém roce 2011/2012 souvisela především s tím, že stavy hospodářských zvířat (především monogastrů – prasat a drůbeže) v ČR stále klesají.

V marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá další snížení v užití kukuřice pro krmivářské užití z výše uvedených důvodů do úrovně 350,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2011/2012 se předpokládal významný nárůst úrovně vývozu vzhledem k rekordní produkci kukuřice. V meziročním srovnání tak došlo k výraznému nárůstu o 270,8 tis. tun (tj. o 119,8 %) na celkovou úroveň 496,9 tis. tun.

S ohledem na průměrnou produkci u kukuřice se předpokládá skokové snížení úrovně vývozu v marketingovém roce 2012/2013 do výše 330,0 tis. tun.

Vývoz kukuřice v období let 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	22,7	69,2	91,9	2005/2006	173,0
2006	103,8	147,3	251,1	2006/2007	248,8
2007	101,5	53,9	155,4	2007/2008	153,8
2008	99,9	144,6	244,5	2008/2009	356,4
2009	211,8	232,4	444,2	2009/2010	397,0
2010	164,6	87,5	252,1	2010/2011	226,1
2011	138,6	197,6	336,2	2011/2012	496,9
2012	299,3	55,1 ^{*)}	354,4 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, *) údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2012/2013 se očekává výrazné snížení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se vyznačovalo velmi vysokým meziročním růstem. Vzhledem k předpokládanému sníženému vývozu kukuřice a vysokému navýšení počátečních zásob se očekává meziroční nárůst konečných zásob na úroveň 309,5 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2005/2006 – 2012/2013 (bez DPH)

	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Plodina	2005/2006	2 812	2 788	2 751	2 864	2 586	2 581	2 606	2 779	2 764	2 753	2 723	2 792
	2006/2007	2 828	2 801	2 887	3 086	3 290	3 429	3 601	3 784	3 848	3 744	3 715	3 678
	2007/2008	3 710	3 873	3 868	5 500	5 516	5 358	5 379	5 374	5 461	5 496	5 492	5 299
	2008/2009	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/2010	3 168	3 257	2 813	2 524	2 409	2 502	2 629	2 855	2 899	2 900	3 010	3 091
	2010/2011	3 128	3 043	3 568	4 046	4 013	4 205	4 498	4 801	5 116	4 988	5 046	5 280
	2011/2012	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/2013	4 767	4 843	5 176									

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2011 došlo u kukuřice na zrno podobně jako u ostatních obilovin k různému kolísání cen. Svého maxima (5 241 Kč/t) dosáhly na začátku marketingového roku 2011/2012 v měsíci červenec 2012. S ohledem na další cenové kolísání cen veškerých obilovin lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných obilovin bude mít buď mírně stoupající trend, či tyto ceny budou stagnovat. V závěru kalendářního roku 2012 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 5 100 – 5 500 Kč/t.

Graf. č. 11.

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE

Výroba

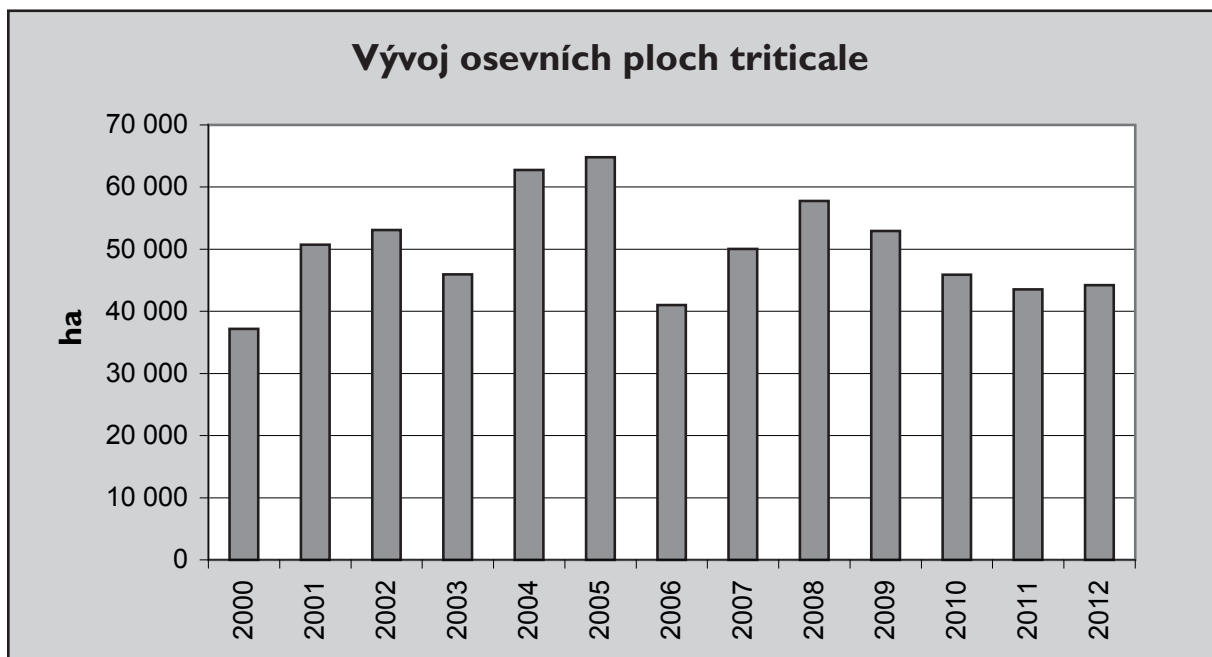
Sklizeň triticales se předpokládá dle ČSÚ k 15. 9. 2012 ve výši 197,1 tis. tun. Produkce této plodiny je znovu pod hranicí 200 tis. tun, tak jako v roce minulém. Přesto v letošním roce se jedná nepatrné navýšení celkové výroby o 0,2 tis. tun (tj. o 0,1 %) v porovnání s marketingovým rokem 2011/2012.

Prakticky stejný objem produkce ze sklizně 2012 souvisí především s nárůstem osevní plochy. Přes toto nevýznamné zvýšení výroby, i tak triticales deklaruje, že je bilančně velmi důležitou obilovinou na trhu s krmnými obilovinami.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2012 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2012 výše 44,2 tis. ha. To představuje meziroční nárůst o 0,7 tis. ha (tj. o 1,6 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticales, která zde byla v roce 2010.

Graf. č. 12.

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2012 se odhaduje na 4,46 t/ha. Ve srovnání se skutečností loňské sklizně se jedná o mírné snížení o 0,06 t/ha (tj. o 1,3 %). Jako u většiny ozimých obilovin měly i u triticales nepříznivé povětrnostní podmínky v zimním období vliv na pokles výnosu.

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2011/2012 zaznamenaly prudký pokles a dostaly se na podprůměrnou úroveň. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 50,5 tis. tun na konečných 25,0 tis. tun.

V letošním marketingovém roce se očekává určité navýšení těchto zásob na úroveň 42,6 tis. tun.

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný a v loňském marketingovém roce 2011/2012 nečekaně přesáhl objem 122,5 tun.

V marketingovém roce 2012/2013 se neočekává významnější dovoz triticales ze zahraničí.

Celková nabídka

Nízké konečné zásoby marketingového roku 2010/2011 u triticales měly rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2011/2012. V tomto marketingovém roce dosáhla celkové výše 222,1 tis. tun.

Konečné zásoby marketingového roku 2012/2013 by měly mírně vzrůst do úrovně 239,7 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2011/2012 se jedná o navýšení o 17,6 tis. tun (tj. o 7,9 %).

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ *) 2013
Osevní plocha	tis. ha	50,1	57,8	53,0	45,9	43,5	44,2
Výnos	t/ha	4,11	4,42	4,21	3,73	4,52	4,46
Výroba	tis. t	205,5	255,6	222,7	171,2	196,9	197,1
Počáteční zásoby	tis. t	18,8	46,5	94,1	75,5	25,0	42,6
Dovoz celkem	tis. t	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0
Celková nabídka	tis. t	224,4	302,3	316,8	246,7	222,1	239,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	165,0	188,5	228,0	213,0	162,0	171,0
z toho - potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	12,0	13,5	13,0	13,0	12,0	12,0
- krmiva	tis. t	138,0	140,0	170,0	150,0	115,0	119,0
- technické užití	tis. t	15,0	35,0	45,0	50,0	35,0	40,0
Vývoz celkem	tis. t	12,9	19,7	13,3	8,7	17,5	15,0
Celkové užití	tis. t	177,9	208,2	241,3	221,7	179,5	186,0
Konečné zásoby	tis. t	46,5	94,1	75,5	25,0	42,6	53,7
Konečné zásoby/celkové užití	%	26,15	45,18	31,29	11,28	23,74	28,87
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	28,19	49,90	33,12	11,74	26,31	31,40

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: *) údaje kromě osevní plochy odhad

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2011/2012 oproti předchozímu ročníku poklesla a byla na úrovni 115,0 tis. tun (meziroční pokles o 23,3 %).

Pro marketingový rok 2012/2013 se očekává nevýznamné zvýšení užití triticales na krmné účely. Zvýšení spotřeby triticales se očekává o 3,5 % na 119,0 tis. tun.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé meziplodiny. Pro nadcházející období se předpokládá stagnace ve spotřebě osiva.

V marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 40,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2011/2012 jde o zvýšení o 5,0 tis. tun (tj. o 14,3 %).

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2011/2012 vývoz triticales výrazně vzrostl a dosáhl úrovně 17,5 tis. tun, která je srovnatelná s marketingovým ročníkem 2008/2009.

V nadcházejícím marketingovém roce 2012/2013 se předpokládá pokles úrovně vývozu triticales do zahraničí.

Vývoz triticales v letech 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	7,4	4,4	11,8	2005/2006	24,9
2006	20,5	3,7	24,2	2006/2007	5,2
2007	1,5	9,2	10,7	2007/2008	12,9
2008	3,7	5,4	9,1	2008/2009	19,7
2009	14,3	8,6	22,9	2009/2010	13,3
2010	4,7	6,7	11,4	2010/2011	8,7
2011	2,0	10,9	12,9	2011/2012	17,5
2012	6,6	4,7 ^{*)}	11,3 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Celkové užití, konečné zásoby

V důsledku mírného meziročního navýšení počátečních zásob (o 17,6 tis. tun) a průměrné sklizně roku 2012 se v marketingovém roce 2012/2013 předpokládá zvýšení domácí spotřeby (o 9,0 tis. tun) a tím i celkového užití do výše 186,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly meziročně zvýšit o 11,1 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ doposud u triticales nesledoval. Z operativních šetření MZe ČR lze odvodit, že jeho ceny jsou srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

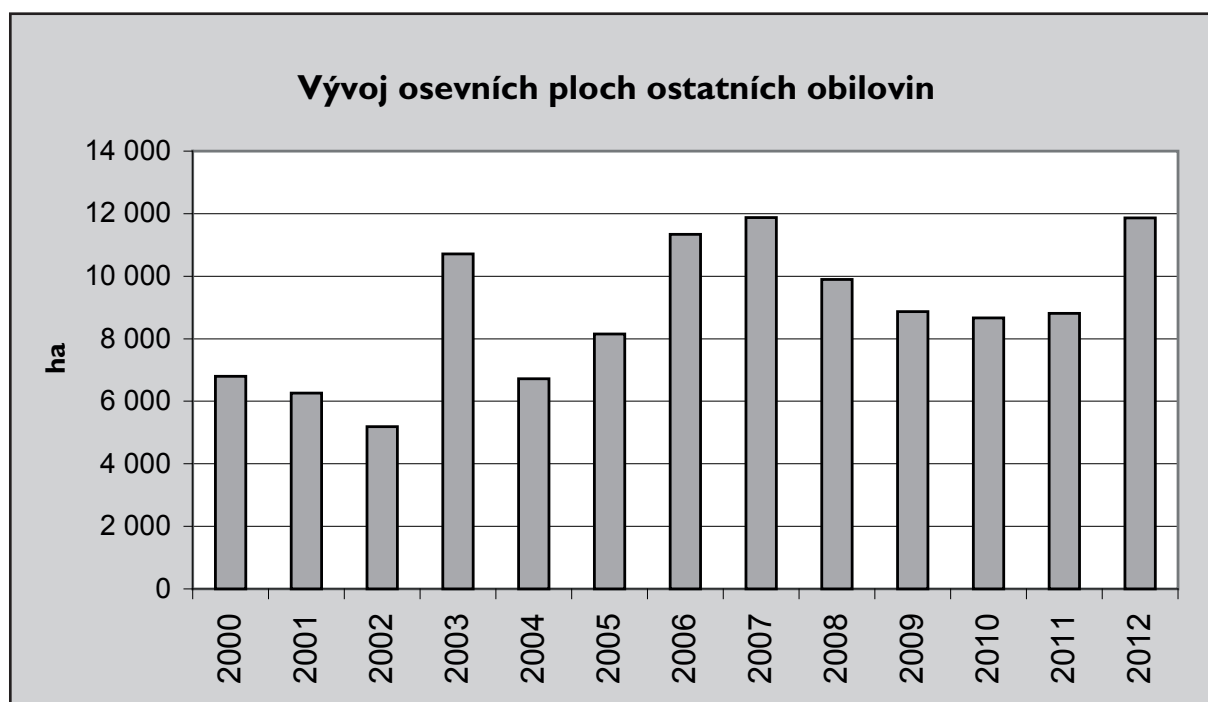
OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny.

Podle soupisu ploch ČSÚ k 31. 5. 2012 byla osevní plocha ostatních obilovin 11,9 tis. ha. Tato skupina plodin tedy vykázala meziroční zvýšení rozsahu pěstování o 3,1 tis. ha (tj. o 35,2 %). Rozsah pěstování této skupiny obilovin vzrostl především v důsledku zaorávek ozimých obilovin a je přibližně stejný jako v roce 2007. Odhad výnosů a produkce ČSÚ k 15. 9. 2012 ostatní obiloviny nezahrnuje. MZe odhaduje pro účely bilance výnos ostatních obilovin na úrovni 1,31 t/ha. Aktuální předpoklad produkce MZe u ostatních obilovin tedy dosahuje 15,4 tis. tun.

Graf. č. 13.

Pramen: ČSÚ

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel	Jedn.	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ ^{*)} 2013
Osevní plocha	tis. ha	11,9	9,9	8,9	8,7	8,8	11,9
Výnos	t/ha	1,63	1,47	1,64	1,31	1,67	1,31
Výroba	tis. t	19,3	14,5	14,5	11,3	14,7	15,4
Počáteční zásoby	tis. t	2,0	3,4	4,4	0,7	0,3	1,1
Dovoz celkem	tis. t	1,2	7,9	1,9	1,2	1,5	2,0
Celková nabídka	tis. t	22,5	25,8	20,8	13,2	16,5	18,5
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	13,0	12,7	12,5	6,0	5,0	9,0
z toho – potraviny	tis. t	6,0	6,0	6,0	3,0	3,0	6,0
– osiva	tis. t	2,0	1,7	1,5	1,0	1,5	2,0
– krmiva	tis. t	5,0	8,7	5,0	2,0	0,5	1,0
Vývoz celkem	tis. t	6,1	6,0	7,6	6,9	10,4	7,0
Celkové užití	tis. t	19,1	21,4	20,1	12,9	15,4	16,0
Konečné zásoby	tis. t	3,4	4,4	0,7	0,3	1,1	2,5
Konečné zásoby/celkové užití	%	17,91	20,58	3,72	2,66	7,29	15,78
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	26,31	34,69	5,98	5,72	22,44	28,06

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	0,6	0,5	1,1	2005/2006	1,1
2006	0,6	0,4	1,0	2006/2007	0,8
2007	0,4	0,4	0,8	2007/2008	1,2
2008	0,8	7,2	8,0	2008/2009	7,8
2009	0,6	1,0	1,6	2009/2010	1,9
2010	0,9	0,5	1,4	2010/2011	1,2
2011	0,7	1,1	1,8	2011/2012	1,5
2012	0,4	0,1 ^{*)}	0,5 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

Vývoz ostatních obilovin v letech 2005 – 2012 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2005	9,7	2,1	11,8	2005/2006	5,3
2006	3,2	3,2	6,4	2006/2007	4,3
2007	1,1	4,4	5,5	2007/2008	6,1
2008	1,7	5,1	6,8	2008/2009	8,8
2009	3,7	4,4	8,1	2009/2010	7,6
2010	3,2	3,9	7,1	2010/2011	6,9
2011	3,0	4,6	7,6	2011/2012	10,4
2012	5,8	2,4 ^{*)}	8,2 ^{*)}	2012/2013	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce srpna 2012

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě.
- Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin.
- Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin.
- Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy.
- Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin.
- Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekářenských výrobků.
- Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekářenských výrobků.
- Informace o aktuálním vývoji v komoditě **OLEJNINY**
- Informace o aktuálním vývoji v komoditě **LUSKOVINY**

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha ha	Orná půda ha	Osev. plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2009	1 528 021	3 025 597	50,50	100,00
	2010	1 459 505	3 016 858	48,38	100,00
	2011	1 468 129	3 008 090	48,80	100,00
	2012	1 444 668	3 000 390	48,14	100,00
Z toho: pšenice celkem	2009	831 299	3 025 597	27,48	54,40
	2010	833 577	3 016 858	27,63	57,11
	2011	863 132	3 008 090	28,69	58,79
	2012	815 381	3 000 390	27,17	56,44
pšenice ozimá	2009	793 472	3 025 597	26,23	95,45 ¹⁾
	2010	785 491	3 016 858	26,04	94,23 ¹⁾
	2011	805 779	3 008 090	26,78	93,35 ¹⁾
	2012	746 002	3 000 390	24,86	91,49 ¹⁾
pšenice jarní	2009	37 827	3 025 597	1,25	4,55 ^{1a)}
	2010	48 086	3 016 858	1,59	5,77 ¹⁾
	2011	57 353	3 008 090	1,90	6,64 ¹⁾
	2012	69 379	3 000 390	2,31	8,51 ¹⁾
žito	2009	38 453	3 025 597	1,27	2,52
	2010	30 249	3 016 858	1,00	2,07
	2011	24 985	3 008 090	0,83	1,70
	2012	30 557	3 000 390	1,02	2,12
ječmen celkem	2009	454 820	3 025 597	15,03	29,77
	2010	388 925	3 016 858	12,89	26,65
	2011	372 780	3 008 090	12,39	25,39
	2012	382 330	3 000 390	12,74	26,46
ječmen ozimý	2009	134 613	3 025 597	4,45	29,60 ²⁾
	2010	110 207	3 016 858	3,65	28,34 ²⁾
	2011	100 809	3 008 090	3,35	27,04 ²⁾
	2012	98 004	3 000 390	3,27	25,63 ²⁾
ječmen jarní	2009	320 207	3 025 597	10,58	70,40 ²⁾
	2010	278 718	3 016 858	9,24	71,66 ²⁾
	2011	271 972	3 008 090	9,04	72,96 ²⁾
	2012	284 326	3 000 390	12,81	74,37 ²⁾
oves	2009	50 021	3 025 597	1,65	3,27
	2010	52 278	3 016 858	1,73	3,58
	2011	45 236	3 008 090	1,50	3,08
	2012	50 770	3 000 390	1,69	3,51
triticale	2009	52 950	3 025 597	1,75	3,47
	2010	45 871	3 016 858	1,52	3,14
	2011	43 529	3 008 090	1,44	2,96
	2012	44 200	3 000 390	1,47	3,06
kukuřice	2009	91 610	3 025 597	3,02	6,00
	2010	99 945	3 016 858	3,31	6,85
	2011	109 651	3 008 090	3,65	7,47
	2012	109 565	3 000 390	3,65	7,58
ostatní obiloviny	2009	8 868	3 025 597	0,29	0,58
	2010	8 661	3 016 858	0,29	0,59
	2011	8 816	3 008 090	0,29	0,60
	2012	11 865	3 000 390	0,39	0,82

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZe

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem ²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	787 436	785 881	4 030 072	5,13
1992	735 866	734 641	3 330 279	4,53
1993	754 802	752 109	3 194 155	4,25
1994	765 082	764 659	3 551 666	4,64
1995	795 331	794 647	3 693 156	4,65
1996	756 484	754 656	3 560 921	4,72
1997	773 909	766 269	3 427 413	4,47
1998	849 237	847 900	3 637 835	4,29
1999	744 994	744 577	3 549 670	4,77
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472	4 229 261	5,33
2010	785 491	785 491	3 992 965	5,08
2011	805 779	805 779	4 660 196	5,78
2012	742 002	742 002	3 294 184 *	4,42 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1992	23 042	22 907	82 664	3,61
1993	28 396	28 127	110 116	3,92
1994	47 148	46 151	161 810	3,51
1995	36 661	36 106	129 613	3,59
1996	44 855	43 954	166 282	3,78
1997	60 228	59 181	212 856	3,60
1998	64 773	64 401	206 906	3,21
1999	122 567	122 526	487 601	3,91
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827	128 812	3,41
2010	48 086	48 086	168 588	3,51
2011	57 353	57 353	252 851	4,41
2012	69 379	69 379	283 603 *	4,09 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	799 681	797 550	4 081 279	5,12
1992	758 908	757 548	3 412 943	4,51
1993	783 198	780 236	3 304 271	4,23
1994	812 230	810 810	3 713 476	4,58
1995	831 992	830 753	3 822 769	4,60
1996	801 339	798 610	3 727 203	4,67
1997	834 137	825 450	3 640 269	4,41
1998	914 010	912 301	3 844 741	4,21
1999	867 561	867 102	4 028 271	4,65
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299	4 358 073	5,24
2010	833 577	833 577	4 161 553	4,99
2011	863 132	863 132	4 913 048	5,69
2012	815 381	815 381	3 577 787 *	4,39 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	89 184	89 181	352 992	3,96
1992	65 741	65 505	240 067	3,66
1993	66 976	67 161	256 079	3,81
1994	78 879	78 548	275 654	3,51
1995	79 377	79 344	261 938	3,30
1996	64 088	63 597	204 279	3,21
1997	75 740	75 647	259 412	3,43
1998	72 153	71 861	261 167	3,63
1999	55 160	55 069	202 373	3,67
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453	178 070	4,63
2010	30 249	30 249	118 233	3,91
2011	24 985	24 985	118 456	4,74
2012	30 557	30 557	146 279 *	4,79 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	251 384	243 390	1 236 077	5,08
1992	198 033	197 570	861 369	4,36
1993	194 611	192 004	676 289	3,52
1994	184 364	184 121	805 763	4,38
1995	189 959	189 497	818 016	4,32
1996	153 747	151 635	512 733	3,38
1997	158 118	157 051	664 811	4,23
1998	187 072	186 196	725 412	3,90
1999	164 412	164 083	664 112	4,05
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613	648 753	4,82
2010	110 207	110 207	495 786	4,50
2011	100 809	100 809	467 740	4,64
2012	98 004	98 004	398 659 *	4,07 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	337 266	339 744	1 596 946	4,70
1992	436 790	438 406	1 651 122	3,77
1993	443 652	444 457	1 742 228	3,92
1994	456 907	456 246	1 613 534	3,54
1995	370 259	368 119	1 322 471	3,59
1996	450 382	448 212	1 749 644	3,90
1997	495 333	489 441	1 819 737	3,72
1998	393 381	391 498	1 367 690	3,49
1999	379 284	378 827	1 473 264	3,89
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207	1 354 278	4,23
2010	278 718	278 718	1 088 670	3,91
2011	271 972	271 972	1 345 940	4,95
2012	284 326	284 326	1 259 047 *	4,43 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	588 650	583 134	2 833 023	4,86
1992	634 823	635 976	2 512 490	3,95
1993	638 263	636 461	2 418 517	3,80
1994	641 271	640 367	2 419 297	3,78
1995	560 218	557 615	2 140 487	3,84
1996	604 129	599 847	2 262 377	3,77
1997	653 451	646 492	2 484 548	3,84
1998	580 453	577 694	2 093 101	3,62
1999	543 696	542 910	2 137 376	3,94
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820	2 003 032	4,40
2010	388 925	388 925	1 584 456	4,07
2011	372 781	372 781	1 813 679	4,87
2012	382 330	382 330	1 657 706 *	4,34 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1991	75 756	74 922	301 682	4,03
1992	67 925	68 175	207 918	3,05
1993	67 973	69 509	262 594	3,78
1994	76 709	76 306	207 562	2,72
1995	60 112	60 236	186 693	3,10
1996	66 094	65 541	214 163	3,27
1997	77 823	77 570	246 637	3,18
1998	58 794	57 688	179 671	3,11
1999	54 415	53 988	179 130	3,32
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021	165 993	3,32
2010	52 278	52 278	138 244	2,64
2011	45 236	45 236	164 248	3,63
2012	50 770	50 770	177 267 *	3,49 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2003	45 970	45 970	161 860	3,52
2004	62 776	62 776	305 396	4,86
2005	64 811	64 811	255 186	3,94
2006	41 023	41 020	131 353	3,20
2007	50 051	50 050	205 513	4,11
2008	57 758	57 758	255 568	4,42
2009	52 950	52 950	222 711	4,21
2010	45 871	45 871	171 200	3,73
2011	43 529	43 529	196 918	4,52
2012	44 200	44 200	197 099 *	4,46 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1992	33 434	30 464	103 720	3,40
1993	29 656	32 217	157 045	4,87
1994	29 930	26 964	91 396	3,39
1995	27 315	26 441	113 274	4,28
1996	29 877	33 123	168 684	5,09
1997	34 985	41 184	285 199	6,92
1998	29 185	32 907	200 562	6,09
1999	33 036	39 447	260 495	6,60
2000	39 317	47 283	303 957	6,43
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	105 268	889 574	8,45
2010	99 945	103 276	692 589	6,71
2011	109 651	121 006	1 063 736	8,79
2012	109 565	109 565 *	783 268 *	7,15 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012

Ostatní obiloviny (bez triticale)

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2006	11 339	11 338	14 687	1,30
2007	11 877	11 877	19 320	1,63
2008	9 893	9 893	14 505	1,47
2009	8 868	8 868	14 547	1,64
2010	8 661	8 661	11 343	1,31
2011	8 816	8 816	14 722	1,67
2012	11 865	11 865	15 425 *	1,31 *

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad MZe ČR

Obiloviny celkem

Rok	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1986	1 681 837	1 672 080	7 128 158	4,26
1987	1 688 982	1 676 320	7 532 219	4,49
1988	1 676 759	1 655 290	7 532 215	4,55
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 541 679	7 831 999	5,08
2010	1 459 506	1 462 837	6 877 619	4,70
2011	1 468 130	1 479 485	8 284 807	5,60
2012	1 444 668	1 444 668*	6 554 831*	4,54*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2012 dle ČSÚ, u ostatních obilovin dle MZe

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů**Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)**

Plodina / rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 *
Pšenice potravinářská	3 738	2 749	3 150	4 578	5 106	2 889	3 392	5 039	4 785
Pšenice krmná	3 249	2 336	2 548	3 851	4 498	2 603	2 957	4 335	4 409
Ječmen sladovnický	3 805	3 241	3 270	4 729	6 012	3 848	3 408	4 821	5 114
Ječmen potravinářský	3 556	2 743	2 897	3 934	5 097	2 996	3 118	4 434	4 923
Ječmen krmný	3 077	2 348	2 464	3 675	4 278	2 483	2 640	4 024	4 388
Žito	3 388	2 342	2 927	4 386	4 789	2 645	2 852	4 726	5 038
Oves krmný	2 807	2 279	2 421	3 489	4 188	2 718	2 558	3 560	3 877
Kukuřice krmná	3 680	2 749	2 940	4 183	4 634	2 800	3 282	4 707	4 466

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2012 * průměr za období leden - září

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladov.	2003/04	3 797	3 704	3 697	3 688	3 729	3 740	3 798	3 877	3 916	3 968	4 019	4 041
	2004/05	3 913	3 690	3 682	3 700	3 724	3 684	3 663	3 626	3 547	3 600	3 423	3 353
	2005/06	3 076	2 981	3 083	3 127	3 112	3 094	3 114	3 176	3 205	3 231	3 253	3 189
	2006/07	3 122	3 212	3 267	3 344	3 434	3 475	3 682	3 713	4 127	4 309	4 124	4 212
	2007/08	4 184	5 037	5 323	5 789	5 981	6 271	6 369	6 549	6 464	6 555	6 571	6 554
	2008/09	6 165	5 904	5 582	5 256	5 200	4 975	4 651	4 734	4 443	4 106	3 864	3 535
	2009/10	3 595	3 652	3 364	3 383	3 514	3 336	3 343	3 280	3 409	3 198	3 250	3 081
	2010/11	3 072	3 055	3 388	3 652	4 017	4 147	4 241	4 518	4 652	4 710	5 063	4 916
	2011/12	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/13	5 175	4 940	5 071									
Ječmen potra- vin.	2003/04	3 217	-	3 570	3 491	3 500	3 488	3 777	3 822	4 028	3 957	3 958	3 875
	2004/05	-	3 146	3 508	3 477	2 963	3 327	2 950	3 190	2 950	2 892	2 948	2 813
	2005/06	2 683	2 697	-	2 613	-	2 827	2 527	-	-	-	-	-
	2006/07	-	2 766	-	3 127	-	3 130	3 136	3 180	3 092	3 300	3 397	3 317
	2007/08	3 442	3 526	4 491	4 961	5 640	5 725	5 925	5 867	-	5 751	5 990	-
	2008/09	-	4 553	4 440	4 600	4 588	-	3 083	3 389	3 734	3 783	3 136	3 330
	2009/10	-	-	-	2 500	2 786	-	2 574	-	3 137	3 390	2 542	2 623
	2010/11	2 633	2 667	3 075	3 473	3 271	4 392	3 742	4 070	4 414	4 970	-	-
	2011/12	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 863	4 997	5 115	5 014
	2012/13	-	4 850	5 093									
Ječmen krmný	2003/04	2 499	2 454	2 718	2 790	2 909	3 032	3 076	3 409	3 543	3 530	3 532	3 463
	2004/05	3 217	2 945	2 891	2 820	2 767	2 659	2 612	2 600	2 544	2 477	2 471	2 419
	2005/06	2 322	2 150	2 178	2 256	2 314	2 281	2 348	2 407	2 379	2 434	2 416	2 455
	2006/07	2 431	2 368	2 431	2 483	2 598	2 678	2 812	3 055	3 200	3 175	3 234	3 158
	2007/08	3 353	3 609	4 074	4 516	4 895	5 023	5 039	5 076	5 125	5 435	5 513	4 990
	2008/09	4 311	3 439	3 426	3 186	2 951	2 841	2 724	2 638	2 732	2 659	2 598	2 620
	2009/10	2 410	2 207	2 249	2 360	2 301	2 300	2 330	2 378	2 412	2 359	2 357	2 335
	2010/11	2 336	2 543	2 903	3 138	3 201	3 393	3 615	4 020	4 220	4 432	4 399	4 244
	2011/12	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/13	4 545	4 712	4 912									
Oves krmný	2003/04	2 838	2 602	2 571	2 623	2 761	2 777	2 893	2 966	2 973	3 091	3 110	3 072
	2004/05	2 850	2 915	2 706	2 576	2 597	2 458	2 549	2 320	2 377	2 461	2 265	2 343
	2005/06	2 263	2 226	2 235	2 246	2 220	2 116	2 145	2 137	2 172	2 311	2 337	2 296
	2006/07	2 375	2 477	2 478	2 530	2 599	2 697	2 765	2 839	3 001	3 238	3 248	3 325
	2007/08	3 237	3 449	3 785	4 173	4 433	4 375	4 311	4 919	4 925	5 121	4 923	4 536
	2008/09	4 545	4 198	3 335	3 244	3 112	3 085	3 185	3 103	2 929	2 984	2 877	3 014
	2009/10	2 839	2 394	2 281	2 349	2 442	2 215	2 275	2 435	2 462	2 475	2 432	2 448
	2010/11	2 501	2 296	2 557	2 844	2 963	3 009	3 252	3 468	3 937	3 955	3 707	3 652
	2011/12	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/13	3 884	4 134	4 422									
Kuku- řice krmná	2003/04	2 594	2 727	3 008	3 300	3 438	3 594	3 703	3 987	4 172	4 117	4 118	4 138
	2004/05	4 234	3 852	3 800	3 320	2 915	2 875	2 790	2 820	2 831	2 826	2 682	2 747
	2005/06	2 812	2 788	2 751	2 864	2 586	2 581	2 606	2 779	2 764	2 753	2 723	2 792
	2006/07	2 828	2 801	2 887	3 086	3 290	3 429	3 601	3 784	3 848	3 744	3 715	3 678
	2007/08	3 710	3 873	3 868	5 500	5 516	5 358	5 379	5 374	5 461	5 496	5 492	5 299
	2008/09	5 121	4 829	4 745	3 157	2 631	2 626	2 597	2 718	2 754	2 886	2 924	3 048
	2009/10	3 168	3 257	2 813	2 524	2 409	2 502	2 629	2 855	2 899	2 900	3 010	3 091
	2010/11	3 128	3 043	3 568	4 046	4 013	4 205	4 498	4 801	5 116	4 988	5 046	5 280
	2011/12	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/13	4 767	4 843	5 176									

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2007	6 442,33	6 414,02	6 680,38	6 669,61	6 861,48	6 760,72	6 785,28	6 917,29	7 259,00	7 647,05	8 243,99	8 795,79
2008	9 105,68	9 582,0	9 828,32	10 152,03	10 153,64	10 117,94	9 974,03	10 004,62	9 829,34	9 615,99	9 111,32	8 728,51
2009	8 479,68	7 625,03	7 628,37	7 488,45	7 516,96	7 663,86	7 424,16	7 163,68	6 806,86	6 472,90	6 356,24	6 465,18
2010	6 553,20	6 159,88	6 130,99	5 983,87	5 922,27	5 866,05	5 707,46	5 882,07	6 091,85	6 268,99	7 176,04	7 744,57
2011	8 236,85	8 672,48	9 064,1	8 910,35	8 930,28	9 495,56	9 236,53	9 159,79	8 791,17	8 628,66	8 591,81	8 368,53
2012	8 311,99	8 150,11	8 048,95	7 915,12	7 912,14	8 245,01	8 264,38	8 112,95	8 265,91	8 654,63		
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2007	5 993,28	6 338,08	6 430,44	6 474,69	6 506,46	6 511,05	6 498,75	6 508,02	6 621,27	7 345,47	7 836,41	8 062,87
2008	8 676,43	8 984,60	8 996,43	9 019,55	9 023,91	9 023,82	8 899,14	8 803,60	8 622,33	8 267,22	7 855,30	7 646,58
2009	7 226,61	6 534,88	6 475,31	6 395,78	6 304,96	6 263,72	6 252,74	6 136,31	6 057,22	5 817,58	5 683,34	5 663,41
2010	5 660,59	5 655,69	5 584,19	5 563,91	5 534,38	5 548,16	5 536,88	5 545,83	6 007,03	6 354,3	6 548,84	6 840,51
2011	7 243,52	8 030,09	8 158,72	8 244,94	8 289,39	8 282,79	8 267,38	8 196,92	8 047,92	7 743,78	7 458,61	7 325,84
2012	7 199,01	7 036,58	6 968,65	6 924,02	6 990,26	7 068,45	7 079,72	7 247,36	7 543,99	7 777,95		
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2007	5 694,14	5 962,51	6 022,55	6 089,53	6 066,31	6 079,52	6 048,89	6 067,57	6 184,39	6 874,64	7 572,53	7 761,55
2008	8 196,95	8 315,67	8 369,73	8 388,23	8 466,35	8 493,34	8 420,55	8 324,71	8 082,61	7 585,41	7 022,71	6 818,26
2009	6 655,28	5 968,90	5 869,69	5 786,69	5 760,64	5 687,36	5 673,41	5 595,66	5 518,41	5 354,25	5 215,20	5 215,50
2010	5 170,46	5 068,99	5 023,09	4 990,26	4 940,20	4 969,59	4 965,59	4 965,28	5 335,88	6 021,97	6 430,30	6 560,21
2011	6 854,72	7 522,93	7 640,67	7 804,99	7 891,39	7 951,97	7 960,95	7 860,07	7 818,48	7 428,89	7 203,08	7 089,68
2012	6 862,32	6 684,03	6 629,85	6 608,55	6 662,61	6 732,73	6 794,51	7 071,75	7 339,89	7 488,32		
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2007	6 570,77	6 992,47	6 805,96	7 040,22	6 959,33	6 945,41	6 812,24	6 804,31	6 812,91	7 625,55	8 329,85	8 337,95
2008	8 571,98	8 550,88	8 542,97	8 658,05	8 558,38	8 699,96	8 508,42	5 539,44	8 301,18	7 812,65	7 419,87	7 014,13
2009	6 751,85	6 404,24	6 354,14	6 024,02	5 976,74	5 894,45	5 894,82	5 909,30	5 815,64	5 608,17	5 438,62	5 431,34
2010	5 379,02	5 353,03	5 288,26	5 345,91	5 354,11	5 342,49	5 343,57	5 321,58	5 572,45	6 024,24	6 555,81	6 959,86
2011	7 282,92	8 132,97	8 357,22	8 589,67	8 635,95	8 595,75	8 616,93	8 567,94	8 444,59	8 379,78	8 403,77	8 319,86
2012	8 296,19	8 294,48	8 319,35	8 297,18	8 336,77	8 358,70	8 329,98	8 366,52	8 400,29	8 385,69		
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2007	14,00	14,01	13,92	13,91	13,89	14,08	14,22	14,19	14,18	14,19	15,70	16,46
2008	16,91	16,96	17,00	16,64	16,63	16,75	16,80	16,80	16,90	16,85	16,68	16,62
2009	16,59	16,36	16,22	15,88	15,73	15,51	15,40	15,16	15,14	14,89	14,74	14,69
2010	14,78	14,74	14,44	14,34	14,28	14,18	14,18	14,23	14,26	14,30	15,19	15,84
2011	16,09	16,05	16,04	16,52	17,65	17,99	18,09	18,35	18,34	18,34	18,30	18,28
2012	17,98	17,73	17,44	17,42	17,40	17,37	17,44	17,39	17,40	17,49		
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2007	27,75	27,79	27,74	27,79	27,78	27,80	27,82	27,81	27,77	27,80	31,53	33,78
2008	34,31	34,44	34,34	33,96	33,80	33,89	33,84	33,90	33,87	33,89	33,36	33,22
2009	33,22	32,61	31,38	30,89	30,45	29,70	29,26	28,67	28,46	27,79	26,99	26,30
2010	26,29	25,63	25,02	24,74	24,69	24,62	24,72	24,60	24,44	24,28	25,65	27,40
2011	27,71	27,85	27,73	29,16	32,49	33,29	33,61	33,61	33,61	34,14	34,03	33,85
2012	33,50	33,16	32,80	32,80	32,32	32,69	32,81	32,79	32,79	32,83		

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Výrobek	Rok	Měsíc											
		I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná	2008	12,26	12,15	11,47	12,88	13,30	13,65	13,37	13,74	13,49	13,25	12,54	11,87
mouka	2009	11,62	11,06	10,45	10,18	10,59	9,69	9,38	9,62	9,22	9,16	9,04	8,90
hladká	2010	8,41	8,73	8,38	8,67	8,50	8,29	7,99	7,99	8,59	8,88	10,03	10,37
l kg	2011	10,71	11,24	11,24	11,41	11,83	11,79	11,62	11,04	11,24	11,30	11,57	11,47
	2012	11,56	11,33	11,33	10,53	10,63	10,55	10,56	11,26	11,75	12,60		
Pšeničná	2008	12,39	11,89	11,29	12,94	13,33	14,05	13,00	14,00	12,66	13,10	13,09	12,03
mouka	2009	11,04	10,42	9,81	9,93	10,31	8,99	9,24	8,98	9,00	8,98	8,98	9,09
hrubá	2010	8,10	8,42	8,62	8,71	8,36	8,17	7,96	7,58	8,26	8,52	10,22	10,38
l kg	2011	10,50	11,05	11,25	11,34	11,52	11,00	11,60	11,25	11,11	11,08	11,49	11,44
	2012	11,49	11,21	11,18	9,92	10,12	10,55	10,79	11,66	11,81	12,54		
Chléb	2008	22,60	23,65	23,63	23,02	23,33	22,47	22,95	22,70	23,41	22,02	22,20	22,67
konzumní	2009	21,52	21,35	21,09	20,73	19,00	19,37	18,57	18,92	18,14	18,84	18,13	18,77
kmínový	2010	17,83	18,89	18,89	18,84	18,22	18,39	17,73	17,43	17,69	17,69	18,87	19,85
l kg	2011	19,17	19,15	19,05	19,48	22,52	22,70	22,12	22,63	22,94	22,92	22,96	22,96
	2012	22,78	22,75	23,34	23,30	22,72	22,76	22,51	22,68	22,73	22,75		
Pečivo	2008	52,79	54,31	55,72	55,89	54,10	54,68	54,02	54,57	52,62	54,51	51,32	52,39
pšeničné	2009	50,13	46,17	44,77	45,48	42,27	37,82	33,45	32,06	32,52	32,96	34,00	33,87
bílé	2010	33,78	33,66	33,51	32,27	33,19	33,30	33,21	33,38	31,89	33,02	34,91	38,37
l kg	2011	37,66	37,64	37,75	38,45	45,88	45,99	45,97	46,10	46,08	46,08	46,09	45,99
	2012	45,50	45,55	46,07	44,06	43,15	43,12	42,89	41,80	41,85	41,84		

Pramen

INFORMACE O AKTUÁLNÍM VÝVOJI V KOMODITĚ OLEJNINY

V České republice byly olejniný pro marketingový rok 2011/2012 pěstovány na 464,4 tis. ha tzn. 18,7 % osevní plochy. Největší zastoupení měla řepka s 373,4 tis. ha následovaná mákem s 31,5 tis. ha a slunečnicí s 28,6 tis. ha. Celková sklizeň olejin dosáhla 1 183,7 tis. tun. Z uvedeného objemu, připadl největší podíl 1 046,1 tis. tun na řepku. Slunečnice bylo vyprodukováno celkem 70,9 tis. tun a máku 26,9 tis. tun.

V roce 2012 byly olejniný zasety na 470,8 tis. ha, 19,0 % osevní plochy. Z uvedených ploch největší část 401,3 tis. ha připadá na řepku, 24,6 tis. ha na slunečnici a 18,4 tis. ha na mák. Osevní plocha máku tak rekordně poklesla a je nejnižší za posledních 15 let. Produkce olejin v roce 2012 by podle odhadu vydaného ČSÚ pro jednotlivé olejniný měla být rekordní na úrovni cca 1 223,6 tis. tun. Vysoká produkce vychází zejména z rozšíření osevních ploch.

Tab. č. 1. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejin v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce t
2007/2008	451 657	451 658	2,54	1 145 526
2008/2009	483 851	483 851	2,47	1 194 207
2009/2010	486 533	486 533	2,63	1 279 618
2010/2011	490 420	490 420	2,37	1 160 093
2011/2012	464 405	464 405	2,54	1 183 736
2012/2013 ¹⁾	470 819	470 819	2,59	1 223 556

Pramen: ČSÚ

Poznámka: odhad ČSÚ k 15. 9. 2012

ŘEPKA OLEJKA

Pěstování řepky je v posledních letech ziskové. Náklady na pěstování řepky olejky sice mírně rostou, ale hektarový výnos a více než příznivé ceny CZV řadí řepku mezi rentabilní plodiny.

Tab. č. 2. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce řepky olejné v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce tun
2007/2008	337 570	337 571	3,06	1 031 920
2008/2009	356 924	356 924	2,94	1 048 943
2009/2010	354 826	354 826	3,18	1 128 119
2010/2011	368 824	368 824	2,83	1 042 418
2011/2012	373 386	373 386	2,80	1 046 071
2012/2013 ¹⁾	401 319	401 319	2,81	1 126 803

Pramen: ČSÚ

Poznámka: odhad ČSÚ k 15. 9. 2012

Pro marketingový rok 2011/2012 bylo oseto řepkou olejkou již 373,4 tis. ha. Dle statistik ČSÚ byl hektarový výnos 2,80 t/ha a celková produkce řepkového semene 1 046 tis. tun. Nízká evropská i světová produkce a vysoká spotřeba řepkového semene je příčinou vysokých cen na zahraničním i domácím trhu. Uvedené skutečnosti přispěly k významnému rozšíření osevní plochy na rekordních 401,3 tis. ha (+7,5 %) pro marketingový rok 2012/2013. Produkci řepky odhaduje ČSÚ na 1 126,8 tis. tun, to znamená meziroční nárůst o 80,7 tis. tun (+7,7 %).

Tab. č. 3. Bilance výroby a užití semene řepky olejné

Ukazatel	MJ.	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/12	2012/2013 ¹⁾
Sklizňová plocha	tis. ha	337,6	356,9	354,8	368,8	373,4	401,3
Hektarový výnos	t/ha	3,06	2,94	3,16	2,83	2,80	2,81
Produkce	tis. t	1 031,9	1 048,9	1 128,1	1 042,4	1 046,1	1 126,8
Dovoz	tis. t	29,9	32,6	64,9	106,3	92,7	90,0
Celková nabídka	tis. t	1 141,8	1 100,3	1 205,1	1 182,7	1 216,2	1 287,6
Průmysl. zpracov.	tis. t	700,0	650,0	720,0	850,0	850,0	900,0
toho MEŘO	tis. t	242,3	300,0	450,0	550,0	550,0	550,0
Osivo	tis. t	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,7
Vývoz	tis. t	420,6	435,7	448,6	252,8	292,9	300,0
Konečná zásoba	tis. t	18,8	12,1	34,0	77,4	70,8	84,9

Pramen: ČSÚ, MZe ČR

Poznámka: ¹⁾ predikce MZe ČR

Ceny řepkového semene

Ceny řepkového semene v České republice vycházejí z cen na zahraničních trzích a jsou ovlivňovány domácí potřebou a poptávkou ze zahraničí. Rozšířené kapacity zpracovatelského průmyslu mohou zpracovat většinu domácí produkce a pro vývoz jsou k dispozici menší objemy řepkového semene, než tomu bylo v předchozím desetiletí.

Tab. č. 4 Průměrné roční CZV řepkového semene v Kč/t za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Kč/t	7 348	7 183	5 628	6 657	7 418	9 785	7 104	7 545	11 207	11 714

Pramen : ČSÚ,

Poznámka: ¹⁾ průměrná CZV od ledna do září

Nejvýznamnějšími partnery českého zahraničního obchodu při dovozu řepkového semene jsou v posledních letech následující země Slovensko, Rakousko, Německo a Polsko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Slovensko, Maďarsko.

SLUNEČNICE

Pěstitelská plocha slunečnice si v posledních letech udržuje určitou stabilitu. Osev pro marketingový rok 2011/2012 dosáhl úrovně 28,6 tis. ha a byl ve srovnání s předchozím marketingovým rokem o 1 382 ha (+5,0 %) větší. Celková produkce z této plochy 70,9 tis. tun byla o 12,4 % vyšší.

V roce 2012 byla naseta slunečnice na ploše 24,6 tis. ha. To představuje meziroční snížení o 4,0 tis. ha (-16,3 %).

Přestože výhodou slunečnice je bezproblémové zpeněžení produkce a realizační cena v posledním období byla příznivá, atraktivita pěstování řepky, která obsadila větší část osevní plochy byla pro pěstitele vyšší.

Tab. č. 5. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce slunečnice v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce tun
2007/2008	24 425	24 426	2,13	52 000
2008/2009	24 468	24 468	2,49	60 933
2009/2010	25 621	25 621	2,38	61 031
2010/2011	27 172	27 172	2,11	57 358
2011/2012	28 554	28 554	2,48	70 900
2012/2013 ¹⁾	24 634	24 634	2,22	54 603

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ hektarový výnos a celková produkce - odhad k 15. 9. 2012**Ceny slunečnicového semene****Tab. č. 6. Průměrné roční ceny zemědělských výrobců slunečnicového semene (bez DPH)**

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Kč/t	7 979	7 836	7 722	6 399	6 040	7 455	9 287	7 084	6 942	10 240	10 266

Pramen: ČSÚ

Poznámky: ¹⁾ průměrná CZV od ledna do září

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu slunečnicového semene jsou v posledních letech Ukrajina, Slovensko, Čína a Moldavsko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Nizozemsko, Slovensko a Rakousko.

Následující bilance výroby a užití slunečnicového semene v České republice poskytuje celkový pohled na vývoj od marketingového roku 2007/08. Ukazuje výkyvy v produkčních plochách, hektarových výnosech i produkci. Celkovému zahraničnímu obchodu ČR pak odpovídá domácí spotřeba. Vzhledem k nedostupnosti údajů musí být u domácí spotřeby slunečnicového semene uplatněn kvalifikovaný odhad. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ a tím i opravy následných propočtů.

Tab. č. 7. Bilance výroby a užití semene slunečnice

Ukazatel	MJ.	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ¹⁾
Sklizňová plocha	tis. ha	24,4	24,5	25,6	27,2	28,6	24,6
Hektarový výnos	t/ha	2,13	2,49	2,44	2,11	2,48	2,3
Produkce	tis. t	52,0	60,9	62,4	57,4	70,9	56,6
Dovoz	tis. t	15,5	15,5	11,2	10,5	45,8	45,0
Celková nabídka	tis. t	103,6	93,1	90,6	70,6	117,7	118,7
Dom. spotřeba ²⁾	tis. t	50,5	32,5	40,0	38,0	50,0	50,0
Vývoz	tis. t	36,4	43,6	47,9	31,6	50,6	50,0
Konečná zásoba	tis. t	16,7	17,0	2,7	1,0	17,1	18,7

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe

Poznámka: ¹⁾ predikce MZe²⁾ kvalifikovaný odhad MZe**MÁK SETÝ**

V posledních třech letech je pěstování máku poznamenáno propadem cen CZV. Tato skutečnost se odráží v poklesu pěstitelských ploch a tím i produkce. Na propadu ceny se podílí významnou měrou dovoz makového semene do ČR z oblastí pěstování technického máku. Takový mák je v podstatě vedlejším produktem při výrobě hlavní suroviny určené pro farmaceutický průmysl. Mák pěstovaný

za účelem potravinářského užití nemohl cenou konkurovat a osevní plocha, se snížila ve srovnání s předchozím marketingovým rokem o 41,7 % na 18,4 tis. ha.

Tab. č. 8. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce semene máku v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2007/2008	56 915	56 914	0,58	33 101
2008/2009	69 793	69 793	0,71	49 428
2009/2010	53 623	53 623	0,61	32 692
2010/2011	51 103	51 103	0,46	23 690
2011/2012	31 495	31 495	0,85	26 918
2012/2013 ¹⁾	18 363	18 363	0,70	12 842

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ odhad ČSÚ k 15. 9. 2012

Tab. č. 9. Průměrné roční CZV makového semene za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Kč/t	24 634	27 430	28 311	26 577	31 146	50 294	67 031	21 785	24 725	27 640	26 502

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ průměrná CZV od ledna do září

Tab. č. 10. Bilance výroby a užití makového semene

Ukazatel	Mj.	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ¹⁾
Sklizňová plocha	ha	56 914	69 793	53 623	51 103	31 495	18 363
Hektarový výnos	t/ha	0,58	0,71	0,61	0,46	0,85	0,75
Produkce	t	33 101	49 428	32 692	23 690	26 918	13 725
Dovoz	t	1 984	1 827	2 163	4 345	5 488	4 326
Počáteční zásoby	t	1 611	351	9 012	6 921	1 682	889
Celková nabídka	t	36 696	51 606	43 867	34 956	34 088	18 940
Potravinář. užití	t	4 000	4 300	4 500	4 500	1 500	2 500
Osivo	t	210	162	153	95	55	65
Krmiva a ztráty	t	1 790	4 538	3 347	2 405	545	935
Domácí užití celk.	t	6 000	9 000	8 000	7 000	2 100	3 500
Vývoz	t	30 345	33 594	29 099	23 774	31 099	14 209
Konečná zásoba	t	351	9 012	6 921	1 682	889	1 231

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Poznámka: ¹⁾ odhad MZe

HOŘČICE

Problémy s odbytem a nízké CZV ovlivnily osev pro rok 2011/12, kdy bylo hořčicí na semeno oseto pouze 18 122 ha. Pro rok 2012/13 se osevní plochy snížily na 16 949 ha a s výnosem 0,80 t/ha očekáváme produkci přibližně 14,5 tis.t.

Tab. č. 11. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková produkce semene hořčice

Marketingový rok	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2007/2008	21 349	21 348	0,60	12 802
2008/2009	26 246	26 246	0,89	23 290
2009/2010	41 790	41 790	0,92	38 651
2010/2011	26 819	26 819	0,58	15 586
2011/2012	18 122	18 122	0,93	16 833
2012/2013 ¹⁾	16 949	16 949	1,01	17 191

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ plochy oseví ČSÚ, výnos a produkce odhad k 15. 9. 2012

Tab. č. 12. Bilance výroby a užití hořčičného semene

Ukazatel	MJ.	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ¹⁾
Sklizňová plocha	ha	21 349	26 246	41 790	26 819	18 122	16 949
Hektarový výnos	t/ha	0,60	0,89	0,92	0,58	0,93	0,80
Produkce	t	12 802	23 290	38 651	15 586	16 833	14 500
Dovoz	t	1 625	1 614	2 040	3 914	1 084	3 100
Celková nabídka	t	18 962	26 141	41 876	29 590	24 764	19 252
Domácí užití	t	12 000	10 000	12 000	12 000	9 000	9 000
Vývoz	t	5 725	14 956	19 786	10 743	14 112	9 500
Konečná zásoba	t	1 237	1 185	10 090	6 847	1 652	752

Pramen: ČSÚ, MZe.,

Poznámka: ¹⁾ odhad MZe

Dlouhodobě je nejvíce hořčičného semene dováženo z Ukrajiny, Německa, Rumunska, Kanady, Slovenska a Indie. Více než 64,0 % celkové domácí produkce hořčičného semene směřuje při vývozu převážně do Německa, Polska, Nizozemska, Maďarska, Rakouska a na Slovensko.

LEN OLEJNÝ

V posledních letech klesají podle statistik FAO světové produkční plochy i produkce lnu olejného. Plochy lnu olejného v České republice velice kolísají. Očekávalo se, že s ukončením pěstování lnu přádného vzrostou plochy lnu olejného nad 7,0 tis. ha, ale pravděpodobně pokles CZV odradil zemědělce od pěstování této komodity. V současné době se v EU-27 pěstuje přibližně 122,0 tis. ha lnu olejného s produkcí přibližně 82,0 tis. tun lněného semene. V EU-27 jsou největší pěstitelé lnu olejného Francie, Velká Británie a Německo.

Tab. č. 13. Bilance výroby a užití lněného semene

Ukazatel	MJ.	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013 ¹⁾
Produkce	t	1 742	1 405	4 291	3 928	3 433	2 171
Dovoz	t	1 800	2 181	1 985	2 228	1 629	2 150
Celková nabídka	t	6 066	4 201	6 371	6 283	5 828	4 598
Domácí užití ²⁾	t	3 500	2 800	3 500	3 500	750	800
Vývoz	t	1 951	1 306	2 744	2 017	4 801	3 780
Konečná zásoba	t	615	95	1 217	766	277	18

Pramen: ČSÚ, MZe

Poznámka: 1) ČSÚ; 2) odhad MZe

Len olejný patří k významným kulturním plodinám, které mají v našem zemědělství své oprávněné místo.

SÓJA LUŠTINATÁ

Pěstování sóji si doposud v České republice nenašlo zastoupení odpovídající jejímu významu a sójové boby jsou využívány hlavně v krmivářském průmyslu. Zlepšující se technické vybavení pro zpracování sóji u producentů krmných směsí umožňuje zpracování sójových bobů z domácí produkce a tím i zlevnění výroby krmiv. Ceny sójových bobů ČSÚ nepublikuje.

Tab. č. 14. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce sóji v České republice

Marketingový rok	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
2008/2009	4 339	4 339	2,17	9 419
2009/2010	6 046	6 046	2,26	13 641
2010/2011	9 472	9 472	1 70	16 135
2011/2012	7 584	7 584	2,36	17 934
2012/2013 ¹⁾	5 742	5 742	2,17	12 476

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ soupis ploch osevů ČSÚ, hektarový výnos a produkce odhad k 15. 9. 2012

INFORMACE O AKTUÁLNÍM VÝVOJI V KOMODITĚ LUSKOVINY

Pěstování luskovin má v ČR dlouholetou tradici. V posledních letech se nicméně luskoviny dostávají do výrazného útlumu, což se projevuje především výrazným propadem jejich ploch. Přes pokračující pokles osevních ploch zůstává v ČR dominantní luskovinou hrách setý.

Hlavní překážkou rozšiřování ploch luskovin je silná konkurence ze strany importu sójových bobů, či jejich pokrutin do EU a ČR a jiné převážně ekonomické faktory. Ke snižování ploch luskovin na zrno navíc přispívá i pokračující pokles stavů hospodářských zvířat.

Luskoviny mají uplatnění v potravinářském průmyslu i jako složka krmných směsí pro hospodářská zvířata. Jedna z nejvýznamnějších předností luskovin je jejich meliorační a zúrodňující dopad na půdu. Svě nezastupitelné místo mají proto luskoviny v osevních postupech a v ekologickém hospodářství jako vynikající předplodina.

Pro rozšíření, nebo udržení ploch luskovin do budoucna bude podstatné zejména dodržování pěstitelských technologií a využití nových, výkonnějších odrůd. Pěstování luskovin je do budoucna udržitelné za předpokladu zachování minimálně současné úrovně podpory a zlepšení ekonomiky sektoru. Luskoviny jsou v ČR v podmínkách Společné zemědělské politiky EU podporovány zejména systémem přímých plateb. Dalšími možnými formami podpory jsou národní podpory v rámci dotačních programů ministerstva, podpory z PGRLF či podpory v rámci PRV.

V minulých letech stagnovala výměra pěstování luskovin na zrno na úrovni kolem 30,0 tis. ha. V roce 2011 však došlo k výraznému propadu osevní plochy luskovin na 22 316 ha. Hrách pěstovaný na výměře 17 189 ha tvořil převážnou část výměry luskovin pěstovaných na zrno (77,0 %). Osevní plocha lupiny klesla na 1 547 ha (7,0 %) a plocha ostatních luskovin na zrno (mimo sóji) byla 3 580 ha (16,0 %). Přes výrazný propad ploch byly podmínky pro pěstování luskovin příznivé. V roce 2011 tak bylo dosaženo na území ČR rekordního výnosu hrachu nad 3,0 t/ha a podle dostupných informací bylo dosaženo i velmi dobré kvality sklizené produkce. Při průměrném výnosu 2,85 t/ha činila v roce 2011 celková produkce luskovin na zrno 63 564 tun. Z toho produkce hrachu setého zaujímala 52 341 tun, produkce lupiny 3 333 tun a produkce ostatních luskovin 7 892 tun.

Na rozdíl od roku minulého nebyly povětrnostní podmínky pro pěstování luskovin v aktuálním roce 2012 příznivé a to v průběhu jara, kdy byly rostliny postižené suchem, tak i sklizně, která byla poznamenána deštivým počasím. Kromě toho došlo k dalšímu propadu ploch luskovin na historicky nejnižší úroveň. Tyto podmínky tak vytváří předpoklad pro výrazně podprůměrnou produkci luštěnin letošního roku. Na základě odhadu ČSÚ a MZe by v marketingovém roce 2012/2013, produkce luštěnin sklizená z plochy 20 177 ha, měla dosáhnout 40 090 tun. U hrachu ČSÚ se odhaduje produkci ve výši 31 869 tun semene z plochy 15 068 ha při průměrném výnosu 2,23 t/ha. Meziročně by tak klesla celková produkce semene hrachu následkem nižších výnosů i propadu plochy o 20 472 tun (tj. o 39,0 %).

Na základě aktuálních odhadů ČSÚ z výměry 1 408 ha bylo sklizeno 2 221 tun lupiny při průměrném výnosu 1,58 t/ha.

Tab. č. 1. Plochy, výnosy a produkce luskovin na zrno celkem

Rok	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Prům. výnos (t/ha)	Produkce (t)
1990/1991	56 623	56 011	2,71	152 000
1991/1992	70 946	71 126	2,74	194 607
1992/1993	91 856	90 110	2,26	203 472
1993/1994	94 155	93 557	2,43	227 497
1994/1995	72 335	70 798	2,31	163 230
1995/1996	60 671	59 872	2,41	144 136
1996/1997	56 363	54 634	2,48	135 553
1997/1998	51 636	49 630	2,09	103 665
1998/1999	58 140	57 157	2,33	133 382
1999/2000	46 776	46 326	2,58	119 434
2000/2001	40 587	39 823	2,13	84 946
2001/2002	38 435	37 246	2,46	93 182
2002/2003	34 173	34 173	1,91	65 124
2003/2004	31 364	31 363	1,98	62 131
2004/2005	28 407	28 406	3,11	88 261
2005/2006	39 260	39 259	2,44	95 969
2006/2007	39 021	39 023	2,24	87 510
2007/2008	30 668	30 667	2,13	65 282
2008/2009	22 306	22 306	2,15	47 905
2009/2010	29 003	29 003	2,14	62 072
2010/2011	31 318	31 318	1,86	58 138
2011/2012	22 316	22 316	2,85	63 564
2012/2013	20 177	20 177*	1,80*	40 090*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * kvalifikovaný odhad MZe

Tab. č. 2. Osevní plochy luskovin na zrno podle krajů v roce 2012 (v ha)

Kraj	Hrách setý	Lupina	Ostatní luskoviny	Luskoviny celkem
Hl. m. Praha	85	9	0	95
Středočeský	1 628	184	782	2 593
Jihočeský	988	108	489	1 585
Plzeňský	902	125	470	1 497
Karlovarský	73	0	108	181
Ústecký	882	5	67	953
Liberecký	256	54	56	366
Královéhradecký	1 487	132	412	2 032
Pardubický	1 725	85	193	2 002
Vysočina	2 374	96	317	2 786
Jihomoravský	3 626	21	343	3 990
Olomoucký	440	146	234	820
Zlínský	423	4	156	582
Moravskoslezský	179	439	76	695
Česká republika	15 068	1 408	3 703	20 177

Pramen: ČSÚ

Tab. č. 3. Dovoz a vývoz luštěnin za marketingové roky 2009/2010 - 2011/2012 (t)

Položka cel. saz.	Název komodity	DOVOZ			VÝVOZ		
		2009/10	2010/11	2011/12	2009/10	2010/11	2011/12
071310	Hrách	1 514,9	1 440,7	1 440,8	15 733,3	15 004,0	22 650,3
071320	Cizrna	296,4	402,2	560,5	126,9	72,3	113,6
071330	Fazole	4 042,9	4 884,8	4 435,5	1 325,9	1 481,9	1 084,8
071340	Čočka	6 946,9	6 930,4	6 819,2	1 187,3	1 266,2	1 382,6
071350	Bob koňský	9,9	15,1	0,8	223,0	234,9	807,9
071390	Luštěniny ostatní	15,0	2,4	2,4	20,0	24,5	122,0
0713	Luštěniny celkem	12 826,0	13 675,6	13 259,2	18 616,4	18 083,8	26 161,2

Pramen: ČSÚ, statistika zahraničního obchodu

Tab. č. 4. Odhad bilance semene luskovin v marketingových letech 2009/2010 - 2012/2013 (t)

Položka bilance	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Počáteční zásoba	4 559	5 041	5 700	4 762
Produkce	62 072	58 138	63 564	40 090
Dovoz	12 826	13 675	13 259	17 000
Celková nabídka	79 457	76 854	82 523	61 852
Spotřeba celkem	74 416	71 154	77 761	59 600
Krmiva	23 700	20 470	18 000	15 000
Potravinářské užití	22 600	22 600	22 600	22 600
Osivo	9 500	10 000	11 000	7 000
Vývoz	18 616	18 084	26 161	15 000
Konečná zásoba	5 041	5 700	4 762	2 252

Pramen: ČSÚ, statistika zahraničního obchodu, kvalifikovaný odhad MZe

Tab. č. 5. Průměrné roční ceny zemědělských výrobců u jednotlivých druhů luštěnin v Kč/t

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Hrách jedlý	3 525	5 309	6 929	6 102	5 608	5 564	5 773
Hrách krmný	3 090	4 121	5 583	4 735	3 943	4 779	4 915
Fazol obecný	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: od roku 2001 ČSÚ nesleduje CZV fazolu

* průměrná CZV od ledna do září 2012

Tab. č. 6. Vývoj ploch, výnosů a produkce hrachu setého v České republice

Marketingový rok	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
1994/1995	61 412	61 668	2,42	149 351
1995/1996	52 503	52 158	2,50	130 428
1996/1997	48 471	47 202	2,55	120 139
1997/1998	44 879	43 778	2,12	93 015
1998/1999	51 698	50 979	2,39	121 789
1999/2000	39 925	39 721	2,65	105 382
2000/2001	34 445	33 826	2,22	75 256
2001/2002	33 132	32 135	2,57	82 538
2002/2003	27 971	27 971	2,01	56 145
2003/2004	24 086	24 086	2,23	53 736
2004/2005	21 487	21 486	3,35	71 962
2005/2006	29 123	29 121	2,70	78 756
2006/2007	27 148	27 148	2,64	71 540
2007/2008	22 888	22 886	2,40	55 002
2008/2009	17 385	17 385	2,35	40 900
2009/2010	21 147	21 147	2,45	51 866
2010/2011	24 391	24 391	1,98	48 242
2011/2012	17 189	17 189	3,05	52 341
2012/2013	15 068	15 068	2,12*	31 869*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČSÚ k 15. 9. 2012

Tab. č. 7. Struktura ploch osevní hrachu setého v letech 2009 - 2012 podle krajů (v ha)

Kraj / rok	2009	2010	2011	2012	2012/2011
Praha	31	57	67	85	26,87 %
Středočeský	2 513	3 071	2 166	1 628	-24,84 %
Jihočeský	2 054	2 200	1 351	988	-26,87 %
Plzeňský	1 113	1 497	1 002	902	-9,98 %
Karlovarský	185	129	127	73	-42,52 %
Ústecký	1 170	1 091	1 058	882	-16,64 %
Liberecký	175	401	279	256	-8,24 %
Královéhradecký	2 309	3 148	1 515	1 487	-1,85 %
Pardubický	1 876	2 124	1 812	1 725	-4,80 %
Vysočina	3 099	3 443	2 804	2 374	-15,34 %
Jihomoravský	5 352	5 295	3 732	3 626	-2,84 %
Olomoucký	725	1 065	750	440	-41,33 %
Zlínský	286	387	319	423	32,60 %
Moravskoslezský	260	481	207	179	-13,53 %
ČR celkem	21 147	24 391	17 189	15 068	-12,34 %

Pramen: ČSÚ

Tab. č. 8. Odhad sklizně hrachu setého v roce 2012 podle krajů

Kraj	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
Praha	85	2,58	219
Středočeský	1 628	2,30	3 740
Jihočeský	988	2,26	2 231
Plzeňský	902	2,31	2 084
Karlovarský	73	2,22	162
Ústecký	882	2,41	2 122
Liberecký	256	2,43	623
Královéhradecký	1 487	2,31	3 438
Pardubický	1 725	2,41	4 159
Vysočina	2 374	2,21	5 245
Jihomoravský	3 626	1,52	5 507
Olomoucký	440	2,31	1 017
Zlínský	423	2,30	972
Moravskoslezský	179	1,96	351
ČR celkem	15 068	2,12	31 869

Pramen: ČSÚ, odhad k 15. 9. 2012

Tab. č. 9. Dovoz a vývoz hrachu setého - podle marketingových roků (t)

Marketingový rok	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013*
Dovoz	800,3	1 141,9	1 514,9	1 440,7	1 440,8	397,1
Vývoz	16 060,5	9 995,2	15 733,3	15 004,0	22 650,3	3 463,0

Pramen: ČSÚ, statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje marketingového roku 2012/2013 jsou za období od 1. 7. 2012 do 31. 09. 2012

Tab. č. 10. Odhad bilance užití semene hrachu v marketingových letech 2009/2010 – 2012/2013 (t)

Položka bilance	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Počáteční zásoba	3 375	4 564	5 274	3 606
Produkce	51 866	48 242	52 341	31 869
Dovoz	1 515	1 441	1 441	2 500
Celková nabídka	56 756	54 247	59 056	37 975
Spotřeba celkem	52 192	48 973	55 450	36 000
Krmiva	18 559	16 369	14 500	10 500
Potravinářské užití	10 800	10 800	10 800	10 000
Osivo	7 100	6 800	7 500	5 000
Vývoz	15 733	15 004	22 650	10 500
Konečná zásoba	4 564	5 274	3 606	1 975

Pramen: ČSÚ, statistika zahraničního obchodu, kvalifikovaný odhad MZe

Tab. č. 11. Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců semene hrachu v Kč/t

Komodita	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Hrách jedlý												
2004/05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 116
2005/06	-	-	-	-	-	-	3 911	3 443	3 630	3 667	-	-
2006/07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007/08	-	-	5 700	-	5 940	-	6 438	7 158	7 163	7 725	7 518	-
2008/09	-	-	7 123	7 073	6 530	-	-	-	7 296	-	-	-
2009/10	-	-	5 367	-	4 773	4 914	4 524	5 167	-	5 600	-	-
2010/11	-	-	-	4 527	6 090	6 283	-	5 588	5 475	5 367	-	5 700
2011/12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2012/13	-	-	5 950									
Hrách krmný												
2004/05	-	4 079	4 130	4 047	3 811	3 877	4 005	3 680	3 734	3 544	3 439	3 271
2005/06	3 200	2 887	3 010	3 072	3 200	3 050	2 850	2 963	3 225	2 988	3 151	3 036
2006/07	3 233	2 942	2 975	-	3 167	3 538	3 325	3 565	3 723	3 876	4 047	3 650
2007/08	3 794	3 809	4 173	4 930	5 212	-	5 374	5 648	5 453	-	5 608	5 729
2008/09	-	-	4 979	5 400	5 908	5 650	5 933	5 748	-	5 824	5 700	-
2009/10	-	-	3 468	3 418	3 470	3 583	3 680	3 588	3 468	3 854	4 150	3 888
2010/11	3 425	3 405	4 189	4 492	4 636	4 544	4 283	4 929	5 268	5 130	5 285	5 450
2011/12	4 967	-	4 738	4 197	4 257	4 342	4 493	4 890	5 047	5 159	4 971	4 900
2012/13	-	4 591	5 180									

Pramen: ČSÚ

Tab. č. 12. Odhad sklizně lupiny v roce 2012 podle krajů

Kraj	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
Praha	9	1,67	15
Středočeský	184	1,46	269
Jihočeský	108	1,48	160
Plzeňský	125	1,49	186
Karlovarský	0	0	1
Ústecký	5	1,60	8
Liberecký	54	1,46	79
Královéhradecký	132	1,73	228
Pardubický	85	1,48	126
Vysočina	96	1,47	141
Jihomoravský	21	1,48	31
Olomoucký	146	1,66	243
Zlínský	4	1,50	6
Moravskoslezský	439	1,66	730
ČR celkem	1 408	1,58	2 221

Pramen: ČSÚ, odhad k 15. 9. 2012

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-055-0